د قرآن پلوشې

د یوسف سوره

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلورل شوی صحرايي زلمی!

ځنګه له زندانه قصر ته ورسېدو

او د نړۍ تر ټولو د ستر او متمدن ملك پاچا شو؟

راشئ د يوسف له سورې ئې زده کړو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم

سریزه

که تاریخي پېښنو ته په عامیانه سترګه وکتل شي نو دا ګمان په انسان کي راولاړوي چي اقتدار به تل په واکمني طبقې کي له یوه نه بل ته انتقالېږي او له واکمنانو به د دوی اولاد ته په میراث پاته کېږي، دا ورته ګران او حتی محال برېښي چي په لاندي طبقې کي چا ته اقتدار په لاس ورشي، د عامیانه ذهن خاوندان دا د تاریخ پرېکنده حکم ګڼي چي واکمنه طبقه به تل حکومت کوي او محکومه طیقه به تل د دوی واکمنۍ ته غاړه ږدي، د پیغمبرانو علیهم السلام او د مصلح دعوتګرانو او انقلابیونو یوه لویه ستونزه تل دا وه چي څنګه خلك په دې قانع کړي چي دا یو غلط ذهنیت دی، دا ذهنیت د ټولني روان وضعیت په دوی کي راپیدا کړی، دوی کولی شي دا حالت بدل کړي، د ظالمو واکمنانو تخت او تاج رانسکور کړي او اقتدار ئې پای ته ورسوي، عام ولس یوازي په استدلال سره په دې خبري نه شو قانع کولی چي په دوی کي د دې حالت د بدلولو او د یوه انقلاب راوستو توان شته، که دوی همت وکړي، ملا وتړي، د ظلم په خلاف پاځي نو الله تعالی به ئې مرسته کوی، په دې وینا د باور کولو لپاره باید داسي تاریخي واقعیتونه د دوی مخي ته کېښودل شي چي دا حقیقت ثابتوي، دلته ده چي په مخکنیو تاریخي پېښنو د استناد ضرورت مخي ته راځي او همدا سبب دئ چي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن د تېرو امتونو قصې زموږ مخې تهږدي، قرآن د همدې لپاره د یوسف علیه السلام او موسی علیه السلام قصه په ډېر تفصیل سره رااخلي او په ترڅ کې ئې همدا حقیقت موږ ته ثابتوي، موږ ته وایي: وګورئ څنګه یو پلورل شوی صحرایي زلمی له زندانه قصر ته ورسېدو او د نړۍ تر ټولو د ستر او متمدن ملك پاچا شو؟ وګورئ د فرعون د غلامانو له ډلې نه څنګه یو فراري زلمی په دې موفق شو چې مظلومان د ظالمانو په ضد متحد او پاڅون ته چمتو کړي، برې ته ورسېږي او فرعون او لښکري ئې د سیند په څپو کې غرق شي؟!!

د یوسف سوره په مکه مکرمه کې هغه وخت نازله شوې چې پیغمبر علیه السلام د قریشو له سخت مخالفت سره مخامخ وو، د دغو مخالفتونو لاربښوونه د قریشو هغو مذهبي او قومي مشرانو کوله چې پیغمبر علیه السلام او د هغه دعوت ئې د خپل زعامت لپاره ستر ګواښ بالو، هغوی د رسول الله صلي الله علیه وسلم د فکري او اخلاقي عظمت په وړاندې ځان وړوکی احساساوو او داسې ئې انګېرله چې د ده سپېڅلی شخصیت، لوړ اخلاق، اوچت افکار، عدالت غوښتنه، د مظلومانو ملګرتیا او له ظلم، فساد او بې عدالتۍ سره ئې نه پخلا کېدونکې مبارزه به د دې سبب شي چې د قریشو مذهبي او قبیلوي زعما او مشران له زعامته خلع شي او ټول خلك به پیغمبر علیه السلام د زعیم او مشر په توګه غوره کړي، د همدې لپاره ئې د پیغمبر علیه السلام په ضد مخالفتونو ته لمن وهله او د لازیاتولو لپاره ئې هلې ځلې کولې

دغو مخالفتونو هغه وخت زور واخیست چې د قریشو مشرانو ولیدل چې د قوم ځوانان او د ټولني صالح او نېك شخصیتونه د پیغمبرعلیه السلام دعوت ته په پراخه پیمانه لبیك وایي، د غورځنګ لمنه په چټکۍ سره پراختیا مومي او د مؤمنو ځوانانو ګواښل، تعذیب او فشار هم د دغه دعوت د مخ په زیاتېدونکې خپرېدو مخه نه شي نیولی، له همدې امله د دوی یوې ډلې هڅه کوله چې رسول الله صلي الله علیه وسلم له مکې نه تبعید کړي، بله ډله ئې د ده په وژلو پسې وه او نورو د ده په بندي کولو ټینګار کاوو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې مبارکې سورې کې د انسان څو اساسي پوښتنو ته ځواب ویل شوی:

- په فکري او سیاسي مبارزاتو کې وروستۍ بریا د چا په برخه کېږي؟ هغه چې په وسلو سمبال وي، تر خپل حریف او رقیب ئې مادي او مالي امکانات زیات او وسایل ئې مخکې تللي؟ او که هغه چې له فکري او اخلاقي پلوه پر خپل حریف برلاسی وي؟
- آیا صالح او نېك شخصیتونه به هیڅکله له کړاوونو سره نه مخامخ کېږي، تل او د ژوند په هر پړاو کې به بریالي وي؟ د دوی ملګري او د دوی په لار تلونکي به هم له ستونزو سره نه مخامخ کېږي، څوك به ئې مخالفت نه کوي، د دوی د دښمنۍ لپاره به ملا نه تړي؟ او که څوك د دوی دښمنۍ ته ملا وتړي نو تل به ناکام او نامراده وي؟
- آیا له کړاوونو، ستونزو او آزمېښتونو سره مخامخېدل د یوه شخصیت یا یوې ډلې د اشتباهاتو، غلطیو، تېروتنو او ناسموالي نښه وګڼو؟ او داسې وانګېرو چې د الله تعالی له لوري په عذاب اخته شوي، د خپلو ګناهونو سزا ورکړې شوې او د الله تعالی له تأیید او حمایت نه محروم شوي؟
- که داسې نه وي نو له مصیبتونو سره د دوی د مخامخېدو لپاره څه توجیه لرو؟ آیا دا یو طبیعي بهیر دئ؟ د الله تعالی سنت داسې دئ چې هم نېکان له آزمېښتونو سره مخامخ کوي او هم بدان؟ آیا د چا لپاره ستونزې او کړاوونه د بدو عملونو سزا وي او چا ته د درجو د لوړولو، کمال ته د رسولو او د فکري او عملي ودې ورکولو ذریعه؟

دې پوښتنو ته د سم او دقیق ځواب نه موندل او په دې اړه ناسم او غلط قضاوت د دې باعث شي چې انسان د پېښو په اړه په خپلو قضاوتونو کې اشتباه وکړي، غلط دریځ غوره کړي، ناکام ته د کامیاب په سترګه او بریالي ته د نامراد په سترګه وګوري!!

دا یوازې قرآن نه دئ چې دې اساسي پوښتنو ته ئې دقیق او علمي ځوابونه ورکړي، بایبل د نړېوالو بل ستر مذهبي کتاب هم د دې هڅه کړې چې دغو پوښتنو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته ځواب ووايي، خو داسي ناقص ځواب چي خپل هيڅ مخاطب نه شي قانع کولی، بايبل د ايوب عليه السلام د قصې په ترڅ کي دې پوښتنو ته د ځواب ويلو هڅه کړې، خو ناکامه هڅه، که څه هم په بايبل کي تر ټولو غوره برخه چي په ويلو ارزي همدا د ايوب عليه السلام قصه ده، بايبل د يوسف عليه السلام قصه هم په ډېر تفصيل سره رااخيستې، خو داسي لکه څوك چي د يوه قوم شجره بيانوي، يا د پېښو تاريخ ليکي، نه مخاطب ته کوم پند او نصيحت په کي نغښتی، نه د ادب مينه وال خوند ترې اخلي او نه د عقل او پوهي خاوندانو زړه ته لار مومي، خو په مقابل کي ئې قرآن له يوې خوا د بايبل غلطې تاريخي خبرني تصحيح کوي، د پېښو حقيقي انځور وړاندي کوي، له بلې خوا دا قصه د څو ډېرو اساسي او مهمو پوښتنو په ځواب کي وړاندي کوي او د قصې په هري برخي کي يوې پوښتنې ته ځواب وايي او د يوه ستر حقيقت تاريخي بېلگه زموږ مخي ته ږدي، له يله پلوه ئې بيان هومره جالب او زړه راښکونکی چي په يو ځل اورېدو سره د انسان د زړه تل ته رسي او په حافظې کي ځای نيسي، د قصو په اړه د بايبل او قرآن تر منځ نه يوازي له دې پلوه ژور توپيرونه شته چي د قرآن وينا، د بيان اسلوب، الفاظ او جوړښت ئې ډېر دقيق، خوندور او اغېزناك دي، هر لفظ ئې په ډېر دقت سره غوره شوی او په خپل مناسب او ښايسته ځای کي کارول شوی او هر يو خاص مطلب افاده کوي، خو د بايبل داسي چي يوه برخه ئې د بلې برخي متناقض، الفاظ او د جملو ترکيب ئې له رکاکتونو ډك، نه ئې عقلمن انسان منلی شي او نه د ادبي سليقې خاوند ترې خوند اخيستی شي، بلکي له دې پلوه به هم د دواړو ترمنځ ژور توپير وگورئ چي د قرآن قصې ځانگړې موخې او اهداف تعقيبوي، هره قصه د يوه ستر مطلب د ښه توضيح لپاره وړاندي کوي، په هري قصې کي لارښووني او درسونه لري، خو د بايبل قصې فقط قصې او شجرې دي، د يوسف عليه السلام قصه ئې يوه ښه بېلگه ده، دا قصه په قرآن کي په دومره ښايسته او خوندورې بڼې کي راغلې چي د قرآن هر مينه وال ئې په ډېرې آسانۍ سره حفظ کولی شي، په عربي هېوادونو کي خو وضعيت داسي دئ چي اکثر امامان په دې خاطر په لمانځه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي د دې سورې له قرائته ډډه کوي چې که احیاناً په کي غلط شي نو له ډېرو خواوو به فتحه ورکول کېږي. په همدغې خوندورې او آساني سورې کي د الله د لارې مجاهدینو ته هومره ژورې او پراخې توصیې او لارښووني شوې چې هر مجاهد ته ئې یادول ضروري برېښي.

دا هم د قرآن یو ستر اعجاز دئ چې د نزول له نېټې تر ننه په ملیونهاوو خلکو هغه حفظ کړی، تاسو به په ټولي نړۍ او ټول بشري تاریخ کي هیڅ داسي مذهبي او غیر مذهبي، د شعر یا د نثر کوم کتاب ونه مومئ چې د قرآن په اندازه حافظان ولري!! د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: دا ولې تاسو په خپل اوږده تاریخ کي د بایبل محدود شمېر حافظان هم نه لرئ؟!! ځواب ئې څرګند دئ؛ انسان هغه کلام ژر حفظ کولی شي چې د زړه دړه ئې ورته پرانیستلې شي، له عقل سره ئې اړخ ولګوي، محتوی ئې لوړه او د الفاظو ترکیب ئې خوندور وي، باور وکړئ چې ما په ټول بایبل کي یوازي د داؤد مزامیر داسي وموندل چې څه نا څه د انسان د زړه دروازه ورته خلاصه شي او په هغه کي معنوي او ادبي خوند او ښکلا احساس کړي، له دغو څو پاڼو پرته نور په ټول بایبل کي څوك دا خوند او ښکلا نه شي موندلی.

د نړۍ د یوه داسي ستر او متمدن ملك پاچایي چې سیال ئې نه درلود ، د یوه داسي صحرایي زلمي په لاس کي پرېوتل چې خپلو ورونو په څا کي وغورځاوو ، د یوه مریي په توګه په لږه بیه خرڅ شو ، د پاك لمنی‌ په جرم زندان ته ولاړ او نږدې لس کاله ئې د زندان په تورو خونو کي تېر کړل، له هر چا سره دا پوښتنه راولاړوي چې آیا دا یو تصادف وو؟ او که د الله تعالی یو ثابت او نه بدلېدونکی سنت؟ څوك چې په خدای او په دنیا او آخرت کي په الهي مکافات او مجازات باور لري نه داسي پېښو ته د یوه تصادف په سترګه ګوري او نه د نړۍ نورو پېښو او حوادثو ته، که دا په عالم کي طبیعي پېښي دي او که د انسان په ژوند کي لوړې ژورې، که دا د ښه او نېك انسان له ستونزو او کړاوونو سره مخامخېدل دي او که د شریر او بد انسان سوکاله، مرفه او آرام ژوند ، که دا د مستحق ماتې ده او که د

(c) ketabton.com: The Digital Library

نامستحق بریا، خو هغه چې په الله تعالی باور لري او هغه د عالم او د عالم د ټولو پېښو پالونکی او سمبالوونکی ګڼي، د پېښو په اړه نه داسي باور ساتلی شي او نه داسي قضاوت کولی شي، هغه د ښه، نېك عمله او صالح انسان د مکافات او د بد عمله او طالح انسان د مجازات کېدو لپاره خو مضبوط دلیل لري او دا د عادل الله تعالی له لوري مکافات او مجازات ګڼي او همدا د الله تعالی د شته والي په اړه د دلیل په توګه وړاندي کوي، خو د دې عکس حالت او هلته چې نېکان له کړاوونو سره مخامخ وي، زندانونو ته ځي، له هېواده شړل کېږي او پر له پسې ستونزي ګالي او مفسدین او ظالمان د اقتدار پر ګدۍ ناست او مرفه او سوکاله ژوند لري، ناچار باید د دې لپاره د منلو وړ توجیه وړاندي کړي چې هم خپل تشویشونه او اندېښنې رفعه کړي او هم د مخالفینو پوښتنو ته ځواب ووایي.

د پیغمبرانو علیهم السلام په شمول د ټولو مصلحینو په اړه د دوی مخالفینو ویلي چې که دوی په حقه وی نو د ولس له مخالفت سره به نه مخامخ کېدل او په هر ګام کي به له کړاوونو او ستونزو سره لاس او ګرېوان نه ول، هغو خلکو چې د پیغمبر علیه السلام او د ده له دعوت سره مخالفت ته ئې ملا تړلې وه، خپل ټول وسایل او امکانات ئې د دې الهي نهضت د مقابلې لپاره کارول او د پیغمبر علیه السلام یاران ئې د مکې په مبارکې وادي، دا د الله د کور حرم کې، ترشدید تعذیب لاندي نیولي وو، ویل به ئې: په دې خبري څنګه باور وکړو چې محمدعلیه السلام د خدای پیغمبر دئ، د ټولو ملائکو مطاع جبرئیل د الله له لوري ده ته د الهي وحي قاصد دئ، دا ادعا کوي چې لار ئې حقه او الله ئې مل دئ!! په داسي حال کي چې دی او یاران ئې له دغو سختو کړاوونو او ستونزو سره مخامخ دي، په هرګام کي مصیبتونه او ابتلاءات ورته منتظر، تعذیب کېږي، له ملك نه شړل کېږي او وژل کېږي!! دا ولې د ده خدای د ده مرسته نه کوي؟ ولې ملائکي د ده مرستي ته نه راځي؟ ولې د ده مخالفین د الله په عذاب نه اخته کېږي؟ قرآن د یوسف په سورې کي دې پوښتنو ته ځواب ورکوي او وایي: له کړاوونو او ستونزو سره مخامخېدل یو داسي الهي سنت دئ چې پیغمبران هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورسره مخامخ شوي. الله تعالی انسان داسي پيدا کړی چي خامخا به د راز راز محنتونو او مشقتونو له کړلېچونو نه تېرېږي، لوړې ژورې به ګوري او کړاوونه به ګالي، له مصيبتونو سره د چا د مخامخ کېدو معنی دا نه ده چي هغه د الله له تأييد نه محروم او لاره ئې ناسمه ده!! تاسو سخته اشتباه کړې چي دا انګېرنه مو د خپلو قضاوتونو لپاره ملاك او معيار ګرځولی، مګر يوسف عليه السلام هم د خپلو ورونو په وړاندي او هم د عزيز مصر او د ده د مېرمني په وړاندي په حقه نه وو؟ آيا خپلو جفاکارو ورونو په دې خاطر په کوهي کي وانه چاوو چي پر پلار ګران وو؟ مګر د مصر واکمنانو د پاك لمنۍ په جرم زنداني نه کړ؟ خو پايله څه وه؟ د ده او د ده د ورونو؟ آيا دغه مظلوم انسان، دا پلورل شوی، صحرايي زلمی! د زندان له تورې خوني د پاچايۍ قصر ته ونه ورسېدو او د نړۍ د هغه مهال ترټولو د ستر او متمدن ملك پاچا نه شو؟

د هر انسان د ژوند بهير ته پام وکړئ، د هرچا ژوند له لوړو ژورو ډك، کمزورۍ، ضعيف او محتاج دنيا ته راشي، بل ته په هرڅه کي اړ، لاس پښې وهي، له يوه نه بل اړخ ته نه شي اوښتی، بل څوك بايد د ده مرسته وکړي، خپله غذا په اوښکو، ژړا او چيغو ترلاسه کوي، چي له ځمکي د پورته کېدو شي نو هرګام په ډېر زحمت پورته کوي، په هر قدم کي پر مخ لوېږي، له راز راز بيماريو سره د دوامدارې مقابلې لړۍ ئې په مخ کې، دردونه او رنځونه، تر څو ځوان شي، د ژوند بهير ئې نوی پړاو پيل کړي او ستونزي ئې نوې بڼه او پېچلي ابعاد، له يوې نزاع لا نه وي فارغ شوی چي په بلې سر شي، يو مشکل ئې لا نه وي حل چي له بل سره مخامخ شي، له يوې بيمارۍ روغ شي په بلې اخته، دغه دئ د انسان د ژوند حقيقي انځور، له ستونزو سره مخامخ کېدل ئې د ژوند طبيعي بهير، د الهي سننو مطابق او د ژوند لازمه. خدای جل شأنه انسان داسي نه دئ پيدا کړی چي تل به د ګلانو د پاڼو په بستر خملي، الله د ګلانو ترڅنګ اغزي پيدا کړي، د خندا تر څنګ ژړا، د خوشحالۍ ترڅنګ غم، د سوکالۍ ترڅنګ ستونزي.

قرآن فرمايي چي الله تعالی د ځمکي اقتدار صالحانو ته سپاري نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګناهګارانو ته، که چېرې ګناهګاران اقتدار ترلاسه کړي نو دا د الله تعالی د مرضي خلاف حالت دئ، دا حالت د انسانانو د خپلو غلطو تصرفاتو او ګناهونو نتیجه ده، الله تعالی انسان آزاد او د اختیار خاوند پیدا کړی، ده له خپل اختیار نه غلطه استفاده کړې او دا حالت ئې راپیدا کړی، یوه د ظلم لار غوره کړې او بل ظلم ته تسلیم شوی، الله تعالی نه په دې راضي کېږي چې څوك ظلم وکړي او نه په دې چې څوك ظلم ته تسلیم شي او د ظالم ملګرتیا وکړي. الله تعالی په دې نه راضي کېږي چې څوك په مصیبتونو اخته شي، برعکس له مصیبتونو نه د انسان ژغورل خوښوي او خپلو صالح بندګانو ته امر کوي چې په مصیبتونو د اخته انسانانو مرسته وکړي، دوی ته فرمایي: وږې، تږې او لوڅ ته خوراك، څښاك او جامه ورکول داسي وګڼئ لکه چې ما ته مو راکړي وي، د مظلوم ملګرتیا داسي وشمېرئ لکه چې زما مرسته مو کړې وي، قاضي ته د عدالت کولو امر کوي، د ده بې عدالتي د دې لپاره نه ده چې خدای غواړي همداسي وشي، یوه مظلوم ته د ظالم قاضي په لاس سزا ورکړي او په دې سزا خوشحاله کېږي، ظالم قاضي د الله تعالی د حکم او رضا خلاف عمل کړی، له هغه اختیاره ئې غلطه استفاده کړې چې الله تعالی هغه ته د نورو انسانانو په څېر ورکړی، که له ظالم او مظلوم نه دا اختیار سلب شي بیا خو انسان د تیږې او ونې په څېر په یوه محکوم او مجبور مخلوق بدلېږي!! څوك چې د انسان د بدو کارونو په وجه په هغه خدای اعتراض کوي چې انسان ئې پیدا کړی!! او هغه ته ئې اختیار او د ښه او بد له منځه د یوه د غوره کولو واك ورکړی، هغه د سطحي نظر خاوند دئ، د قضیې یوه اړخ ته ئې کتلي او بل اړخ ئې له پامه غورځولی، دې ته ئې پام نه دئ کړی چې دا د انسان د هغه اختیار نتیجه ده چې په سبب ئې انسان ته پر ټولو مخلوقاتو شرف او غوره والی ورپه برخه شوی، د همدې اختیار په سبب هغه ترملائکو هم غوره ګڼل شوی. چا چې یو ډېر حساس کمپیوټر، داسي چې بېلګه ئې نه موندل کېږي او تر نورو زیات کارونه کولی شي، په دې موخه جوړ کړی چې د انسان کارونه ورته آسانه کړي، که اوس اتیا په سلو کي خلك له دې حساس کمپیوټر نه د نېکو مقاصدو

(c) ketabton.com: The Digital Library

لپاره استفاده کوي او شل ئې د غلطو مقاصد لپاره کاروي، آیا سمه ده چې د کمپیوټر جوړوونکی ملامت کړو او د اعتراض وړ ئې وګڼو؟!!

کله چې د یوسف سوره نازلېده نو پیغمبر علیه السلام او د ده یاران او ملګري له داسي سختو ستونزو سره مخامخ ول چې له لږو کسانو پرته نه چا دا ګمان کولو چې دوی به مقاومت ته دوام ورکړی شي او پر خپلو زورورو دښمنانو به غالب شي او نه ئې دا جرأت کولو چې د دوی په څنګ کي ودرېږي او د هغو ملاماتوونکو کړاوونو زغملو ته چمتو شي چې دوی ورسره مخامخ ول.

د ابو لهب په څېر د رسول الله صلي الله علیه وسلم نږدې خپلوان هم د دې په ځای چې د ده ملګرتیا او ملاتړ وکړي، د ده د خورا بدو دښمنانو په کتار کي ودرېدل؛ د همدغو مخالفتونو او دښمنیو په طوفان کي د یوسف سوره نازلېږي او د یوسف علیه السلام د قصې په ترځ کي له یوې خوا د ده مخالفینو ته وایي چې ستاسو برخلیك به هم د یوسف علیه السلام د مخالفینو په څېر وي، هغوی هم د یوسف علیه السلام پرضد درخې او کینې لاره ونیوله او د هغه په حق کي ئې له هیڅ ډول ظلم او جفا نه ډډه ونه کړه، د هغه د وژلو او شړلو توطیه ئې جوړه کړه، کوهي ته ئې واچاوو، پرې ئې ښود چې د مریي په شان په لږه بیه وپلورل شي، زندان ته ئې کش کړ او پرله پسې کلونه ئې په زندان کي وساتو؛ مګر په دې بریالي نه شول چې الهي مقدرات بدل کړي او هغه مقام ته د یوسف علیه السلام د رسېدو مخه ونیسي چې له ده سره وړ وو.

د یوسف سوره هغه وخت ښه جاجولای شو او د هر آیت په مفهوم او د مضامینو په پراخو ابعادو ئې هغه وخت ښه پوهېدلی شو چې د دې سورې د نزول په وخت کي د مکې حاکمه فضا او هغه پیغام چې د غورځنګ موافقینو او مخالفینو د دې سورې له هر آیت نه اخیستلی، په نظر کي ولرو.

دا مبارکه سوره د هغو کسانو پوښتنو ته دقیق ځوابونه ورکوي چې غواړي پوه شي له مصلح او زړه سواندو دعوتګرانو سره د شدید مخالفت وجه څه وي؟ څوك ئې مخالفت کوي او ولې؟ او د دې مخالفت پایله به څه وي؟ هغه چې غواړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پوه شي صالح قيادتونه کوم او مواصفات ئې څه دي او د ناصالح سياسي او اجتماعي زعامتونو ځانګړتياوې کومې دي؟ د دې مبارکې سورې په ترڅ کې د جاهلي ټولنې د سياسي او اجتماعي زعامت اخلاقي ځانګړتياوې په ډېره دقيقه او حکيمانه توګه انځور شوې، خدای خبر چې د قريشو مفسد مشران به د دې سورې په اورېدو سره څومره غصه شوي وي؟ دوی ته د دې سورې په هغې برخې کې چې د عزيز مصر او د مصر د نورو مشرانو د کورنيو اخلاقي حالت په کې انځور شوی، د خپلو کورنيو بد حالت ترسترګو کېدو او له همدې سورې نه پيغمبر عليه السلام دا درس اخيستی وو چې کله د يوه سرلوړي فاتح په توګه مکې ته داخل شو، ټول قريش د ده د سختو کينه کښو دښمنانو په شمول د کعبې خوا ته راغونډ وو او دې ته منتظر چې وګوري پيغمبر عليه السلام به د دوی د تېرو دښمنيو څه سزا ورکوي، سرونه ئې له شرمه ټيټ او وېرې اخيستي، کله چې پيغمبر عليه السلام ترې پوښتنه وکړه: له ما څه انتظار لرئ؟ له عذر، خجالت، عجز او انکسار نه په ډک غږ ئې ځواب ورکړ: هماغه انتظار چې له يوه مهربان او کريم مشر وروره کېدی شي!! او هغه په ځواب کې ورته وويل: زما ځواب همغه دئ چې زما ورور يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته ورکړی وو، اذهبوا و انتم الطلقاء: ځئ تاسو آزاد يئ!!

د دې سورې روښانه او مدلل آيتونه د هغو ډېرو کسانو پوښتنو ته دقيق ځوابونه ورکوي چې دسياسي ډلبنديو او رقابتونو په فضا کې ژوند کوي او د خلکو د قيادت او زعامت ترلاسه کولو لپاره د سياسي مشرانو او زعامتونو ترمنځ د ټکر او رقابتونو شاهد دي او غواړي چې د دې شخړو او رقابتونو لاملونه، محرکات، پايلې او عواقب وپېژني.

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

راشئ چې د يوسف له سورې ئې زده کړو!

د سورې معرفي:

د يوسف سوره ۱۱۱ آيتونه لري چې د سريزي له دريو او د سورې د تتمې له اتو آيتونو پرته نور ټول ئې د يوسف عليه السلام هغې قصې ته ځانګړي شوي چې له بې شمېره ژورو لاربنوونو او پراخو او اغېزناکو عبرتونو ډکه ده، د سر او پای آيتونه هم د قصې لپاره د مقدمې او تتمې حيثيت لري، ټول آيتونه ئې د لومړيو دوو آيتونو په څېر يا (مبين) ته په ورته صيغو پای ته رسېدلي او يا (تعقلون) ته په ورته صيغو، خو دې ته مو پام وي چې په (ن) او (م) پای ته رسېدلې ورته صيغې د وزن له پلوه شبيه او يو شان ګڼل کېږي، لکه (مبين) او (حکيم)، د همدې لپاره په ټول قرآن کې دا صيغې د هموزنو صيغو په توګه راوړل شوې، نه دېرشم او يو څلوېښتم آيتونه په داسې صيغو پای ته رسېدلی چې د غږ وزن ئې له دغو دواړو اوزانو سره توپير لري، يو ئې د (تستفتيان) بل ئې د قهار په صيغې پای ته رسېدلی. خو دا دواړه آيتونه داسې دي چې له ورپسې آيتونو سره تړلي دي او د وروستي آيت په پای کې بايد توقف وشي. همداراز پنځه شپېتم او شپږشپېتم آيتونه په يسير او وکيل سره پای ته رسېدلي، چې د مبين هموزنه ګڼل شوي.

لکه څرنګه چې دغه سوره په دريو تورو (ا. ل. ر) سره پيل شوې، همدا رنګه د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې سورې محوري مضامين چي ټول آيتونه ئې پر مدار څرخي، هم درې دي، په بل عبارت دا درې حروف دې ته اشاره کوي چي په دې سورې کي درې اساسي موضوعات څېړل شوي، که تاسو د سورې ټول مطالب په غور سره له نظره تېر کړئ نو ډېر ژر به متوجه شئ چي دلته د لاندي درېو مطالبو لپاره تاريخي بېلگې او مثالونه وړاندي شوي او د يوې ښکلې او زړه راښکونکې قصې په ترڅ کي د مخاطب مخې ته ايښودل شوې:

الف: خداى پالونکي او د الله د لارې لاروي، حتماً له سختو آزمېښتونو او کړاوونو سره مخامخ کېږي، دا آزمېښتونه کله هومره سخت وي چي د پيغمبرانو عليهم السلام په څېر اولواالعزمه شخصيتونه هم د يأس او ناهيلۍ پړاو ته رسېږي او داسي انگېري چي د الهي حتمي مرستي او پر دښمن باندي د حتمي برې او برلاسي په اړه د دوى هيلي، انتظارات او باورونه بې ځايه وو، هسي ئې گمان کړى وو چي د خپلي مبارزې د عاجل او حتمي بريا شاهد به وي او د دښمن ماتې به په خپلو سترگو وگوري. خو دا دئ له اوږدې مبارزې وروسته نه يوازي د دې انتظار د تحقق هيڅ نښې نه تر سترگو کېږي بلکي برعکس له داسي پرله پسې کړاوونو سره مخامخ يو چي ترې وتل محال برېښي!

ب:- خو د همدغو سختو آزمېښتونو په پاى کي او هغه مهال چي دوى له خپلي حتمي بريا او پر دښمن له برلاسۍ ناهيلي او مأيوس شوي، ناڅاپه ئې الهي مرسته په برخه شوې، له کړاوونو ژغورل شوي او برې ته رسېدلي.

ج:- د شر او فساد هغه ځواکونه چي د پيغمبرانو د دعوت او بلني په وړاندي درېدلي له خداى پالونکو سره د پرله پسې ټکرونو په پاى کې، د دوى د انگېرنو، انتظاراتو او باورونو په خلاف او ناڅاپي د الله تعالى له کلکي مواخذې سره مخامخ شوي او په شديد او دردوونکي الهي عذاب اخته شوي، نه خپلو پراخو وسايلو او امکاناتو له دې عذابه ژغورلي او نه خپلو پلويانو او مرستندويانو.

دا درې مهم مبحثونه د سورې له وروستي آيت نه مخکي په ايجاز او لنډيز سره داسي راغلي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

$RŽçÇ R ÎMèlä$_ ÿ(qçÉà2 ô% Nåå& ÿ(þZßr @ß"9$ § «øŠtƒ$#Œî ÓLm

ÇÊÊÈ ûüÏBÌôf ßJø9$# ÏQöqs)ø9$# Çã $uZß™ù/ š•ŠãYr âä±®`B ÓÉdfãZ

تر هغه چي پيغمبران نهيلي شول او گومان ئې وکړ چي کاذب (انتظار او هيلي) تېر ايستي دي، نابېره زموږ مرسته ئې په برخه شوې او هغه څوك ژغورل شوی چي موږ غوښتلي او زموږ عذاب به له مجرمانو نه دفعه نه کړی شي "په هيڅ ځواك او هيڅ تدبير سره الهي عذاب له ظالمانو نه شي دفعه کيدی"

او د سورې په وروستي آيت کي راغلي:

قرآن چي کومي تاريخي قصې زموږ مخي ته ايښې دي، د تاريخ په لوړو ژورو کي د حق او باطل ترمنځ د تصادم او نښتو کومي پېښي ئې بيان کړې دي، په دې کي د عقل خاوندانو ته عبرتناك درسونه دي، دا د نورو کتابونو د هغو قصو په څېر مه گڼئ چي قصه خوښو له ځانه جوړې کړې، قرآن د تاريخ د ټولو دردمنو، زړه سواندو او صالحو بلونکو او دعوتگرانو او د دوی د ربنتوني الهي دعوت تصديق کوي، هر څه ئې په ډېر دقت او تفصيل سره بيان کړي، څوك چي د حق په لټه کي وي او پر حقايقو د ايمان راوړلو تلوسه او اراده لري، دا کتاب به ئې لارښود وي او د ده لپاره د الله تعالى د رحمت او پېرزوينې ډالۍ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

Nã=è©$Šî•ã $Rºäöè ¡pY9ÿR& $Rĵ ÇÌÈ ÈûÎ7ŠÌ$ É»GÅŠ$ $M»ƒ#ä 7ü •9#

7ø)Î $Zøm#& $JÎ ÄÊ Á)ŠÌ$ `¡ôm& 7øã •È)R ßtW ÇÊÈ šc qè=É)÷ès?

ÇÌÈ šú üÎ=Ïÿ»óÉ9ø9$ `ÏJ9 ¾Ï&Î#ö7s% `ÏB |MYà2 bÎ)r b#äöè)ø9$ # ‹»d

ا.ل.ر دا د دې روښانوونکي او څرګند کتاب آيتونه دي.

موږ هغه د عربي قرآن په توګه نازل کړی (په عربي ژبه د لوستلو لپاره آسان کتاب)، ترڅو تاسو په ښه شان پرې پوه شئ.

او ستا په لور د دې قر آن په وحي سره، موږ ډېري غوره کیسې درته کوو، په داسي حال کي چي تر دې مخکي (د نورو په شان له هغو) بې خبره وې

د دې مبارکو آيتونو په اړه څو مهمو خبرو ته ستاسو پام رااړوم:

له اسلام نه مخکي (په جاهلي) ادبیاتو کي وینو چي ډېرو لیکوالانو خپلي لیکني په مقطعاتو تورو پیل کړې دي، په لیکنو کي دغه کړنلاره، د جاهلیت په زمانه کي مروج اومعمول دود وو او ټول پرې پوهېدل؛ (داسي لکه نن چي په انګلیسي او نورو ډېرو ژبو کي د کلماتو د سر توري د مخفف په توګه کاروي)، نو ځکه د قر آن د ځینو سورتونو په سر کي د دې تورو راتلل له هیچا سره کومه پوښتنه راولاړه نه کړه او په صحابه وو کي هیچا هم د دغو تورو په اړه له رسول

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله صلي الله علیه وسلم څخه پوښتنه ونه کړه، همدا وجه ده چې په دې اړه هیڅ روایت نه لرو، د وخت په تېرېدو سره دا لیك دود ورو ورو پرېښودل شوی او خبره هغه ځای ته رسېدلې چې خلك هغه رمز هېر کړي چې په دغو تورو سره افاده کېدو، د نوموړو تورو په باب د مفسرینو اختلافات له همدغه ځایه را پورته کېږي.

که چېرې هغه سورتونه چې په دغه ډول حروفو پیل شوي په غور سره مطالعه کړئ، په واضحه توگه به درته څرگند شي چې نوموړي توري د سورې له محوري مضامینو سره خورا نږدې اړیکي لري: هغه سوره چې په یوه حرف پیل شوې، وینو چې د یوې مهمي او محوري موضوع په ارتباط ئې بحث کړی او که په دوه، درې یا له دې نه په زیاتو تورو پیل شوې، نو د هماغو تورو له شمیر سره سمې موضوعگاني په کې تر بحث او څېړني لاندي نیول شوې.

د دې سورې په دغو دریو لومړیو آیتونو کي د قر آن کریم شپږو مهمو صفتونو ته اشاره شوې:

الف_ قر آن "مبین" کتاب دئ، خپل مطالب په روښانه ډول وړاندي کوي؛ داسي چې په هغو کي اغماض، ابهام، پیچلتوب او کږکېچ له سره نشته او ټول آیتونه ئې روښانه او واضح دي، دا کتاب بیانوونکی او روښانوونکی دئ، پټ حقایق ښکاره کوي، د انسان له نظره پټي او تروږمۍ زاویې ورته روښانه کوي او هر هغه څه ورته بیانوي او حقیقت ئې ورته واضح کوي چې په هغه پوهېدل او د حقیقت درك کول ئې انسان ته ضروري دي.

ب_ دا کتاب د الله تعالی له لوري یو داسي پیغام دئ چې له آسمانه نازل شوی‌او زموږ مستوی ته چې د ځمکي اوسېدونکي یو راښکته شوی، هغه حدته چې اخیستونکی او حامل ئې یو "امي" او لومړنی مخاطب ئې هم یو "امي قوم" وو، وگورئ چې د الله جلت عظمته لطف او عنایت څومره عام، لوی او پراخ دئ چې موږ ته ئې زموږ په خپله ژبه پیغام رالیږلی، د خلکو په ژبه، هغوی ئې په مروجو کلماتو او لغاتو مخاطب گرځولي، داسي پیغام چې ټولو ته د فهم وړ دئ،

(c) ketabton.com: The Digital Library

روښانه او واضحه.

د تاسف خبره دا ده چې ځيني حرفوي دينداران، دا آسان، واضح او ټولو ته د فهم وړ قرآن پيچلى او ګران معرفي کوي، په داسي حال کي چي قرآن له "آسمانه" ځمکي ته راغلى دئ او لارښووني ئې د ځمکي پر مخ د انسانانو دچارو د تنظيم لپاره ځانګړې دي؛ مګر هغوى په خپلو پيچلو تعبيرونو او تفسيرونو سره، دغه کتاب له ځمکي نه آسمان ته پورته کوي، هغه ځاى ته چي د چا لاس ور ونه رسيږي او د پيغامونو پوهه او درك ئې هيچا ته ممكن ونه برېښي.

ج_ د دې کتاب په نامه کي د "لوست او په لوستلو کي د آسانتيا" صفت پټ دئ، کولاى شئ چي د هغه ښکاره پيغامونه د هغه په روښانو الفاظو او کلماتو کي په ښه شان ولولئ او مفاهيم ئې درك کړئ، د هغه په الفاظو کي اغماض، پيچلتوب او تعقيد له سره نشته.

د_ د هغه قوم په ژبه نازل شوى دئ چي د دې کتاب لومړني مخاطب وو؛ په عربي ژبه.

هـ_ قرآن د انسان عقل مخاطبوي، هغه ويښوي، فکر او تعقل ته ئې اړباسي، هيڅ داسي څيز چي د انسان له عقل نه پورته وي او يا ئې له عقل سره مغاير وي په کي نشته.

و- د قرآن قصې د پخوانيو خلکو کيسې (اساطير الاولين) مه ګڼئ، دا تر ټولو غوره قصې "احسن القصص" دي چي په هغو کي ستر حقايق، پراخ او ژور مفاهيم راغونډ شوي او د تاريخي پېښو په ترڅ کي د دغو حقايقو عملي بېلګي ننداري ته ايښودل شوي او په دي سره مهمو فکري اساساتو ته عيني تجسم ورکړى شوى. دا قصې د خلکو په منځ کي د مروجو تاريخي قصو په شان مه ګڼئ؛ بلکي د غيب د نړۍ اسرار ئې وګڼئ، هغه اسرار چي يوازي د وحي له لاري پرې پوهېدى شو، عام خلك خو پر ځاى پرېږدئ حتى پيغمبران عليهم السلام هم د وحي له نزول نه مخکي له دې غيبي اسرارونه بې خبره وو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

•J)ø$r § ô‰±9$# $tΡ¨ö. Ž|³ ã ‰n& MÉ÷ƒu‘ ’ÎoΤÎ) ÏM/r'¯»tƒ Ïm‹Î/L{ ß#ß™qム tΑ$s% ŒÎ)

7Ïj‰z ÷Ê #‰ã 8$ƒ#ρâ ôÈ ãΑ $y? Ÿω ¢Óo_ç6≈tƒ tΑ$s% ÇÍÈ šú ïωÉf»y™ ’Í< öΝåκçJ÷ƒr&u‘

ÇÎÈ Ñú üÎ7•B Aρ߉tã Ç≈|¡ΣM~Ï9 ` ≈ÜøŠ¤±9$# ¨βÎ) #‰ø‹x. 7 9 ‹(r߉‹Å3uŠsù

۴- کله چي یوسف خپل پلار ته وویل: پلار جانه! یوولس ستوري او لمر او سپوږمۍ (مي په خوب کي) ځان ته د سجدې په حالت کي ولیدل.
۵- وئې ویل: زویکه! خپل خوب دي ورونو ته مه تېروه، داسي نه چي ستا په ضد کوم پټ تدبیر ونیسي، یقیناً چي شیطان د انسان ښکاره دښمن دئ.

دلته څو خبري په پام کي ولرئ:
بایبل هم د یوسف علیه السلام قصه په ډېر تفصیل سره رااخیستې ده، په ځینو برخو کي ئې وینا قرآن ته ورته ده، خو هغه ئې د یوې بې محتوی او بې مقصده قصې په توګه وړاندي کړې، په داسي حال کي چي قرآن دا د یوې ډېرې عبرتناکې او روزونکې قصې په ضمن کي بیانوي او په هري برخي کي ئې په لسهاوو درسونه مخاطب ته ورکوي، قرآن د دغې قصې په ترڅ کي د حق د لارې مبارزینو ته دا ډاډینه ورکوي چي الله تعالی د حقپالو مل او د دوی د بریا ذمه وار دئ. دا قصه په حقیقت کي د داسي چا حالت انځوروي چي د زندان له یوې تیارې خوني پاچاییٔ ته رسېدلی، هغه څوك چي خپلو ورونو ورسره مخالفت ته ملاوتړله، په کوهي کي ئې واچاوو، د یوه غلام په توګه په ارزانه بیه خرڅ شو، د پاك لمنۍ په جرم زندان ته ولاړ ... خو لا څو کاله نه وو تېر شوي چي له همدې زندانه قصر ته ورسېدو او د هغه وخت تر ټولو د ستر هېواد د پاچاییٔ پر تخت کښېناستو!! په دې قصې کي د دې حقیقت لپاره تاریخي ببلګې وړاندي شوې چي د باطل په مقابل کي حق، د دروغو، چل او دوکې په خلاف رښتونولي او صداقت

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د اخلاقي فساد په وړاندي پاك لمني خامخا غلبه مومي.

بايبل ليكي چي يوسف عليه السلام خوب وليد او وروڼو ته ئې تېر كړ او په همدې سره د هغوى حسادت راوپارېدو!! خو قرآن د بايبل خبره تصحيح كوي او فرمايي چي ده خپل خوب وروڼو ته نه بلكي خپل پلار ته تېر كړ او ورته ئې وويل: پلار جانه! په خوب كي يولس ستوري او لمر او سپوږمۍ گورم چي راته سجده وكړي! پلار ورته وويل: گرانه زويه! خوب دې وروڼو ته مه تېروه، داسي نه چي شيطان ئې ستا خلاف كوم خطرناك تدبير ته وهڅوي، د خوب تعبير دې دا دئ چي الله تعالى به تا غوره كړي، د خبرو په حقيقت او د خوبونو په تعبير د پوهېدو علم به دركړي او خپل نعمتونه به پر تا او د يعقوب په كورنۍ بشپړ كړي، هغسي لكه چي ستا پرپلار او نيكه، ابراهيم او اسحاق ئې بشپړ كړي وو. د قرآن له وينا معلومېږي چي له يوسف عليه السلام سره د ده د وروڼو د مخالفت سبب د ده خوب نه بلكي د ده هغه لوړ شخصيت وو چي پلار د همدې په وجه په درنه سترگه ورته كتل او د ده راتلونكي ورته روښانه او ځلانده معلومېده.

دا آيتونه څو اساسي مطالب زموږ مخي ته ږدي:

الف: د يوسف عليه السلام په "رؤيا" كي يوولس ستوري د هغه د يوولسو وروڼو لپاره او لمر او سپوږمۍ د ده د پلار او مور لپاره د رمز په توگه راغلي او دا ښيي چي د "رؤيا" او خوب ژبه رمزي ده، ځانگړى قاموس لري، ټول شيان په كې د رموزو او سمبولونو په بڼه ننداري ته ايښودل كېږي.

ب: يوسف عليه السلام ته د ستورو، لمر او سپوږمۍ انقياد چي د ده په وړاندي د هغوى د سجدې په لفظ سره تعبير شوى دئ، هغه ته د وروڼو انقياد او د هغه پر لويوالي او اوچتوالي د كورنۍ د ټولو غړو اعتراف افاده كوي.

ج: كله داسي وي چي په يوه صالح انسان كي ښېگڼي او لوړ لوړ نېك صفات د كينه گرو او حسودو انسانانو كينه راپاروي او همدغه كينه او حسد ئې د لوړو شخصيتونو دښمنۍ ته هڅوي. تل به گورئ چي فاسق او مفسد انسانان له صالح او نېكو انسانانو سره دښمني كوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د: داسي مه انګېرئ چي په انسان کي حسادت يو طبيعي او فطري خصلت دئ، نه داسي نه ده؛ بلکي دا شيطان دئ چي په انسان کي د دې ناروغۍ سبب ګرځي، که چېري په نورو کي ښېګړي او اوچت خصلتونه، په تا کي هم دغو ارزښتونو ته د رسېدو تلوسه راولاړه کړي او تا هم ښېګړو او لوړو خصلتونو ته وهڅوي او په تا کي نوې ولولې، شوق او ارزوګاني راوپاروي، دا يو طبيعي امر دئ؛ مګر که د دې پر عکس تا د فضل او ښېګړي له خاوندانو سره عداوت، دښمنۍ او کينې ته وهڅوي او د دې بد کړچار سبب شي، نو پام کوه چي شيطان ستا پر زړه او دماغ سيورى غوړولى او دغه منفي احساسات ئې در کي راپارولي دي.

هـ: خپل رازونه او اسرار له ځان سره وساته او له افشاء کولو ئې، په خاصه توګه نږدې ملګرو، سيالانو او هغو کسانو ته چي له تاسره د تنافس او رقابت قصد لري، ډډه وکړه.

و: يعقوب عليه السلام چي يو حساس او پوه شخصيت او د درايت خاوند دئ له يوه پلوه د خپل زوى خوب په دقيقه توګه تعبيروي او له بله پلوه ورته توصيه کوي چي خپلو ورونو ته ئې افشا نکړي، داسي نه چي شيطان د دوى کينه راوپاروي او د ده په خلاف ئې کوم ناوړه پټ تدبير ته ونه هڅوي.

¼ҫFJèЁ OЇãr Ї] ƒŠ‰nҒ$Ё@ƒrÙ° `Ё 7Ɓlèãr 7؍' š• ŠÎFø 7ƫ°‹.r

Lìd°•ĝ ã6‰ `Ё 7ƒq/& #?ã $gƀ@& $J. >qàèƒ Ě#ä #?ãr š• øã

ÇÏÈ ÒŠÅm ÐŠÎæ 7؍' Ђĵ ,»tõĵr

او همداسي به ستا پالونکى رب تا غوره کړي او د احاديثو (خبرو) تأويل (ښه او دقيق تعبير) به درزده کړي او خپلي پېرزويني به پر تا او د يعقوب پر کورنۍ داسي بشپړي کړي لکه چي پخوا ئې ستا پر نيکونو ابراهيم او

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسحاق بشپړې کړې، بې شکه چې ستا رب باحکمته پوه دئ.

د یعقوب علیه السلام په دې دقیق تعبیر کې یوولس ستورې د ده د یوولسو ورونړو، لمر او سپوږمۍ د ده د پلار او مور رؤیائې رموز ګڼل شوي او سجده ئې د ده په وړاندې د دوی انقیاد او د دې ننبه ښودل شوې چې الله تعالی به ده ته ستر او لوړ مقام ورپه برخه کړي، هغه ته به پر نورو فضیلت وروبخښي او د یعقوب علیه السلام د کورنۍ قیادت او مشري به ئې په برخه شي. د تأویل الاحادیث (د خبرو په کنه او حقیقت د پوهېدو) او د خوبونو د سم او دقیق تعبیر پوهه به ئې په برخه شي، یعني له یوه پلوه به د خوبونو د تعبیر علم ورکړی شي او له بله پلوه به د هرې خبرې تل ته د رسېدو استعداد او توانمندي ترلاسه کړي او دا د یوه انسان د پوهې او علم تر ټولو لوړ پوړ دئ. یعقوب علیه السلام له دې "رؤیا" نه پوه شو چې دی او اولاده ئې د خپل وخت د ځلاندو ستورو په شان دي. له همدې امله یوسف علیه السلام ته فرمایي چې الله تعالی به پر تا او د یعقوب پر کورنۍ باندې خپله پېرزوینه بشپړه کړي، هغسې لکه چې ستا پر نیکونو ابراهیم او اسحاق علیهما السلام باندې ئې بشپړه کړې وه، لکه څنګه چې هغوي د الهي انعام مستحق وګرځېدل او د خلکو د هدایت وسیله شول، تاسې به هم د خلکو د لارې د ځلاندو مشالونو حیثیت غوره کوئ او له تربیو څخه به د هغوی د ایستلو باعث وګرځئ. یعقوب علیه السلام ته له دې خوبه معلومه شوه چې په تأویل الاحادیث کې به یوسف علیه السلام تر ده هم مخکې وي، د ده په وړاندې خپله سجده ئې همداسې تعبیر کړه، نو ځکه ئې هغه ته وویل: الله تعالی به د تأویل الاحادیث علم درکړي.

د آیت له دې برخې په ښه توګه څرګندیږي چې د یعقوب علیه السلام نور زامن سره له دې چې د خپل ورور یوسف علیه السلام په حق کې ئې ستره جفا وکړه، د الهي بخښنې وړ ګرځېدلي او د معنویت لوړو پوړو ته رسېدلي.

د یوسف علیه السلام د قصې په ترڅ کې به وګورئ چې د یعقوب علیه السلام تعبیر صحیح ثابت شو او ټولې برخې ئې یوه په بلې پسې ترسره شوې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

باید و گورو چي "رؤیا" څه دئ او حقیقت ئې څه؟ څنگه موږ د زمان او مکان له قیده باسي، راتلونکو زمانو ته مو بیایي او له راتلونکو حوادثو او پېښنو مو خبروي؟ په "رؤیا" کي کوم څيز د دې باعث کېږي چي موږ د مکان او زمان له حجاب نه آخوا پر هغو حقایقو پوه شو چي په خپلو پنځگونو حواسو ئې نه شو درك کولی؟ آیا موږ شپږم حس هم لرو؟ چي د خوب په حالت کي راویښېږي؟ آیا دا حس کولی شي چي د زمان او مکان له محدودې پښنه آخوا کېږدي، له حجابونو تېر شي او د پردو تر شا وقایع او حقایق درك کړي؟ او یا دا چي "رؤیا" د یوه بل حقیقت نښه ده؛ د یوه داسي ذات له شته والي مو خبروي چي د انسان د "رؤیا" او خوبونو د الهام سرچینه ده؟ که چېري د "رؤیا" په باب دا تعبیرونه او توجیهات ونه منو، نو څنگه کولی شو د دې لپاره کومه بله توجیه وړاندي کړو؟ څوك چي د الله تعالی له شته والي انکار کوي او انسان محض یو مادي توکی گڼي او د روح په نامه کوم څه نه مني، د دغو خوبونو لپاره څه توجیه لري؟ د ټولو په ژوند کي، لږ تر لږه د یو شمېر انسانانو په ژوند کي زیری ورکوونکي خوبونه ترسترگو کېږي، د ټولو داسي خوبونه خو پرېږدئ آیا فقط یو ئې کافي نه دی چي حساس محققین او منصف پوهان وهڅوي چي د دغو خوبونو په اړه خلکو ته دقیق او د منلو وړ ځواب ورکړي او سرچینه ئې په گوته کړي؟ زه به د خپلو خوبونو له منځه دوه د دغو محققینو مخي ته کېږدم او ځواب به ترې وغواړم، زه د دغه ډول "خوبونو" له پلوه ډېر غني وم، که ټول ئې ولیکم نو یو کتاب ترې جوړېږي ، دلته ئې دوه بېلگي د مثال په توگه رااخلم:

هغه مهال چي د ظاهر شاه د واکمنۍ په دوران کي بندي او په توقیف کي د محکمې د حکم منتظر وم، یوه شپه مي خوب ولید چي زما مشر ورور ختر محمد (چي د کمونستانو د د اقتدار په لومړیو کي زما له پلار او کوچني ورور نورالدین سره په شهادت ورسېدو) زما د توقیف خوني ته رانڼوت او له روغبړ نه وروسته زما د زندان د ملگري شهید ډاکټر عمر پر اوسپنیز کټ کښېناست، د سرو زرو گوتې ئې چې د فیروزې غمی په کي لگېدلی وو په گوته وه، له څو دقیقو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبروآترو نه وروسته ئې دا گوتې راوايستله او ماته ئې راکړه، د ملاقات په پاي کې کله چې روانېدو، جيب ته ئې لاس کړ او درې سليز افغاني نوټونه ئې له جيبه راوايستل او ماته ئې راکړل، خوب مي په دغه ځاى کې پاي ته ورسېد، د هغې شپې په سبا، زما همدا مشر ورور ناڅاپي او پرته له دې چې کابل ته د ده له راتگ نه خبر وم، زمونږ ليدو ته راغى، پوليسو هماغه اطاق ته راووست، په هماغه کټ کښېنستو، هماغه گوتې ئې په گوته، له ځو شېبو خبرو آترو وروسته ئې خپله گوتې راوايستله او ماته ئې راکړه، د تلو په وخت کې ئې جيب ته لاس کړ او هماغه درې نوټونه ئې راوايستل او ماته ئې راکړل. ما تر لاس ونيو او ورته ومې ويل: په خداى قسم چې ستا دغه راتگ او د هغه ټولې صحنى مي تېره شپه په خوب کې ليدلې وې، دې ته منتظر وم چې دا آخري برخه ئې هم وگورم او بيا ئې تا ته ووايم.

زما د "رؤيا" بله بېلگه د يوسف عليه السلام صادقه "رؤيا" ته ورته ده:

(ما ته خپل شهيد پلار په نوې ځوانۍ کې واده وکړ، په لسم ټولگي کې زه د واده خاوند وم، د واده په شپه مي فقط ځو شېبې د سحر له لمانځه نه مخکې خوب کړى، چې سترگې مي سره ورغلې په خوب کې گورم چې: د تره له يوه زوى سره مي چې سپين رږيرى وو او محمد نذير نومېدو، يوځاى د آسمان په لورى اوچت ولاړو، د ستورو ځاى ته ورسېدو، ستورى راکد وو، خو زما په رسېدو سره وخوځېدل، له شرق نه د غرب په لوري روان شول، ناڅاپي دا سې زرينه ټوټه ترې جوړه شوه چې د اوږدو او سارو تارونه ئې ټول ستوري ول، دا زرينه تکه په خپله په زرينو خوليو بدله شوه، له مانه ځو گامه آخوا د دغه زرينو خوليو يوه وړه کوټه جوړه شوه، هغى خوا ته ورروان شوم چې وگورم دا ځنگه خولۍ دي، ناڅاپي څه نور ناپيژانده کسان چې شمير ئې تر ځلورو پنځو زيات نه وو، را پيدا او له يوې بلې خوا د خوليو په لور راروان شول، هر يوه لدې کوټې نه يوه خولۍ په لاس کې واخيسته پرته لدې چې په خپل سر ئې کښېږدي، ما هم يوه خولۍ را واخيسته او په خپل سر مي کېښوده او په همدې سره له خوبه راويښ شوم. په ابتداء کې مي

(c) ketabton.com: The Digital Library

گمان کولو چې د دې خوب به زما له واده سره ارتباط وی، ښایي الله تعالی به ما ته نېك اولاد راکړی چې سر مي وربانډی لوړ وي، د دې خوب له لیدلو دوه کاله وروسته په پوهنتون کي شامل شوم او په پوهنتون کي زما له شمول سره جوخت اسلامي خوځښت پیل شو، د الله تعالی لطف او مهرباني وه چې د یو شمېر محصلینو وروڼو په ملگرتیا د اسلامي نهضت په تأسیس کي لږ یا ډېره ونډه را په برخه شوه، د سردار داؤد د واکمنۍ په مهال او هغه وخت چې زموږ ډېر وروڼه د رژیم له لوري د پاڅون په تور ونیول شول، ما له یو شمېر نورو وروڼو سره پاکستان ته هجرت وکړ، لنډه موده وروسته مو له همغه ځایه د نهضت د بیا منظمولو لړۍ پیل کړه، د غړو په روزنه او تنظیم مو لاس پوري کړ، چا چي به له موږ سره یوه روونیزه دوره پای ته رسوله، بېرته به خپلو سیمو ته ستنیدل، له لوړو غرونو او ژورو درو اوښتل او له کږو وږو ستونزمنو لارو به ټاکلیو سیمو ته تلل او له رسېدو سره سم به ئې د افرادو په روزني او انسجام لاس پوري کاوو، په همدغه دوران کي وو چې ټول مشران وروڼه راغونډ شول او د یوې غونډې په ترځ کي ئې د اسلامي نهضت مشري ماته تفویض کړه، گمان مي وکړ چې زما د هغه خوب تأویل همدا وو.

خو ډېر وروسته کله چې د جهاد لمن خوره شوه، ډېر خلك حتی هغه هم د مجاهدینو له لیکو سره یو ځای شول چې له فکري او اخلاقي پلوه ئې د دې صف ورځتیا نه درلوده خو شرایطو په نهضت تحمیل کړل، په پاکستان او ایران کي گڼ شمېر ډلي جوړي شوې، ډېر کسان د مشرتابه لپاره کاندید شول او غوښتل ئې د قیادت پگړۍ په سر وتړي، په دې وخت کي پوه شوم چې زما د هغه خوب تعبیر څه وو.

که دېرش کاله مخکي مي دغه "رویا" له چا سره مطرح کړې وی؛ نو له تعبیره به ئې حتماً ځان عاجز گڼلو خو که نن همدغه "خوب" د هر هغه چا په وړاندي تېر کړم چې د افغانستان له جریاناتو او د نهضت د تأسیس له څرنگوالي او د ډلو او گوندونو د جوړېدو له بهیر نه خبر دي، نو په آسانۍ سره کولی شي د دې خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټولي برخي تعبير کړي.

زه د داسي خوبونو پراخه تجربه لرم، همدغو تجربو دې نتيجې ته رسولی يم چې باور وکړم د انسان د روحي جوړښت او د دماغ هغه برخي چي په ويښه کي ډېر ځله د زمان او مکان له قيد نه وځي، وړاندوينه کوي، ابتکار کوي، د راتلونکې په هکله حدس وهي او ډېر ځله ئې حدسونه دقيق او صحيح ثابتېږي، له مقدماتو نه نتائجو ته ځان رسوي او د پېښو پايلي او پېلامې په ګوته کوي، دا برخي د "خوب" په حالت کي هم فعاله وي. داسي نه ده چې د خوب په حالت کي د انسان د روحي جوړښت ټولي حساسي برخي خپل فعاليت متوقف کوي. په خوب کي د دماغ ځيني برخي له فعاليت نه لاس واخلي، ځيني نيمه فعاله شي، ځيني د انتظار حالت غوره کړي، خو ځيني نوري برخي ئې داسي دي چي د خوب حالت هغوی ته د لا ښه فعاليت کولو موقع په لاس ورکړي. د خوب په حالت کي د انسان دماغ د ورځنيو پراخو مصروفيتونو نه فارغ وي، د ده پنځګوني حواس چي هريو ئې د ورځي له لوري پراخ فعاليتونه لري او د دماغ لويه برخه مصروفوي، د خوب په وخت کي خپل کار متوقف کړي، دماغ آرام پرېږدي او هغه ته دا موقع ورکړي چي په پوره انهماك سره په هغو قضاياوو غور وکړي چې ده ته مهمي برېښي، هغه چي د ورځي له لوري، د پراخو مصروفيتونو په وجه نه توانيدو وربانديي غور وکړي. دا داسي وګڼئ لکه متفکر، عالم، شاعر، ليکوال چې د يوې مهمي څېړني، ليکني او شعر لپاره له خلکو ګوښه شي او ځانته د ښه فکر کولو او په خپل کار د ښه تركيز لپاره مناسب شرايط برابر کړي. خوب همدا شرايط د دماغ لپاره برابروي.

انسان د خپل پيچلي دماغ د پراخو فعاليتونو يوه وړوکې برخه په خپل واك کي لري، داسي چې د ده له ارادې سره سم کار کوي، دا برخه په خوب کي خپل فعاليت متوقف کړي، خو د دماغ هغه لويه برخه چې د انسان تر واك لاندي عمل نه کوي بلکي خپلواکه ده او خپل ټول فعاليتونه په اتوماتيکه توګه ترسره کوي، دا برخه تل فعاله وي او د يوې شېبې لپاره خپل فعاليت نه متوقف کوي. د خوب

(c) ketabton.com: The Digital Library

په حالت کې د انسان د دماغ دا برخه د لا ښه فعالیت فرصت ترلاسه کوي. که انسان په ویښه کې وړاندوینه کولی شي، د راتلونکې په هکله حدس وهي، اختراعات کوي، نوي نوي ابتکارات کوي، څو مقدماتی خبري یوه د بلې خواته کېږدي او له همدې نه د راتلونکو نتائجو په هکله قضاوت کوي. هیڅ دلیل نه لرو چې همدا کار دې د خوب په حالت کې ونه شي کولی، د اکثرو انسانانو ذاتي تجربو دا خبره ثابته کړې.

له باانصافه محققینو او له حساسو څېړونکو نه پوښتنه کوم: که د نړۍ د ټولو خلکو داسې خوبونه یوې خوا ته پرېږدو، یوه دوه ښېلګې ئې راواخلو او وغواړو چې د خوب منشأ او حقیقت معلوم کړو، نو ځواب به مو څه وي؟ زه څنګه له راتلونکو پېښو خبر شوم؟ چا خبر کړم؟ دا اطلاع چا راکړه؟ د دې الهام سرچینه چېري ده؟

دغه "خوبونه" سر ببره پر دې چې د انسان د روحي ابعادو څرګندوونکي او مظاهر دي د الهام د سر چینې وجود چې د مادې له محدودې بهر دی هم په اثبات رسوي او یو بل حقیقت د "تقدیر او برخلیك" په نامه منعکس کوي، ته په خپله رویاء کې د یوې داسې پېښې په جریان کې لوېږې چې ډېره موده وروسته ترسره کېږي او مصداق ئې په ویښه کې وینې؛ او د دې معنی دا ده چې انسان د هغې تګلوري لاروی دئ چې لوړې ژوري ئې پخوا ټاکل شوې دي او خامخا دئ ترې تېریږي. دتګلوري غوره کول د ده کار دئ؛ خو هغه لوړې ژوري چې دی د لاري په اوږدو کې باید ترې تېر شي له پخوا مقدر شوې دي، واك او اختیار ئې د انسان په لاس کې نه دئ، دا موضوع د د دیني مباحثو یوه ډېره مهمه قضیه ده، هغه کسان چې په دې موضوع د ښه پوهېدو تلوسه او شوق لري بلنه ورکوم چې (په قضا او قدر ایمان او مقتضیات ئې) او د التکویر د سورې د وروستي آیت تفسیر دې په "د قرآن پلوشې) کې مطالعه کړي.

قرآن د یوسف علیه السلام د وروڼو منفي احساسات، له خپل ورور سره ناروا سیالي او رقابت او د ده د وژلو او له منځه وړلو لپاره د دوی غلطه اراده د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې لپاره زموږ مخې ته ږدي چې له داسې کارونو ځان وساتو، د دوی احساسات په دې توګه انځوروي:

ß# ß'qã) {(q8$% 6ß) ÇÐÈ û,ÎíÍ$¡¡ =) ×M»f#ä ÿÏjÏiq=z Ïr #ß'qã'Î b%. ô‰s)9©*

ÇÑÈ AûÎ7B 9@»n=|Ê ’Å9 R/& b) pç7óÁã ßøtwUr $YB $YŠÏ& #<) =m& ÿqä3&r

(۷) د يوسف او د ده د ورونو په قصې کې، پوښتونکو ته روښانه نښې دي. (۸) کله چې دوی وويل: يقيناً چې يوسف او ورور ئې زموږ پلار ته تر موږ ډېر ګران او محبوب دي، په داسې حال کې چې موږ (ډېر او پياوړې) ډله يو، په دې کې شك نشته چې پلار مو په څرګندې اشتباه کې دئ.

د يوسف عليه السلام او د هغه د ورونو ترمنځ د نزاع او کړکېچ قصه ډېرو هغه پلټونکو او پوښتونکو ته چې د دغه ډول کړکېچونو د لاملونو په لټه کې دي او غواړي پوه شي چې عوامل او محرکات ئې څه دي او پايلې ئې څه، مدلل ځواب وايي او هره اندېښنه ئې په دقيقه توګه رفعه کوي، په دې آيتونو کې د يوسف عليه السلام د ورونو داسې څو خبرې په ګوته شوې چې په ترڅ کې ئې د کړکېچونو د ناسم او متجاوز لورې وينا او دريځ موږ ته توضيح کوي او هغه دا چې:

دی په ناحقه سره زموږ پر پلار تر موږ ډېر ګران دئ.

په داسې حال کې چې زموږ شمير زيات دئ او د پلار د حمايې، ساتنې او دفاع دروند پېټی زموږ پر اوږو دئ.

په دې کار سره يقيناً چې زموږ پلار لويه اشتباه کوي.

په دې څرګندونو کې څو مهم ټکي د څېړنې وړ دي:

الف:- په داسې حال کې چې يعقوب عليه السلام له خپل زوی يوسف عليه السلام سره د هغه د ځانګړتياوو په خاطر مينه لري، په ده کې هغه څه ګوري چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په نورو کې ئې نه ليدل، د ده لوړ استعدادونه، ښه اخلاق، او هوښياري ئې خوښېده، د هغه په څېرې او کړنو کې ئې د يوه لوی شخصيت نښې ليدې او د همدې لپاره ئې خاصه اعتنا ورته کوله، داسې نه وه چې د خپلو زامنو تر منځ غيرعادلانه توپير وکړي او بې موجبه يوه ته په بل ترجيح ورکړي، د ده په څېر له يوه حساس او عادل پيغمبره داسې بې عدالتې ډېره لرې ده، خو نور زامن ئې چې د يوسف عليه السلام ځانگړتياوو او لوړ شخصيت د دوی حسادت پارولی، يوسف ته د پلار خاصه پاملرنه بې عدالتي گڼې او د تبعيض او توپير په سترگه ورته گوري.

له يوسف عليه السلام سره د ورونو د مخالفت اصلي وجه دا وه چې د ده د لوړ شخصيت په وړاندې ئې د حقارت احساس کاوو، د ده اخلاقي لوړتيا او عظمت ئې نه شو زغملی، د ده هغه صفتونه چې د پلار مينه، احترام او درناوی ئې راپارولو د ده د ورونو کينه او حسادت ئې هڅولو. له لوړو شخصيتونو سره تل او د زمانې په هر پړاو کې همداسې کېږي، د دوی لوړو ځانگړتياوو ته پام سره د ټولنې صالح او هوښيار خلك د دوی درناوی کوي خو د پرېوتې شخصيت خاوندان او مفسدين ئې د همدغو خصلتونو په وجه مخالفت ته ملا تړي.

هغه کسان چې د ذاتي مواصفاتو له مخې د لوړ تلو وړ نه دي، د لوړ الوت لپاره پياوړې وزرونه نه لري، له لويو لويو شخصيتونو سره د سيالۍ اهليت نه لري، خو حرص پرې غالب دئ، جاه طلبه دي، حقايقو ته د تسليمېدو او د لوړو شخصيتونو پر عظمت د اعتراف پر ځای او له هغوی سره په نېکو کارونو کې د مرستې او ملگرتيا په ځای د ناروا رقابت لار غوره کوي، د ځان د غوره والي د ثابتولو لپاره د يوسف عليه السلام د ورونو په څېر غلطو توجيهاتو ته پناه وړي او وايي: موږ په دې خاطر غوره او د احترام او توجه مستحق يو چې شمېر مو زيات دئ!! ځواکمن يو!! د دوی په څېر په عصبيتونو تکيه کوي او د تعصباتو اور ته لمن وهي. په واقعيت کې دغه وگړي د کمزورو شخصيتونو خاوندان دي، د زعامت او مشرۍ وړتياوې او ځانگړتياوې نه لري؛ مگر جاه طلبه او د قدرت وږې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي، غواړي دا حرص او اقتدار ته د رسېدو دا وژونکې تنده له ناروااوو لارو اشباع کړي، د قومي او نژادي تعصباتو په پارولو سره غواړي قدرت ته ورسېږي او په دې توګه د قدرت په مسابقه کي پر خپلو رقيبانو برى ومومي. هغه چي د امت او ملت په شامله او پراخه مستوا کي د منل کېدو جوګه نه دئ او دا کفايت او اهليت په کي نه شته چي د يوه پراخ ملت په کچه د مشرۍ مقام ترلاسه کړي نو د دې هڅه کوي چي لږ تر لږه د قوم، قبيلې او عشيرې په سطح د زعامت مقام ته ځان ورسوي، خو دا مقام هم د حسادتونو او د نورو په ضد د کرکې او نفرت راپارولو له لارې ترلاسه کوي!!

قرآن په دې قصې کي مور ته وايي: هغه کسان چي عصبيتونه عنوانوي، د ځان لپاره د قوم او قبيلې په نامه امتيازات غواړي او تل د قومونو تر منځ د امتيازاتو پر وېش اعتراض کوي، دوى د ځان او خپلو رقيبانو په اړه د خورا عادل مرجع قضاوت هم نه مني، داسي لکه چي د يوسف عليه السلام ورونو د خپل حکيم، پوه، حساس او عادل پلار قضاوت هم ناعادلانه ګاڼو او ويل ئې: مور ته په پام نه کولو سره زمور پلار ستره اشتباه کوي؛ ان ابانا لفي ضلال مبين!!

تاريخي تجربې ښيي چي د قومي عصبيت بيرغچيان سره له دې چي د هغوى قضاوت او دريځ د خلکو په ګټه او شمېر باندي ولاړ وي او د هر قوم نفوس د ملاك او معيار په توګه مني، مګر تل داکثريت قضاوت ته غاړه نه ږدي او مخالفت ترې کوي، د اکثريت له لارې نه خپله لاره بېلوي، د امت په وړاندي ملت، د ملت په وړاندي مليت او قوم او د قوم او قبيلې په منځ کي کورني او عشيره ئې حدونه عنوانوي. قرآن فرمايي چي دا شعارونه شيطاني لاملونه لري او د شيطان په تحريك او لمسونه رامنځ ته کېږي، شيطان وو چي د لومړي ځل لپاره ئې نژادي توپير عنوان کړ او ويې ويل: انا خير منه، خلقتني من نار و خلقته من طين. زه تر ده غوره يم، زه دې له اوره پيدا کړى يم او هغه دې له خاورې پيدا کړى دئ.

که چېري د يوسف عليه السلام په خبر له يوه ستر پيغمبر سره د خپلو ډېرو نږدې خپلوانو او دوستانو لخوا، له کومي ګناه پرته او بې موجبه، داسي جفا او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ظلم کېږي، نو ته اې د الله د لارې مجاهده! بايد د الله تعالى په لار کې او د پيغمبرانو د کړنلارو او تګلارو په تعقيب کې، د دغسې جفاګانو منتظر واوسې او په ځان کې د هغوی د زغملو ځواك او زغم راپيدا کړې. داسې نه چې د آزمېښتونو او ستونزو پروخت بې حوصلې شې، نااميده شې او مبارزه په نيمه لاره کې ناتمامه پرېږدې او تا ته، اې د دغو صحنو تماشاچې! اې د عافيت پر غونډۍ ناست د مبارزو پاېلو ته منتظره! تا ته ويل شوي: داسې و نه انګېرې چې دا د الله د لارې سرتېري مجاهدين په دې خاطر له کړاوونو سره مخامخ دي چې د الله تعالى د عنايت او رعايت وړ نه دي او له الهي عنايت او پېرزوينو محروم کړی شوي!! او په دې سبب له دې برخليك سره مخامخ شوي چې غلطي او اشتباه ترې شوې!! داسې نه ده؛ دوی نه، بلکې تا اشتباه کړې، دا لوړې ژورې او دا آزمېښتونه د دې لارې طبيعت او د الله تعالى د نه بدلېدونکو سننو څخه يو سنت دئ. د خدای د لارې مجاهدين به د آزمېښت په دې لوړو ژورو او د کړاوونو او ستونزو په دې پېچومو او کړلېچونو کې روزل کېږي، د دوی صبر او استقامت به مضبوطېږي، د دوی استعدادونو ته به وده ورکول کېږي او د کمال او پوخوالي هغه پړاو ته به رسېږي چې د الله تعالى د نصرت وړ وګرځي او د بريا پرېکړه ئې وکړي.

بايبل ليکي چې د يوسف وروڼو خپلې رمې شکيم ته د څرولو لپاره بوولې وې... پلار ئې يوسف پسې ورولېږو چې احوال ئې واخلي، ... کله چې هلته ورنږدې شو، وروڼو ئې ووېل: دا دئ لوی خوب ليدونکی راغی، راځئ چې وئې وژنو او په يوه کوهي کې ئې واچوو، پلار ته به ووايو چې کوم ځناور خوړلی دئ... يوه ئې ووېل: د وژلو په ځای ئې ژوندی په څا کې واچوئ... په خپله به په کې مړ شي... له وررسېدو سره سم ئې بريد پرې وکړ... جامې ئې ترې وايستلې او په څا کې ئې واچاوو ... ناڅاپه ئې يو کاروان وليد چې د دوی خوا ته راروان دئ... فيصله ئې وکړه چې پر دغه کاروان ئې وپلوري... له کوهي ئې راوايست او خرڅ ئې کړ... او کاروانيانو له ځان سره مصر ته روان کړ...)

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن فرمايي چي د يوسف ورونو په خپلو کي مشوره وکړه چي يوسف په کوهي کي اچوو، پرېږدو ئې چي کوم کاروان ئې له ځان سره کوم لرې ملك ته بوځي او د مريي په توگه ئې وپلوري، په کار ده چي پلار موږ ته تر ده زيات په درنه سترگه کتلی، زموږ شمېر زيات دئ، هم دکور ټول کارونه کوو او هم ئې حفاظت کوو، خپل پلار ته راغلل او ورته ئې وويل: پرېږده چي يوسف له موږ سره د لوبو او مېوو خوړلو لپاره صحرا ته ولاړ شي، پلار ئې وويل: تاسو پوهېږئ چي زه ورپسې خفه کېږم او وېرېږم چي تاسو به ترې غافله شئ او لېوه به ئې وخوري، دوی بيا خپل شمېر ته گوته ونيوله او وئې ويل: که لېوه ئې له موږ وخوړی شي په داسي حال کي چي موږ کافي ډېر يو نو موږ به بلا وهلي يو!!

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

يوسف ووژنئ او يا ئې د ځمکي (له مخه) لرې کړئ، تر څو د خپل پلار پاملرنه درته وزگاره شي او تر دې وروسته صالح ټولی شئ، يوه ويونکي وويل: يوسف مه وژنئ، که (د ده په ضد څه) کوونکي يئ نو د يوه کوهي په

(c) ketabton.com: The Digital Library

تياره تل کې ئې وغورځوئ، چې کوم کاروان ئې ترلاسه کړي، وئې ويل: پلاره! ولې د يوسف په اړه پر موږ باور نه کوې، حال دا چې موږ ئې خواخوږي يو. سبا ئې له موږ سره ولېږه چې (د مېوو په ونو کې) وڅري او لوبي وکړي او موږ ئې حتماً ښه ساتونکي يو. وئې ويل: که ئې درسره بوځئ دا مې غمجن کوي او وېرېږم چې لېوه به ئې وخوري او تاسو به ترې غافله وئ، وئې ويل: که لېوه ئې په داسې حال کې وخوري چې موږ يوه (پياوړې) ډله يو، نو موږ به په دې صورت کې تاوانې (بلا وهلي) يو.

په دې مبارکو آيتونو کې څو مهمې لارښوونې ترسترګو کېږي:

په سياسي مبارزاتو کې تل کمزوری، خو متعصب حريف دئ چې د سالم او رغنده رقابت او سيالۍ پر ځای پر پټو توطيو لاس پورې کوي، ترڅو له دې لارې خپل رقيبان ترور کړي او د مبارزې له ډګره ئې وباسي.

ځينې بيا داسې دي چې که څه هم هدف ته درسېدو لپاره ناروا لارې غوره کوي؛ مګر ادعا ئې داسې وي چې ګواکې د دوی هدف نېك دئ او هدف ته له رسېدو وروسته به د خدمت مصدر ګرځي او د صالحو افرادو په څېر به ښو عملونو ته ملا تړي، د دوی په نظر نېك هدف ته د رسېدو لپاره هره لاره غوره کول جايز دي، د هدف نېك والی نامشروع او ناروا تګلارو ته مشروعيت ورکوي، په داسې حال کې چې نه د هدف تقدس کولای شي چې نامقدسه وسيله توجيه کړي او نه له هغه چا چې د کمزورۍ په پړاو کې په غلطو لارو درومي، د خپلو رقيبانو د پرځولو لپاره ناروااوو وسېلو ته لاس کوي، دا توقع کېدی شي چې د ځواکمنۍ او قدرت پر مهال دې د صالح انسان په څېر عمل وکړي؛ بلکې د دې په خلاف، اقتدار به د ده د لا زيات انحراف سبب شي او د نورو په خلاف به د ده کړچار تر مخکې هم لازيات کرکجن او د غندلو وړ کړي.

د يوسف عليه السلام د ورونو دا وينا چې په تکرار سره ئې کړې: (نحن

(c) ketabton.com: The Digital Library

عصبة: مور خو یوه پیاوړې ډله یو)، ښیي چې دوی پر شمېر او عدد ترکیز کوي او په همدې سره غواړي ځان تر یوسف علیه السلام غوره او د خپل پلار د التفات او اعتنا مستحق ثابت کړي!! مخکې ئې وويل: مور د یوسف په نسبت غوره یو، ځکه چې هغه یوازې دئ او مور یوه ډله یو او بیا وایي: څنګه به ئې لېوه رانه وخوري په داسې حال کې چې زمور په څېر ځواکمنه ډله ئې په څنګ کې او ساتنه ئې کوي!! الله تعالی پر شمېر او "عده او عتاد" باندې د خپل بنده بروسه نه خوښوي، څوك چې پر ماسوی الله باندې تکیه او اعتماد وکړي یوازې ئې پرېږدي او له خپلې مرستې څخه ئې محروموي، له خپلو بندګانو څخه غواړي چې یوازې د ده عبادت وکړي، یوازې ده ته د دعا او احتیاج لاسونه اوچت کړي، یوازې له ده مرسته وغواړي او یوازې پر ده باندې تکیه او اعتماد وکړي.

که تاسو په دې هکله د بایبل وینا ته ځیر شئ نو وبه ګورئ چې بایبل دوکه، چل ول، غولول او په خپلو ژمنو نه ودرېدل د خپل داستان د اتل په څېره کې انځوروي خو قرآن کریم ئې د مجرمینو ځانګړتیاوې ګڼي. بایبل ئې یعقوب علیه السلام ته منسوبوي او کله چې د یوسف علیه السلام د ورونو وار رارسي د دوی هغې دوکې ته ګوته نه نیسي چې قرآن ورته اشاره کړې، ګمان نه کوم چې د بایبل لیکونکې دې دا کار اشتباهاً کړی وي، باور مې دا دئ چې دا کار ئې عمداً کړی، د ده له نظره خدعه او دوکه یو هنر او کمال دئ، باید اتلانو ته منسوب شي، نه عادي خلکو او مجرمینو ته!!

بایبل لیکي چې د یوسف ورونو د ده جامې د یوې وزې په وینو سرې کړې... پلار ته راغلل او وئې ویل: آیا دا د یوسف جامې نه دي؟ ... هغه جامې وپېژندې او وئې ویل: حتماً کوم ځناور خوړلی دئ... نو له ویره ئې خپلې جامې څیرې کړې، زړې جامې ئې واغوستې... ډېرې ورځې ئې په ماتم تېرې کړې... د کورنۍ غړو هڅه وکړه چې هغه ته تسلی ورکړي خو ګټه ئې ونه کړه... وئې ویل: ترمرګه به د یوسف غم هېر نه کړم!!

قرآن د بایبل دا وینا غلطه ګڼي او فرمایي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]

یوسف: ۱۵-۱۸

نو کله چې ئې له ځان سره بوت او په دې سلا شول چې په کوهي کې ئې واچوي او ده ته مو وحې وکړه چې په داسې حال کې به ئې په خپل دې کار خبر کړې چې دوی به ئې احساس هم نه کوي. او ماښام په ژړا خپل پلار ته راغلل، وئې ویل: اې زموږ پلاره! موږ لاړو چې یو له بله د مخکې کېدو زغاسته وکړو او یوسف مو له خپلو شیانو سره پرېښود، نو لېوه وخوړ، او ته به راباندې باور کوونکی نه ئې که څه هم موږ رښتوني یو، او کمیس ئې په دروغجنې وینې لړلی راوړ، وئې ویل: داسې نه ده؛ خپلو نفسونو کوم کار درته ښایسته کړی، نو (زما دې) ښکلی صبر وي او په هغه څه کې خو له الله نه مرسته غوښتل کېږي چې تاسو ئې بیانوئ.

په دغو مبارکو آیتونو کې له یوې خوا د یوسف علیه السلام د ورونو حالت داسې انځور شوی چې د خپل تصمیم د بدو پایلو او عواقبو له پوهېدو عاجز دي، نه پوهېدل چې په دې سره خپلو موخو ته نه شي رسېدی او داسې گومان ئې نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاوو چې یوه ورځ به بیا له یوسف علیه السلام سره مخامخ شي او دا ټوله ماجرا به د دوی مخې ته کېږدي، له بلي خوا ښيي چې په همدې سخت او نازك حالت کې یوسف علیه السلام ته الهام وشو چې اندېښنې مه کوه، په کوهي کې له لوېدو مه وېرېږه، ډاډه اوسه چې له دې ځایه به حتماً ژغورل کېږې.

د یوسف علیه السلام د ورونو طمع دا وه چې په دې سره به له خپلې مخې یو ستر خنډ لرې کړي او خپلو موخو ته د رسېدو لپاره به لار آواره کړي، خو نه پوهېدل چې د دې کار پایله به څه وي!! د خپل دغه شرمناك کار په عواقبو له پوهېدو عاجز وو او داسي گومان ئې نه کاوو چې یوه ورځ به بیا له یوسف علیه السلام سره مخامخ کېږي او دا ټوله ماجرا به د دوی مخې ته کېښودی شي!! همدا راز فرمایي چې په کوهي کې د لوېدو په مهال یوسف علیه السلام ته الهام وشو چې پروا مه کوه، له دې ځایه به ووځې، داسي ورځ به راشي چې دوی به ستا مخې ته سرټیټي او شرمنده ولاړ وي او دا کار به ورپه یادوې!! او دا هغه څه دي چې د حق د لارې مبارزینو ته د ستونزو او کړاوونو په مهال الهام کېږي، الله تعالی ئې له ناهیلۍ ساتي او په زړونو کي ئې هیلي او امېدونه راپیدا کوي. د یوسف علیه السلام د قصې په بیانولو سره قرآن د دغو دریو اساسي موضوعگانو د اثبات لپاره تاریخي بېلگې زموږ مخې ته ږدي: د ورونو مخالفت او د دوی په لاس کوهي ته لوېدل، د نامعلوم برخلیك په لوري خوځېدل، په ارزانه بیه خرڅېدل، د ستونزو او کړاونو بېلگه، په څاه کي د لوېدو په وخت کي دا الهام چې له دې ځایه به حتماً ژغورل کېږې او له کوهي وتل د نجات بېلگه او په پای کي له خپلو ورونو سره په داسي حال کي مخامخېدل چې هغوی به په خپلو نادودو او جفاگانو شرمنده وي د برې او د دښمن د ماتې تاریخي بېلگه. تاسو به د بایبل په هیڅ برخي کي او د هیڅ قصې په ترڅ کي ونه مومئ چې له کومي قصې ئې داسي کوم ستر مطلب ثابتول او یوه مهمه لارښوونه کول په نظر کي وي.

د یوسف علیه السلام ورونه ماخستن په اوښلنو سترگو خپل پلار ته ورغلل او وئې ویل: پلاره! موږ له یوه بله د مخکې کېدو لوبه کوله، یوسف مو د خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شیانو خوا ته پرېښود، په همدې کي لېوه راغی او هغه ئې وخوړلو، ته به حتماً زموږ په خبري باور نه کوې که څه هم موږ په یقین سره رښتوني وو، هغه ورته وویل: داسي نه ده، خپلو نفسونو غولولي یئ او کوم غلط کار ئې درباندي کړی، زما لپاره له ښه صبره پرته بل څه نه دي پاتې، ستاسو د دې خبرو په وړاندي به له الله تعالی مرسته غواړم، یوازي الله تعالی هغه ذات دئ چي په داسي حالاتو کي ترې مرسته غوښتی شي!!

گورئ د بایبل او قرآن د ویناوو ترمنځ څومره ژور توپیر دئ، یو د قصې اتل صابر، حساس او په حالاتو پوه انځوروي، د خپلو زامنو له وینا، څېرې او حرکاتو پوهېږي چي دروغ ورته وایي، نه ئې په خبرو باور کوي، نه ئې په اوښلنو سترگو غولېږي او نه ئې د یوسف علیه السلام هغه جامې دوکه کولی شي چي په نورو وینو ئې سرې کړې. صبر کوي، په غمونو کي خپل رب ته پناه وړي. خو بل ئې د داسي بې صبره انسان په څېر انځوروي چي له ډېره ویره خپلي جامې څیري، زړې جامې پر تن کوي او ژمنه کوي چي تر مرگه به دا غم هېر نه کړي!!

قرآن د دې قصې په ترځ کي موږ ته څو مهمې لارښووني کوي:

باید په خپلو قضاوتونو کي تلوار او عجله ونه کړو، باید محتاط واوسو، یوازي د متهم ظاهري بڼه، اوښلنې سترگې، غولوونکې ادعاگاني او هغه شواهد چي د خپلي ادعا د ثبوت لپاره ئې وړاندي کوي کافي ونه گڼو، د متهم سوابق باید په پام کي ولرو.

یعقوب علیه السلام حساس او پوه انسان وو، د یوسف علیه السلام د ورونو په تصنعي ژړا، د قضیې په باب د دوی د خبرو له څرنگوالي، د یوسف علیه السلام د کمیس له وضعې او له یوسف علیه السلام سره د ورونو مخکنیو حسادتونو ته په پام سره پوه شو چي زامنو ئې رښتیا نه دي ورته ویلي او اصله قضیه ئې ترې پټه کړې ده.

د مصیبتونو په وړاندي صبر کول د پیغمبرانو طریقه ده.

ښایي یعقوب علیه السلام ته د خپل زوی یوسف علیه السلام تر ورکیدو دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

غم او اندېښنه لا زياته درنه وه چې زامن ئې داسي دي، له ده او له خپل ورور سره ئې داسي څه کړي، بې شکه چې د يعقوب عليه السلام لپاره به د داسي زامنو زغمل او تحمل تر دې هم دروند پېټی او له زغم او حوصلې اوچت وو چې يو زوی ترې ورك شوی، د يوه شريف او بااحساسه انسان لپاره دا ډېر دروند پېټی وي چې خپل زامن د خپل اوچت انتظار خلاف گوري او له داسي کسانو سره په يو ځای ژوند کولو مجبور شوی وي!!

يعقوب عليه السلام چې په خپله جليل القدره پيغمبر او د يوه ستر او اولوالعزمه پيغمبر ابراهيم عليه السلام لمسی دئ او الله تعالی ته د نږدې توب او د معنوي مقام په لحاظ خورا اوچت مقام لري، خو سره له دې ستر او اوچت معنوي مقامه، له غيبه بې خبره دئ، له دې عاجز دئ چې پوه شي زامنو ئې له يوسف عليه السلام سره څه کړي دي؟!! څو کيلو متره لرې د ده نازولی او گران زوی په کوهي کي پروت دئ، خو دی ئې نه له حاله خبر دئ او نه ئې مرسته کولی شي!! خپل عجز او ناتواني په دې الفاظو بيانوي: يوازينی مستعان او مرستندوی الله تعالی دی، فقط له هماغه ذات نه بايد مرسته وغوښتلی شي. په دې بيان سره د هغو ناپوه خلکو خولو ته سخت گوزار ورکړی شوی چې په غيب باندي له الله تعالی پرته د بل چا د پوهېدا دعوا کوي!! د قصې دغه برخه موږ ته د قرآن عظيم الشان له اساسي مطالبو نه يو مطلب په گوته کوي، هغه دا چې په ځمکه او آسمان کي له الله تعالی پرته نه څوك په غيبو علم لري او نه د چارو د سمبالولو واك او اختيار لري، هر څوك چې له خدايه پرته بل چا ته د غيبو د علم نسبت وکړي او هغه د چارو متصرف وگڼي نو يقيناً چې قرآن ئې تکذيب کړی دئ.

Ö=â # ‹ »d 3‘ Žôõç ƒ A$% ¼çqè Š 4‹š'ù Nèδ Ší#r (qè™ö'ù ×‹$§™ δÅä! ` r

<§ ƒ2 ¤Æ JÝÎ ç=žŸr ÇÈ šc qèJèƒ $JÎ Øšîæ ª! $ r ßê»ÒÎ çrž &r

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇËÈ šú ïŸ‰Ïd"‘9$`B ïnŠï (qç‰Ÿ2 r ٍŠr‰ßèB Nïd°‘Š یوسف:۱۹-۲۰

او یو کاروان راغی او خپل اوبه راوړونکی ئې ولېږو او هغه هم خپله بوکه (په څا کې) کښته کړه، وئې ویل: اې! زېری زېری، دا دئ یو زلمی او هغه ئې د مال متاع په توگه پټ کړ، په داسې حال کې چې الله د دوی په کړو وړو ښه پوه دئ او په ناڅیزه بیه څو درهمو ئې وپلورو او د ده په اړه زاهدان ول.

ناڅاپه یو کاروان راغی، د کوهي خوا ته ئې واړول، یو کس ئې د اوبو راایستلو لپاره ولېږو، د بوکې راایستلو پر مهال متوجه شو چې یو تنکی زلمی ورسره راپورته شو، چیغې ئې کړې: زېری زېری دا دئ یو تنکی زلمی!! د کاروان مشر امر وکړ چې په یوه خوندي ځای کې ئې پټ کړې، ښه سلوك ئې ورسره کاوو، پرې مهربانه ول، مصر ته ئې له ځان سره بوت، هلته ئې په ارزانه بیه وپلورو

بایبل لیکې چې د یوسف علیه السلام وروڼو د کاروان له لیدو سره هغه بېرته له کوهي راوایست او په کاروانیانو ئې وپلورو، دا خبره هم قرآن ردوي او هم ئې عقل نه منې، که دوی په کاروانیانو د پلورلو اراده درلودی نو ولې به ئې په کوهي کې اچاوو؟ یوسف علیه السلام د پلورلو په وخت کې کاروانیانو ته ویلی شو چې زه مریې نه یم، دا مې وروڼه دي، پلار مې خبر نه دئ... هیڅوك نه غواړې په داسې لانجې کې ښکېل شي او آزاد انسان د مریې په نامه واخلي!! قرآن فرمایې چې یوسف علیه السلام په مصر کې وپلورلی شو.

قرآن د بایبل دا ادعا ردوي چې کاروانیانو یوسف علیه السلام له خپلو وروڼو وپېرېدو، د دې ادعا برعکس وایې چې کاروانیانو له څاه راوایست او د موندل شوې قیمتي متاع په څېر ئې پټ کړ، د قرآن په دغو مختصرو الفاظو کې هومره ژور مطالب پراته دي چې د هغه مهال د ټولنې د دردونکې وضعیت د دقیق توضیح لپاره کفایت کوي، د کاروان د سالار یو غلام هغه ته د یوه تنکې ځوان د موندلو زېری ورکوي، هغه ئې د قیمتې متاع په څېر پټ ساتې او دا ځکه چې دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څو ورځې وروسته د مصر په بازار کې په ګرانه بيه پلوري، يعني هغه مهال نه يوازې د غلامانو د پېر پلور بازار ګرم وو بلکې دومره بې امنيتې خوره وه چې چا ته به کوم ماشوم او تنکی زلمی په لاس ورغی، که څه هم د کومې آزادې او عزتمنې کورنۍ غړی به وو، بس د غلامانو په ډلې کې به شامل شو، له خپلې کورنۍ سره به ئې روابط د تل لپاره وشلېدل، د بېرته ستنېدو مجال ئې نه شو ترلاسه کولی، د مجهول برخليك په لورې به يوړل شو، لاس په لاس به شو، په يوه بل به خرڅ شو، په دې سره قرآن حکيم د هغه مهال اجتماعي وضعيت په دقيقه توګه انځور کړی.

د قرآن له وينا معلومېږي چې يوسف عليه السلام د کاروان سردار ته د خپلو ورونو د جفا قصه اورولې، د هغه عاطفه او زړه سوی راپارېدلی او دې نتيجې ته رسېدلی چې يوسف عليه السلام خپلې کورنۍ ته له ستنېدو منع کړي، له ځان سره ئې بوځي، تر څو د خپلو ځواکمنو او حسودو ورونو لخوا ونه وژلی شي، دا ئې غوره ګڼلې چې يو ښه ځای ورته پيدا کړي، د مصر په کوم معزز شخصيت باندې ئې په لړه بيه وپلوري، دا ئې هم نه دي غوښتې چې په ګرانه بيه ئې وپلوري، د زياتو پيسو ترلاسه کولو په ځای ئې د دې ښکلې او بااستعداده زلمي راتلونکې ته زياته توجه کړې.

قرآن د قصې د دغې برخې په ترڅ کې موږ ته لارښوونه کوي چې کله کله ستر ستر شخصيتونه په ډېره لږه بيه خرڅ کړی شي!! هو په خدای قسم همداسې دئ، ډېر ځله ستر ستر شخصيتونه، د خپلوانو په لاس او حتی د خپلو ضعيف النفسه ملګرو په لاس دښمنانو ته په لاس ورکړی شوي او وژل شوي!!

په نولسم آيت کې ويل شوي چې کاروانيانو يوسف عليه السلام لکه مال او متاع پټ کړ، له دې نه په څرګنده معلومېږي چې نه ئې ورونه له دې ماجرا خبر شوي او نه له کاروانيانو پرته بل څوك. عجيبه ده چې زموږ ځينې مفسرين هم د بايبل د دغې غلطې وينا تر اغېز لاندې راغلې او ادعا ئې کړې چې ورونو ئې هغه له څا راوايست او په دې کاروان ئې وپلورو!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

$Yèÿ¥ƒ b& Ó¤ã ç1q#B ’Êìò2 & ÿìï&•Bw ŽÇB `Ë ç1ŽlÔ$ “ Ï%A%r

`Ë ¼çJÏèãr ÇÚ ö‘F$ ’Î # ß¡qãÏ $Y©B 7Ï‹Y2 r #$!r ¼ç‹Ï, ©R #&

Ÿw Ä $Z9$ ŽYò2 & £Å»9r ¾íÌB& #?ã ë=Ï%ñ ª! $ Ï] ƒŠ$mF $È@ƒÍr Ù

“ Ìøt 7Ï‹.r $Vüãr $VÕã çY•?#ä ÿç£‰©& ÷=/ $Ò9r ÇËÈ šc qßJ=èƒ

ÇËÈ ûüZÅ¡ós ßJ9$ يوسف: ٢١-٢٢

او هغه چا چي دی ئې د مصر (له بازاره) وپېرلو خپلي مېرمني ته وويل: مېشت ځای ئې ورته عزتمن کړه (په عزت او درناوي سره ئې وساته)، يا به گټه راورسوي او يا به ئې خپل زوی وگڼو، په دې توگه مو يوسف ته پر ځمکي تمکين ورکړ او چي تأويل الاحاديث ورزده کړو، او الله په خپل کار برلاسی دئ خو ډېری خلك نه پوهېږي او کله چي پوخوالي ته ورسېدو (حکم) او (علم) مو ورکړ او (ښولو) نېکانو ته همداسي بدله ورکوو..

د قرآن له وينا معلومېږي چي د مصر عزيز د يوسف عليه السلام له ليدو سره سم د هغه له څېرې، خبرو، ناستي ولاړي، هوښيارتيا او زيرکتيا نه پوه شوی چي هغه يو غلام نه، بلکي له يوې شريفې کورنۍ سره تعلق لري چي د حوادثو او پېښو طوفانونو له دې برخليك سره مخامخ کړی، نو ځکه ئې خپلي ښځي ته وويل: نه ښايي له هغه سره د مريي په څېر چارچلند وشي، بلکي په کار ده ښه ئې وپالې، هيله ده چي په دې کور کي د هغه شتنه والی موږ ته گټور ثابت شي، که مو په هغه کي نورې ښېگړي او وړتياوې وموندې په زويولۍ به ئې ونيسو او د خپلو ټولو شتمنيو امين او وارث به ئې کړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن دې کور ته د يوسف عليه السلام د راوستو دوه اساسي موخې په ګوته کوي، يو دا چې په دې توګه به ده ته پر ځمکې تمکين ورپه برخه شي او بل دا چې الله تعالی به ده ته د تأويل الاحاديث علم او پوهه ورکړي، له دې نه معلومېږي چې اقتدار ته د رسېدو لړۍ ئې له دې ځايه پيل شوې، د عزيز مصر په کور کې د ده ځای په ځای کېدا باعث شوه چې قدرت ته د رسېدو دروازې ئې پر مخ پرانيستی شي او همدا راز دا ښيي چې دلته او د عزيز مصر په کور کې د پاتې کېدو له لارې هغه ته ډېرې خبرې معلومې شوې، دلته پوه شوی چې د مصر په ټولنې کې څه تېرېږي، اقتدار د څنګه خلکو په لاس کې دئ، د واکمنانو شخصي ژوند څنګه دی، په قصرونو کې څوك ناست دي او په زندانونو کې څوك پراته، د دې ټولنې قاضي د چا په ګټه او د چا په ضد پرېکړې کوي، ده په کنعان کې کوچيانی او صحرانی ژوند وليدو او په مصر کې د ښاريانو حالت او د دوی ترمنځ ژور توپيرونه، ټول هغه څه چې د ټولنې د صالح مشرانو لپاره ئې زده کول ضروري دي په همدې توګه ده ته ورزده شول.

حکيم خدای غوښتل چې يوسف عليه السلام د مصر د ټولنې د مشرتابه لپاره تيار کړي، د سختو آزموينو په لړو ژورو کې وده ورکړي، هغه ورتياوې، ځواکونه او استعدادونه ئې راويښ کړي او ځلا ورکړي چې يوازې په سختو شرايطو کې راويښېږي او ځلا مومي، د يوه حکيم، مدبر او زړه سواند قيادت ورتياوې په کې راپيدا کړي، پوره فهم او بصيرت ئې په برخه کړي، د کنعان په نيمه بدوي ټولنې کې ممکن نه وه هغه استعدادونه په ده کې راپيدا شوي وی چې د مصر د واکمنۍ لپاره ضروري ول، کنعان د مصر له مدني ټولنې نه خورا زيات توپيرونه درلودل، څوك چې په هغه محيط کې ستر شوی په دې نه توانېدو چې د مصر د محيط غوښتنې درك کړي او د هغه ستر هېواد د خلکو د قيادت له عهدې څخه ووځي، د دې لپاره چې يوسف عليه السلام د مصر د ټولنې نبض ښه درك کړي، په ټولو اسرارو ئې دقيقاً پوه شي، د سياسي او اجتماعي اړيکو او مناسباتو په ماهيت ئې ښه پوه شي او په هغه کې د مصر د متمدني ټولنې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زعامت ورتوب او لیاقت راپیدا شي، نو ښايي چې د کنعان د نیمه بدوي ټولني نه مصر ته لاړ شي او هلته تر یوې مودې د مصر د زمامدارانو د ډلې د یوې مرفه کورنۍ په غېږې کې پاتې شي، هماغسې لکه چې الله تعالی موسی علیه السلام د یوې اسرائیلي مظلومې کورنۍ له غېږې بیل کړ او د سیند د څپو پر اوږو ئې د فرعون کور ته ورساوو، د هغه جلاد له تیغه ئې وژغورو چې د بني اسرائیلو د بچیانو د وژلو او حلالولو لپاره گمارل شوی وو، د دښمن ماڼۍ ئې ورته مدرسه وگرځوله او په همدغې مدرسې کې ئې هغه علم او حکمت په برخه شو چې د دغې ټولني د لارښووني او قیادت لپاره ئې ورته ضرورت درلود. له ده نه مخکې ئې یوسف علیه السلام هم له کنعانه مصر ته ورساوو، د مصر د عزیز کور ئې ورته مدرسه کړ، دلته ئې د تأویل الاحادیث علم په برخه شو، دلته د مصر د ټولني په نبض پوه شو او دلته د دې ټولني د زعامت وړتیاوې او ځانگړتیاوې په کې وپاللی شوې. ده دیانت او خدای لمانځنه د ابراهیمي کورنۍ په غېږ کې زده کړې وه، مینه، سادگي، مروت، زړورتیا، صداقت، صبر، قناعت او ټولې هغه ښېگړې چې د نیمه بدوي ژوند ځانگړتیاوې دي، دا ئې په کنعان کې ترلاسه کړل، هغه درایت او فراست چې د مصر د ټولني د مشرتابه لپاره ضروري وو دا ئې باید په خپله په مصر کې، د عزیز مصر په کور او په زندان کې ترلاسه کړی وی، د کنعان په چاپېریال کې دا زده کړه ورته ممکن نه وه، نو ځکه حکیم خدای په خپل خاص الهي تدبیر سره هغه مصر ته وروست او د مصر په یوې واکمني او حکمراني کورنۍ کې ئې مبشت کړ او په دې سره ئې په ده کې د دغو استعدادونو د ودې شرایط برابر کړل.

په دې قصې سره قرآن موږ ته دا ستر درس راکوي چې هیڅوك، که هر څومره ځواکمن وي، په هیڅ تدبیر او حیلې سره نه شي کولی د الله تعالی پرېکړې وځنډوي او د تحقق مخه ئې ونیسي، الله تعالی چې څوك د یوې ټولني او ملت د زعامت لپاره غوره کړی او هغه ته ئې د مشرتابه وړتیاوې ورکړې وي، کوم قدرت کولای شي د هغه په مخ کې خنډ شي؟! او دغه مقام ته د رسېدو مخه ئې ونیسي؟!

(c) ketabton.com: The Digital Library

مگر د يوسف عليه السلام له عبرت او پنده ډکه قصه دا نه ثابتوي چې خدای په خپل کار کې برلاسی او غالب دئ، خو ډېر خلك پرې نه پوهېږي.

قرآن فرمايي چې کله يوسف عليه السلام د پوخوالي او رشد مرحلې ته ورسېد ، نو حکم او علم ورکړ شو. په قرآن کې اکثراً د پيغمبرانو د بعثت د بيانولو لپاره دا الفاظ کارول شوي چې حکم او علم ورکړی شو او په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چې پيغمبرانو عليهم السلام ته هم علم ورکړی شوی او هم د حکم او فيصلې قوت، هغوی هم فکري امامان دي او هم سياسي مشران او د پرېکړو او حکم کولو مرجع، دلته د يوسف عليه السلام په هکله ويل شوي چې (حکم) او (علم) ورکړی شو ، له (علم) نه مخکې د (حکم) يادښت دا مطلب په گوته کوي چې يوسف عليه السلام لومړی قدرت ته رسېدلی او د مصر واکمن شوی او بيا په پيغمبرۍ مبعوث شوی. خو دلته دا هم ويل شوي چې الله تعالی له ټولو محسنينو او نېکانو سره همداسي معامله کوي، دا الهي معامله يوازې پيغمبرانو ته نه ده مختصه شوې، بلکې ټول نېکان هم په کې شاملېږي، د هغوی هڅې به هم خامخا ثمر ته رسوي او نېکه بدله به ورکوي، د پېښو او حوادثو په لوړو ژورو او پېچومو کې به هغوی ته رشد او وده ورکوي او د دښمن د توطئو په وړاندې به ئې ساتنه او حفاظت کوي او د دوی د بريا او برلاسۍ لاره به آواروي.

بايبل تر دې عنوان لاندې (يوسف او د فوطيفار مېرمن) ليکي: په مصر کې د فرعون د ساتونکو مشر فوطيفار، يوسف په بيه واخيست... څه موده وروسته ئې دی د خپل کور او تجارت ناظر وټاکو... يوسف ښاېسته ځوان وو، د فوطيفار مېرمنې زړه پرې بايلو... له هغه ئې د مباشرت غوښتنه وکړه... هغه ونه منله او وئې ويل: بادار مې پر ما دومره اعتماد کړی، د خپلو ټولو شتمنيو اختيار ئې راسپارلی... څنگه به دا کرکجن کار کوم... دا د خدای په وړاندې لويه گناه ده... خو هغې لاس نه اخيست... يوه ورځ يوسف د کور په کارونو لگيا وو... له دوی دواړو پرته بل څوك په کور کې نه وو... هغې مېرمنې لاس ورواچاوو چې له ما سره څمله... يوسف ترې وتښتېدو او له کوره ووت، خو جامه ئې د هغې ښځې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

منګولو کې پاتې شوه... ښځې خدمتګارانو ته چیغې کړې او هغوی ته ئې وویل: خاوند مې یو عبراني نوکر کور ته راوستی، دا دئ ما ته ئې سپکاوی راواړولو... زما خونې ته راغی... لاس ئې راواچاوو... ما چیغې کړې او دی وتښتېدو او دا دئ جامه ئې زما په لاس کې پاتې شوه... کله چې فوطیفار د خپلې مېرمنې خبرې واورېدې ډېر په غصه شو او یوسف ئې په هغه زندان کې واچاوو چې د پاچا نور بندیان په کې اچول شوي وو!!!)

د بایبل له لیکونکي پوښتنه کوو: تا خو ځو سطره مخکې لیکلي چې په کور کې بل څوك نه وو، نو د فوطیفار مېرمنې چا ته غږ کړ او دا خدمتګاران په یوې چیغې څنګه او له کومه راورسېدل؟!! راشه د قرآن وینا واوره چې څومره دقیقه او له ژورو لارښونو ډکه ده:

قرآن د قصې دا برخه د یوسف علیه السلام د ابتلاء او آزموینې د یوه بل، خو ډېر حساس او خطرناك پړاو په توګه رااخلي، تر دې مخکې د وروڼو له مخالفت او حسادت سره مخامخ شو، په کوهي کې واچولی شو، په ارزانه بیه خرڅ شو، بل ملك ته یوړل شو، آزاد ژوند ئې د غلامۍ په ژوند بدل شو، په پای کې د یوې مفسدې مصري کورنۍ نوکرۍ ته اړ شو او دا د ده د ژوند تر ټولو حساسه مرحله او ترټولو خطرناکه آزموینه، اوس له یوه بل دښمن سره مخامخ دئ، مخکنې دښمن په زړه کې ورته کینه او حسادت درلود، خو دا دښمن په زړه کې ورته هوس او شهوت لري، هغه په کوهي کې وغورځاوو او دا ئې د ګناه په ډنډ کې غورځول غواړي، د دې دښمن دام ډېر غولونکی او جالب دئ او ځان ترې ساتل ډېر ګران.

قرآن نه د دې مصري نوم اخلي او نه ئې د مېرمنې، دا ځکه چې قرآن د تاریخ کتاب نه دئ، د نومونو یادول نه مفید دئ او نه ضروري، د عزیز مصر په نامه ئې یادوي او دا د دې لپاره چې وښيي د مصر ټول هغه شخصیتونه چې دا ئې یو وو، د ده په څېر ول، په خپلو کورونو کې ئې زلمي خدمتګاران او پېغلې خدمتګارانې ساتلې، د دې پروا ئې نه وه چې له دې څه فتنې راولاړېږي، داسې پېښو ته ئې د ګناه په سترګه نه کتل، خاص اهمیت ئې نه ورکاوو، دا اختلاط او حتی په جنسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

روابطو کي آزادي د هغو کورنيو يوه عادي او عامه معامله وه او د هر اشرافي ژوند يوه لازمي ځانګړتيا ده.

قرآن فرمايي چي د عزيز مصر مېرمني يوسف خپلي خوني ته وروغوښت، دروازې ئې کلکي وتړلې، بيا ئې يوسف ته بلنه ورکړه، هغه انکار وکړ، وئې ويل: الله تعالی مي رب دئ، دغه ځای ته ئې راورسولم، دومره پېرزويني ئې رابانديکړې، دا کار لوی ظلم دئ، ظالمان نه ژغورل کېږي او نه بريالي کېږي!! د قرآن الفاظ دا دي:

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇËÌÈ ûüïÎÛ$ƒø$`Ë ÏMZà2 ÅßÎ) ÅÎïR‹Ï “ÈÏýøGÓ$r يوسف: ۲۳-۲۹

هغې مېرمنې چې دی ئې په کور کې اوسېدو، نفسي غوښتنه ئې ترې وکړه، دروازې ئې وتړلې او وئې ویل: ژر شه، درته تیاره یم، هغه وویل: پناه خدای ته، هغه مې رب دئ، زما مېښت ځای ئې راته ښه او ښایسته کړ، یقیناً چې ظالمان نه ژغورل کېږي، یقیناً چې هم هغې د ده تلوسه وکړه او که ده د خپل رب برهان نه وی لیدلی حتماً ئې د هغې تلوسه کوله، په دې توګه مو فحشاء او بدکارې ترې وګرځوله، بې شکه چې هغه زموږ له مخلصو بندګانو څخه وو، (هغې غوښتل لاس ورواچوي، دی ترې وتښتېدو)، دواړو د دروازې په لوري منډې کړې، له شا (ئې تر لمنې ونیولو او د) کمیس (لمنه ئې) وروشکوله، (له پرانستلو سره سم ئې) په دروازې کې د ښځې خاوند (په خپلې مخې کې) وموند، (مېرمنې ئې) وویل: د هغه چا سزا به له دې پرته بل څه وي چې بندي شي او یا دردناك عذاب (ئې په برخه شي) چې غوښتل ئې ستا مېرمنې ته سپکاوی ورواړوي؟! ده وویل: دې له ما نفساني غوښتنه درلوده، د کورنۍ له غړو نه يوه شاهد داسې شهادت ورکړ: که ئې کمیس له مخې غوځ شوی وي، نو دې رښتیا ویلي او دی دروغجن دئ خو که کمیس ئې له شا غوځ شوی وي نو بیا خو دې دروغ ویلي او دی رښتونی دئ، چې وئې لیدل کمیس ئې له شا غوځ شوی، نو خاوند ئې مېرمنې ته وویل: دا ستاسو ښځو مکرونه دي، ستاسو مکرونه ډېر ستر ستر دي، یوسفه! له دې تېر شه او ته اې ښځې! د خپلې ګناه معافي وغواړه، یقیناً چې خطا شوې یې!!

د قرآن دا برخه څو لارښوونې او ظریف ټکې زموږ مخې ته ږدي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله تعالی یوسف علیه السلام د خورا ستر ماموریت او لویې دندې لپاره غوره کړی وو، د یوه ستر انقلاب لپاره، د یوه سیاسي، اجتماعي، فکري او اخلاقي انقلاب لپاره، د مصر په څېر په یوې داسي ټولني کي چي له مدني لحاظه ډېره مخکي تللې خو له فکري او اخلاقي لحاظه ډېره وروسته پاتې، ظلم، فساد او بې عدالتي خپل تور وزر پرې غوړولی، واکمنان ئې په فساد کي تر ستونې غرق، مظلومان له خپلو ټولو انساني حقوقو محروم، د واکمنانو د هوسونو قرباني، په نه ګناه زندان ته درومي او د اربابانو د مزاج خلاف په یوه معمولي کار په دار ځړول کېږي، دا ستر مأموریت سپېڅلی، مهذب، مدبر او د ډسپلین خاوند قیادت او زعامت ایجابوي، هغه کسان چي د اسلامي ټولني د جوړولو په لاره کي مبارزه کوي، هغه ټولنه چي پیغمبران علیهم السلام ئې پر جوړولو مأمور شوي، باید دغسي لوړ شخصیت ولري او د مبارزې په لوړو ژورو کي د دوی دا وړتیاوي راڅرګندي شي.

که چېري ظروف او شرایط په ګناه کي د انسان د پرېوتو مشوق وي او هغه ګناه ته وهڅوي، نو د ډېرو سترو شخصیتونو د لوېدو او سقوط احتمال هم شته، له هغو ظروفو او شرایطو نه چي انسان ګناه ته رابولي یا ئې ورته را کاږي باید ځان وساتو.

که چېري یوسف علیه السلام د خپل رب برهان نه وی لیدلی، د هغي مېرمني په لوري به ښویېدلی وو، راشئ وګورو چي دا الهي برهان څه وو؟ د آیت له فحوی نه معلومېږي چي دا برهان د یوسف علیه السلام هغه احساس وو چي په دغو الفاظو سره ئې بیان کړ: الله تعالی مي رب او پالونکی دئ، دې غوره مقام ته ئې راورسولم، ظالمان نه ژغورل کېږي، همدغه احساس د دې باعث شو چي د ځوانۍ په هغه طوفاني دوره کي د شیطان او نفس له وسوسو خوندي پاتې شي.

قرآن فرمایي چي په دې کار سره یوازي دا نه چي دی له دغې ګناه نه وژغورل شو بلکي په همدې سره بې حیایي او بدکاري له ده نه په شا وتمبول شوه!! د قرآن دا وینا په سطحي نظر سره انسان ته عجیبه برېښي، خو په لږ دقت سره پوهېدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي چې په دې الفاظو کې ډېر ژور او ظریف مطالب پراته دي، څوك چې په لومړي ځل د خپل نفس ناروا غوښتني او د خپل هوس د هڅوني په وړاندي صبر وکړي، تسلیم نه شي او پښې ئې له ښویېدو وژغورل شي، دغه کار په ده کې د ځان ساتني هغه ځواك او احساس کمال او قوت ته ورسوي چې په راتلونکې کې د داسي هڅونو په وړاندي ئې پښې ونه ښویېږي، چا چې په لومړۍ مقابلې کې د بدیو په وړاندي ماتې ونه خوړله، د بدیو د مقابلې ځواك ئې لازیات پیاوړی او مضبوط شي او چا چې په لومړۍ مقابلې کې ماتې وخوړه، بیا بیا به تر بریدونو لاندي راځي او ماتې به خوري، څوك چې د بدکاریو دروازه پرانېزي تړل ئې ورته گران شي او څوك چې د لومړي ځل لپاره د هغې له پرانستلو ډډه وکړي د تل لپاره ترې خوندي پاتې شي، یوه گناه نورو گناهونو ته لار پرانېزي، یوې گناه ته په منفي ځواب ویلو سره د نورو مخه نیول کېږي، یوسف علیه السلام هغې لومړۍ بلنې ته په منفي ځواب ویلو سره ټولو هغو کسانو ته ځواب ورکړی چې د ده د بې لارې کولو طمع ئې کوله، ټول په دې پوهېدلي چې دا هوښیار ښکار په لومې کې نه نښلي، چې د عزیز مصر مېرمن په دې ونه توانېده نور به څنگه هغه ښکار کړي شي او څنگه به د هغه د ښکار کولو جسارت او طمع کوي؟!! هو؛ په دې سره الله تعالی له یوې خوا دی د ځوانۍ په هغو شېبو کې چې احساسات ښه په ځوښ کې وي او هوس ډېر څپانده په گناه کې له پرېوتو وساتو او له بلې خوا ئې بد کارۍ ته بلونکي ځواکونه په فرسخونو له ده لرې کړل.

الله تعالی هغه د مصر د ټولني د زعامت لپاره غوره کړی وو، د مصر د هغه وخت پر ټولني د فحشا، اخلاقي فساد او جنسي آزادۍ تور وزر غوړېدلی وو، په خاصه توگه د ټولني په لوړ پوړیو او اشرافي کورنیو کې دا بیماري په پراخه پیمانه خوره وه، له دې پلوه ئې حالت داسي وو لکه د نن ورځې د لوېدیځې نړۍ د گنده ټولنو حالت، جنسي بې لارېتوب ته نه یوازې د گناه په سترگه نه کتل کېدل بلکې یو عادي کار گڼل کېدو، د یوسف علیه السلام دا کار د دې باعث شو چې د مصر ټولې هغه مېرمنې چې په خپلو نخرو سره ئې د مصر هر واکمن په آسانۍ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښکار کاوو له ده ناهيلي شي او د ده د بې لارې کولو طمع ونه کړي، که د عزيز مېرمن ونه توانېده چې يوسف عليه السلام د خپلې ځوانۍ په موسم کې دوکه کړي، هغه وخت چې احساسات ځپانده وي او په داسې حالت کې چې دی ئې مریي او خدمتگار وو، نو له هغه وروسته چې د عمر پوخوالي ته ورسېږي او د مصر واکمن شي، نو څنگه به هغوی وکولای شي چې دی ښکار کړي!! د قرآن دا الفاظ څومره دقيق دي: ä$±óÿ®ŠÇ äþï 9‰$qzã $ÎÇZï (ترخو په دې توگه بدکارۍ او بې حيائي ترې ايساره کړو!!)، داسې ئې نه دي ويلي چې هغه مو له بدکارۍ او بې حيايۍ راايسار کړ، نه بلکې بدکاري او فحشاء ترې ايساره شوه، يعنې هغه کار ئې وکړ چې نور بدکاري او بې حيايي ورته نږدې نه شي.

د هغو ټولو آزمېښتونو له جملې نه چې يوسف عليه السلام ورسره مخامخ شوی، خورا لوی او خطرناك ئې همدغه آزمېښت وو، د ورونو مخالفت، کينه او حسادت، په څا کې لوېدل، مریيتوب ته لېږدېدا او بندي کېدا... دا ټول تر دې آزمېښت ډېر ډېر آسانه ول.

گورئ چې د قرآن د وينا په لفظ لفظ کې څومره ژورې لارښووني او ظريف ټکي مخې ته راځي، دوه څېرې ئې په ډېره دقيقه او اغېزمنه توگه انځور کړې: يو د خدای بنده او بل د نفس بنده، يو له گناه تښتي او بل په گناه پسې زغلي، يو د ځوانۍ په جذباتي موسم کې له گناه ځان ساتي او بل په داسې حال کې د گناه هڅه کوي چې ټولې جسمي او جنسي اړتياوې ئې رفع شوې، دواړه د دروازې په لوري منډې وهي خو يو ئې د پرانستلو او له گناه نه د ځان ژغورلو په نيت او بل ئې د دې لپاره چې خلاصه نه شي او ښکار ئې له منگولو ونه وځي، دواړو د دروازې په لوري وځغاستل، يو ئې له گناه نه د تېښتې لپاره او بل ئې د بې لارې نفس د اشباع لپاره، يو ئې له خدايه ويرې تېښتي ته اړ کړی او بل ئې د زړه له مراد نه د محرومېدو وېرې، عجيبه صحنه ده، دوه متضادې څېرې په يوه تگلورې کې، د يوه منزل په لور په منډو، مگر له بېلا بېلو موخو سره، څه عجيبه صحنه نندارې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

اېښنودل شوې، هغه صحنه چې زړه په لړزا او درزا راولي، مشاعر هڅوي، په انسان کې وجد راپاروي. ډېر داسې کسان مومې چې دوی او هڅې ئې د دې صحنې له څېړو سره ورته دي، ټول په یوه تګلوري کې، د یوه هدف او مقصد په لور تلوار کې، کله نا کله له ورتو شعارونو او ادعاګانو سره، خو یو ئې د رحمن خداي لېاره او بل ئې د نفس او شیطان په حکم، یو ئې په پاك لمنتوب سره او بل ئې له لړلو او ملوثو لاسونو سره، یو ئې له الله تعالی نه د وېرې نه په ډك زړه سره او بل ئې له خیرن، خچن او ګنده ضمیر سره.

دواړه د خپل محسن په وړاندې ودرېږي، د یوه د ژوند ملګری او د بل آقا، یوه ته دې محسن هر څه ورکړي او د خپل ژوند شریکه ئې ګرځولې، خو له بل سره ئې یوازې دومره کړي چې په نوکرۍ ئې نیولی، یو خپل محسن ته صادق او وفادار او بل ورته خائن او بې وفا، مجرم تر بې ګناه مخکې د ځان د برائت ادعا کوي او بې ګناه تورنوي او د هغه لپاره د سزا غوښتنه کوي!! پاك لمنی بېګناه له دې ډډه کوي چې بل تورن کړي، له ځانه دفاع ته اړ کېږي.

لکه څنګه چې مو د یوسف او د هغه د ورونو په قصې کې ولوستل چې تېری د یوسف علیه السلام د ورونو لخوا شوی، هغه ئې څا ته وغورځاوو او بیا ئې د ده کمیس د دې لپاره په "کاذبه وینه" سور کړ چې پلار پرې وغولوي، دلته هم وینئ چې تېری د بدکار او مجرم له پلوه دئ او د صالح مظلوم کمیس په کې څیري شوی، هغه تورن شوی او هغه په زندان او دردناك عذاب ګواښل شوی!! که تاریخ ته یو ځغلند نظر واچوو نو وبه ګورو د دغو دوو انساني لوریو ترمینځ د تاریخ ټولو ټکرونو ماهیت همدغسې دئ.

کله چې دوی دواړه د مصر عزیز د وره خوله کې وینې، نو مجرمه ښځه ئې په جګ غږ وايي: یوسف ستا پر عزت او ناموس د تېري او لاس اچولو نیت درلود، د داسې تېري کوونکې سزا له دې پرته بل څه کېدی شي چې یا بندي شي او یا سخت تعذیب شي!! په دې صحنه کې هم ګورئ چې د شر او فساد سمبول یرغلګر دئ، تبلیغات او افتراءات د هغه له لوري دي او د پاك لمنتوب او تقوا لوری تر

(c) ketabton.com: The Digital Library

تهاجم لاندي او دفاع ته اړ شوی!! تل همداسي وي، د چا لمن چي په ګناهونو لړلې وي هغه څوك په ګناه تورنوي چي له ګناه نه د تېښتې پر وخت ئې لمن څيرې شوې.
اکثراً داسي کېږي چي سپېڅلي خلك د خپل سپېڅلتوب نه د دفاع لپاره د تبليغ ډېر لږ احساس کوي او دا ضرورت لږ احساسوي چي د خپل پاك لمنتوب لپاره دلايل وړاندي کړي، دا مجرمان او ګناه ګاران دي چي د خپل جرم د پټولو او سپېڅلتيا د اثبات لپاره تبليغاتو ته ضرورت لري، دوی د ځان د تبرئې لپاره نور خلك تورنوي.
الله تعالی په خپله له مخلصو بندګانو دفاع کوي، هغه تل له متقيانو او پرهېزګارانو سره دئ، يوازي ئې نه پرېږدي، آزمېښتونه پرې راولي، په لوړو ژورو سره ئې آزمويي، دا ځکه چي ابتلاء او آزمېښت د الله تعالی سنت دئ او دا ځکه چي د آزمېښتونو په ترڅ کي د متقيانو روزنه کوي، په دې سره د دوی شخصيت ته مزيده ځلا ورکوي، خو هيڅکله ئې د دښمنانو په وړاندي يوازي او بې اسرې نه پرېږدي، چا چي د آزمېښتونو په دوران کي تر پايه پوري صبر وکړ، الهي مرسته به ئې خامخا خوا ته را رسي، د باطل د پلويانو او ملګرو له منځه به داسي څوك راولاړوي چي له حق پالونکو دفاع وکړي، د مخالف لوري تورونه رد کړي او د دوی پر پاکۍ او پاك لمنۍ شهادت ورکړي!! د يوسف عليه السلام لمن داسي څيرې شوې چي د يوسف عليه السلام پر پاکي او د عزيز د ښځي په بدلمنتوب شاهدي ورکوي، هماغسي چي په وينو لړلی کميس ئې يعقوب وپوهاوو چي لېوه نه دئ داړلی، بلکي ورونو ئې کوم بل کار پرې کړی.
د عزيز مصر غبرګون ډېر سوړ، له دې هم ډډه کوي چي خپلي مېرمني ته کومه سخته خبره وکړي، دا خو پرېږده چي طلاقه ئې کړي، سزا ورکړي، يا دا له يوسفه لرې کړي او يا يوسف ترې لرې کړي، له خپله کوره ئې وباسي او بل ځای ته ئې ولېږي، تر څو د دې فاجعي له بيا تکراره مخنيوی وکړي، فقط دومره ورته وايي: د ښځو مکرونه همداسي وي!! په مکرونو کي ډېر مهارت لري!! د عام خطاب په ډول، داسي چي نوري ښځي ئې هم په کي شاملې کړې دي: د ښځو مکرونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

همداسي وي!!! د دې دا كار خطا او غلطي ګڼي خو په دې معنا چي ولې ئې خپل حيثيت او مقام ته پام نه دئ كړی، دا خو ستا نوكر دئ نه سيال!! يعني دا كار په خپل ذات كي د اعتراض وړ نه ګڼي يوازي په هغه صورت كي ئې د اعتراض وړ شمېري چي له خپل سيال سره نه وي!! يوسف ته ئې وويل: له دې خبري نه تېر شه، څه چي درسره شوي هغه هېر كړه او سترګې پرې پټې كړه!! او خپلي ښځي ته ئې وويل: د خپلي ګناه لپاره بخښنه وغواړه، اشتباه دې كړې ده!! خو د ده په الفاظو كي دا وضاحت نه شته چي له چا بخښنه وغواړې، له الله تعالی نه كه له خپل مېړه نه؟! د ده الفاظ دا وو: انك كنت من الخاطئين : يقيناً چي ته له خطا شوو څخه يې!! آيا له دې خبري نه د ده مقصد دا دئ چي ګناه دې كړې، دا عمل خو ذاتاً يوه ګناه ده او يا دا چي دا ګناه نه بلكي يوه اشتباه ګڼي او معنا ئې دا ده چي ولې ئې په يو مريي او غلام باندي زړه بايللی او له هغه ئې د زړه مراد غوښتی؟! د آيت الفاظ ډېر صريح دي، ده د ذنب، جرم او اثم پر ځاي د "خطا" لفظ كارولی چي مطلب ئې دا دئ: د يوې شريفې كورنۍ عزتمنه مېرمن چي په خپل مريي زړه بايلي لويه اشتباه كوي!!

د مصر د عزيز له خبرو نه داسي معلومېږي چي د ده قصد دا دئ چي مېرمن ئې بايد په خپله له ده نه بخښنه وغواړي، بايد له خپل دغه مېړه نه بخښنه وغواړي چي دا ټول آرام او له عيش او عشرته ډك ژوند ئې ورته مهيا كړی، دومره پراخ او زيات نعمتونه ئې تر پښو لاندي ورته غوړولي، خو له دې سره سره دا بل چا ته زړه وركوي او يوه مريي ته پر ده ترجيح وركوي!!

ګورئ چي يوسف عليه السلام د دغو ټولو نعمتونو پر يوې وړې برخي لاس موندلی، له دې ټولو نعمتونو څخه ډېر لږ څه د ده هم په برخه شوي، خو دئ ئې په مقابل كي د الله تعالی پاس ساتي او ګناه كول د نعمت كفران ګڼي او ترې ځان ساتي، مګر د مصر د عزيز ښځه څومره ناشكره ده چي د دغو ټولو نعمتونو په وړاندي د خپل مېړه پاس نه ساتي؟! د نعمتونو وفرت او ډېروالی غالباً د هغه كفران ته لاره وباسي او انسان د منعم په وړاندي ناشكرۍ ته هڅوي او په انسان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کي د عصيان او طغيان سبب گرځي.

بايېل دلته د دې قصې له يوې ډېرې مهمې او حساسې برخې هسې تېرېږي، خو قرآن ئې په تفصيل سره بيانوي او فرمايي: د ښار ځينو ښځو په خپلو غونډو او مجلسونو کي دا تبصرې پيل کړې چي د عزيز مصر مېرمني په خپل نوکر زړه بايللى، دا خو ئې ځرگنده غلطي کړې ده!! (د دې له شأن سره خو دا نه ښايي چي له خپل غلام سره مينه وکړي، دا چېري او غلام ئې چېري!!)، قرآن فرمايي چي دا هسې د دوى مکر وو، ټولي په همدې مرض اخته وې، هسې ئې خپلو خاوندانو ته داسي ښوده چي دوى د عزيز مصر د مېرمني په څېر نه دي، په دوى دې دا بد گمان نه کوي!! کله چي د عزيز مصر مېرمن د دوى له دې مکره خبره شوه نو د مېلمستيا بند وبست ئې ورته وکړ، د يوې صفې په سر ئې ورته ځاى برابر کړ، د هري يوې مخې ته ئې د مېوې لوښى او چاړه کېښوده، کله چي دوى په خوراك لگيا وې يوسف ته ئې د دوى خوا ته د څه ورورځلو امر وکړ، کله چي د مصر د واکمنو مېرمنو وليد، حسن ته ئې هك پك او مجذوبې شوې، بې اختياره ئې خپل لاسونه غوڅ کړل، د عزيز مېرمني پرې غږ کړ: دا هماغه کس دئ چي تاسو پرې ملامتولم، هو! ما ترې د زړه مراد وغوښتو مگر هغه ډډه وکړه او که غوښتنه مي ونه مني او اوامرو ته مي غاړه کښېنږدي ځاى به ئې زندان وي، خوار او ذليل به شي، يوسف (چي د دوى خبري ئې اورېدلې او متوجه شوى چي اوس نو وضعيت لا ډېر خطرناك شو، دلته راغونډې شوې مېرمني ټولي د دې په څېر دي اوس به هغوې هم د ده د بې لارې کولو هڅه کوي، نو الله تعالى ته ئې د دعا لاسونه اوچت کړل او وئې ويل: زما ربه! زندان تر هغه څه راته غوره دئ چي دوى مي وربولي! که ته مي د دوى له مکره ونه ساتې، دوى ته به مايل شم او د نورو جاهلانو په څېر به شم!! الله تعالى د ده دعا قبوله کړه، له دې گنده محيطه ئې د ده د لرې کولو پرېکړه وکړه، عزيز مصر سره له هغه چي حقايق ورته ځرگند شوي وو دا فيصله وکړه چي تر يوې مودې ئې زندان ته ولېږي.

د قرآن الفاظ دا دي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

او د ښار ځینو ښځو وویل: د عزیز مېرمني له خپل مریي نفسي غوښتنه کړې، یقیناً چي میني لېواله کړې، موږ ئې په څرګندي غلطۍ کي ګڼو، نو کله چي ئې د دوی مکرجني خبري واورېدې پیغام ئې ورولېږو او د تکیې ځای ئې ورته برابر کړ او د دوی هري یوې ته ئې چاړه (په لاس کي) ورکړه او (یوسف ته ئې) وویل: د دوی مخي ته ورووځه، نو کله چي ئې هغه ولید (تر خپل ګمان ئې، لوړ وموند او خپل لاسونه ئې غوڅ کړل او وئې ویل: پاکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله لره ده، دا خو انسان نه بلکي له یوې قدرمني او درنې فرشتې پرته بل څه نه دئ، (د عزیز مصر مېرمني وویل: دا همغه څوك دئ چي تاسو پرې ملامتولم، هو؛ ما ترې د زړه مراد وغوښتو او ده ځان لرې وساتو، که هغه څه ونه کړي چي زه ئې پرې گمارم، نو هرو مرو به زنداني شي او حتماً به خوار او سپك شي، (یوسف) وویل: زما ربه! تر هغه څه چي دوی مي وربولي زندان راته غوره دئ او که ته د دوی مکرونه رانه وانه ړوې دوی ته به مایل او د جاهلانو له ډلي به شم، نو رب ئې دعا قبوله کړه او د دوی مکر ئې ترې وگرځاوو، بې شکه چي هغه پوه اورېدونکی دئ، بیا د ځرگندو نښو له لیدو وروسته (دا ورته غوره) وبرېښېده چي څه موده ئې بندي کړي.

دلته څو خبري د ځانگړې توجه وړ دي:

د ښار د ښځو یوې ډلي، نه ټولو ښځو، فقط د درباریانو او رئیسانو ښځو، هغه چي په خپل چاپېریال کي د نورو اشرافي مېرمنو له ټولو اسرارو خبرېږي، وویل: د عزیز ښځي لویه غلطي کړې ده!! خپل غلام ته ئې زړه ورکړی او له هغه نه ئې د زړه مراد غوښتی، د هغې په شان شریفه او لوړ نسبه ښځه وگوره او مریي ته زړه بایلل وگوره! هیڅوك داسي نه کوي لکه چي هغې کړي دي!! قرآن کریم د دوی دا خبري هسي مکر او حیله گڼي او دا په گوته کوي چي دوی ټولي په دې ناروغۍ اخته وې، ټولي د عزیز مصر د مېرمني په څېر وې، دا خبري ئې د خپل پاك لمنتوب د اثبات لپاره کړې او په دې سره ئې خپلو مېړونو ته ښودله چي دوی دا کار اشتباه گڼي او هیڅ کله به ئې مرتکبې نه شي!!

قرآن فرمایي: کله چي دې د دوی مکرجنې خبري واورېدې نو په هغوی پسې ئې استازی ولېږو او د دوی لپاره ئې مجلس جوړ کړ، بالښتونه ئې ورته کېښودل او (د غذا او مېوو پر دستر خوان باندي ئې) هري یوې ته چاړه کېښوده او (یوسف علیه السلام ته ئې) وویل: د دوی مخي ته ورووځه! کله چي د هغوی نظر پرې ولگیدو، نو هغه ئې (له خپل گومان او تصورنه) ډېر لوړ وموندو (د ټولو سترگې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرې ښځې پاتې شوې او د مېوو پرځاى ئې) خپلې ګوتې پرې کړې او وئې ويل: خداى ته پناه! دا خو بشر نه دئ، دا خو له يوې قدرمنې فرشتې پرته بل څه نه دئ!!
د عزيز مصر مېرمن (له کوم شرم او حيا پرته د خپل راز او د عياشۍ د مجلسونو سيالو او هم مسلکو ملګرو ته) وايي: زه مو په دې ملامتولم چې خپل مريي ته مې زړه ورکړى، دا دئ هغه غلام! هو ما ترې د زړه مراد وغوښتو خو هغه ډډه وکړه، لوړه کوم چې يا به مې مراد پوره کوي او يا به زندان ته درومي، له ذلت او سپکاوي سره به مخامخېږي او له دې ټولو نعمتونو به محرومېږي!!
ګورئ چې قرآن د مصر د اشرافي کورنيو اخلاقي وضعيت څنګه انځور کړى: د عزيز مصر د مېرمنې د عياشۍ په محفل کې مېلمانه، آزاد خيالي، د مصر د اشرافو په کورنيو پورې مربوطې بدلمنې ښځې چې کله يوسف عليه السلام ويني، خپل حواس بايلي، خپل کنټرول له لاسه ورکوي، ټول د هغه د جمال په ننداره کې ډوبېږي او له ډېرې وارخطايۍ د مېوو پر ځاى خپلې ګوتې پرې کوي، بې له دې چې د شرم او حيا احساس وکړي د ده د حسن ستاينه کوي، د عزيز مېرمنې ته برائت ورکوي او دې ته دا مجال برابرېږي چې په پوره جسارت سره پر خپل کار اعتراف وکړي!!
قرآن په دغو څو لنډو جملو سره د مصر د درباريانو او زعيمانو د کورنيو د بداخلاقيو وضعيت او د هغوي د شخصي ژوندانه ټول اړخونه، پټې او ښکاره زاويې او ګوښې په ډېر دقت سره انځوروي او دا ښيي چې په غير اسلامي ټولنو کې او د هغو خلکو په منځ کې چې پر خداى او آخرت ايمان نه لري، زعما او مشران ئې له اخلاقي لحاظه تر دې حده په فساد کې غرق وي، دومره سپک او ذليل وي چې آزاد جنسي روابط په هغوى کې عادي کار ګڼل کېږي او هيڅوک هم پرې اعتراض نه کوي.
دې ټکي ته مو بايد پام وي چې له دې قصې څخه او له هغو تبصرو او تحليلونو څخه چې د مصر د مشرانو اخلاقي وضعيت په کې څېړل شوى، د قريشو د سردارانو انتباه به څه وه؟ له دې به ئې څه پيغام اخيستو؟ آيا د دې قصې حرف

(c) ketabton.com: The Digital Library

حرف به ئې ځان ته متوجه نه ګاڼو او هغه به ئې په ټولني کې پر خپل اعتبار، رسوخ او عزت يو خطرناك بريد او تېرى نه بالو؟آيا د مکې عامو خلکو به د دې قصې په هېنداري کې د خپلو سردارانو او د دوى د کورنيو څېره نه ليدله؟او هر آيت به ئې د دوى پر بدي وضعي نه تطبيقاوو؟

په دې آيتونو کې د يوسف عليه السلام هغه وضعيت چې ورسره مخامخ وو په ډېر زړه راښکونکې، جالب او ښوونکې بڼه کې انځور شوى، هغه چې تازه رسېدلى ١٨_١٩ کلن ځوان دئ، د صحرا په ويړه غېږه او د هغې په صافه او شفافه هوا کې دنيا ته راغلى او د ځوانۍ پړاو ته رسېدلى، الله تعالى ورته ښکلې صورت ورکړى، د ورونو جفا ئې ليدلې، په څا کې د لوېدلو بده ورځ ئې ګاللې، د غلامۍ شپې او ورځې ئې ليدلې او اوس د نړۍ په خورا متمدنه سيمه کې (د مصر په پلازمېنه کې) د مصر د عزيز په کور کې ژوند کوي، په هغه کې د بدوي او مدني ژوند آثار او نښې له ورايه ښکارېدې، د هغه راښکونکې څېره د جلال او جمال، ښايست او تقوى، وقار او مهربانۍ، متانت او ساده توب ښکلى امتزاج وو، هر ليدونکى به ئې ځان ته راښکو او د ځان مجذوب به ئې ګرځاوو، د يوسف عليه السلام ذاتي ښېګړې ورته حادثې او پېښې رامنځته کړې، لومړى ئې د ورونو له کينې سره مخامخ کړ او دى اوس د عزيز په کور کې له هغه لوې آزمېښت سره مخامخ شو، د عزيز ښځه ورپسې شوه، هره شېبه ئې د ګناه په ناولې ډنډ کې د لوېد وېره وه، په هرګام کې ئې مخې ته دام، له هغه محفل نه وروسته خو د مصر د سردارانو ټولې مېرمنې پرې مينې او د هغه د اغوا لپاره ئې پايڅې رابډوهلې وې، د هغه ستونزه ئې لازياته کړې وه، هرې خوا ته چې ګوري، ګناه ورته خپله غولوونکې غېږه پرانستې ده او په هر ګام کې د شر داعي او بلونکى ورته په کمين کې دئ، په ناز او نخرو ئې ځان ته رابلي، که نور خلك په ګناه پسې منډې وهي، دلته ګناه په ده پسې ځغلي او هره شېبه د دې انتظار کوي چې هغه غافل ومومي او ګوزار پرې وکړي، غافل ئې کړي، اراده ئې کمزورې ووينې، ګناه ته تمايل په کې راژوندى کړي او ډېر ژر ئې ښکار کاندې، څومره خطرناکه صحنه ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څومره ارواسوځوونکې آزموینه؟ هغه په دې سخته مبارزه کې ثابت قدمه او کوټلی دئ، له هر پړاو نه په بري سره سر لوړی او فاتح تېرېږي، د عزیز د ښځې گواښونه ئې اورېدلي او لیدلي، چې یوسف باید له دغو دوو نه یو غوره کړي، یا په گناه کې سقوط او د دې غوښتنو ته تسلیمېدا ، یا زندان ته تگ او د خواریو او ذلتونو منل، خو هغه د دغو دوو بدیلونو څخه د یوه په انتخاب کې ځنډ ونه کړ، بې له ځنډه ئې زندان غوره کړ. په پوره اشتیاق سره هغه بدیل انتخابوي چې پرې وېراوو ئې، په پوره سوز او د زړه له تله خپل رب ته دعا کوي او وايي: زما پالونکې خدایه! زندان له هغه څه ډېر راته محبوب دئ چې دوی مې وربلي!!

دا برخه له یوې خوا موږ ته دا راښیي چې له دې محفل نه وروسته د عزیز مصر مېرمن د یوسف علیه السلام په ښکارولو کې یوازې نه وه، د مصر د سردارانو ډېري مېرمنې ورسره شریکې شوې وې او له بله پلوه یوسف علیه السلام دغه صحنه دومره خطرناکه گڼلې چې د الله تعالی له لطف او مرحمته پرته ئې په بل څه خلاصون ترې گران لیدلی، د همدې لپاره ئې خپل رب ته په دې الفاظو دعا کړې: که د دوی مکر را نه دفع نه کړې، نو د دوی په دام کې به ولوېږم.

د قرآن دا وینا هم خاصه توجه غواړي چې فرمايي: یوسف علیه السلام جنسي بې لاریتوب او شذوذ د جاهلیت له مظاهرو څخه گڼي، د قرآن له نظره په هري ټولني کې چې د دې گنده او ناولي عمل مظاهر راڅرگند شي نو هغه ټولنه له تمدن نه وروسته پاتې او جهل وهلې ټولنه ده. علم او تمدن انسان د قانونمندۍ خوا ته کاږي او ټولي اړیکي د همدغې قانونمندۍ په سیوري کې تنظیموي او ټولنه له دې ژغوري چې قانون ترپښو لاندي شي، له حدودو تېری وشي، نظم له منځه ولاړ شي، یو د بل په حق او حد تېری وکړي، د انسان په ژوند کې تر ټولو مهمه او اساسي قضیه د ده جنسي اړیکي دي چې د ده او د ده د نسل ژوند او دوام ورپوري تړلی دئ. د انسان د ژوند د دغه اساسي اړخ روغوالی، د قانون په چوکاټ کې د هغه تنظیمول او په دې برخه کې د پولو او حدودو د تر پښو لاندي کېدو مخنیوی د علم او تمدن له لومړنیو غوښتنو څخه ده. جهل او د انسان له

(c) ketabton.com: The Digital Library

فطرت او د هغه د جسم د سلامتیا او روغتیا له غوښتنو او د هغه د روح او بدن له صحي اړتیاوو نه بې خبري د دې سبب کېږي چې د انسان د ژوند دغه اړخ ته لازمه اعتنا ونه شي، ضوابط ئې تر پښو لاندې شي او له حدودو ئې تېرى وشي، مګر دا نه ګورئ چې د لوېديځې نړۍ بې مهاره ټولنه له دې جهته څومره رنځ وړي او له څومره خطرناکو ناروغيو سره مخامخ ده؟ د ایډز وژونکې ناروغي د دې ټولنې له مظاهرو څخه يوه ده، د لوېديځې نړۍ زره سوانده پوهان په چيغو چيغو د خطر اعلان کوي چې يا آزادې جنسې اړيکې کنټرول کړئ او يا د هغه د بدو او تباه کوونکو عواقبو انتظار وکړئ.

الله تعالى د يوسف عليه السلام دعا قبوله کړه، ده زندان تر دې لړلي چاپېريال غوره وګاڼو، زندان ورته خوندي پناځى ښکاره شو، د مصر د واکمنانو له مکرجنو او نخره ګرو ښځو نه ئې الله تعالى ته پناه يووړه، د دعاګانو اورېدونکي عليم خداي د ده دعا اجابت کړه، له هغه چټل او لړلي چاپيريال او په ګناه کې له سقوط او لوېدو ئې وژغورو، الله تعالى د خپل مخلص بنده دعاګانې اوري او قبلوي ئې، هغه د خپل بنده له هر حالته خبر دئ، په دې پوهېږي چې د څه ډول معاملې وړ او مستحق دئ؟

قرآن فرمايي چې درباريانو ته دا غوره وبرېښېده چې يوسف عليه السلام د څه مودې لپاره زندان ته ولېږي، په داسې حال کې چې حقايق ورته څرګند شوي او د يوسف عليه السلام په پاك لمنۍ پوه شوي ول. په دې اړه د قرآن له الفاظو معلومېږي چې يوازې د مصر عزيز نه؛ بلکې د مصر نورو درباريانو هم مصلحت په دې کې ليدلى چې د يوې مودې لپاره يوسف عليه السلام زندان کې وساتي، دوى دغه تصميم د ځينو نښو نښانو له ليدو وروسته ونيولو!! خو دا نښې نښانې کومې وې، هغه چې د يوسف عليه السلام په پاك لمنۍ ئې دلالت کاوو او که هغه اطلاعات چې د هغې مېلمستيا له وضعيته دوى ته رسېدلي وو؟ د قرآن له دغو الفاظو (من بعد ما رأوا الايات) او (ثم بدا لهم) چې په دواړو کې د جمعې صيغې راغلې ښيي چې زندان ته د يوسف عليه السلام په لېږلو کې نور درباريان هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

شريك ول او دا ځکه چې دوی ته دا اطلاع رسېدلې وه چې په هغې مېلمستيا کې د دوی مېرمنو هم په يوسف عليه السلام زړه بايللی او د همغه څه کولو هڅه ئې کړې چې څو ورځې مخکې ئې د عزيز مصر مېرمن پرې ملامتوله!! دا بهير موږ ته د هغې جاهلې ټولنې يوه بله توره زاويه هم په ګوته کوي او هغه دا چې په دغو ټولنو کې فيصلې او پرېکړې د مصلحتونو له مخې کېږي، نه د عدالت له مخې، د غيراسلامي ټولنو په محاکمو کې د واکمنانو هوی او هوس واکمني او حکومت کوي نه (قانون او قضا)، حاکم او واکمن کولی شي يو بې ګناه انسان د خپلې خوښې تر مودې پورې په زندان کې وساتي، همغسې لکه د مصر واکمنانو او درباريانو چې د خپلو مېرمنو د اداره کولو او له فساده د راګرځولو پر ځای ئې يوسف عليه السلام د نامعلومې مودې لپاره زندان ته ولېږو!!

هغه شخصيت ته چې الهي تقدير د مصر په ټولنه کې د يوه ژور بدلون راوستو لپاره غوره کړی او د دې ټولنې قيادت او زعامت به ده ته سپارل کېږي، ضروري ده چې د بدوي ژوندانه د وضعيت له مشاهدې او د مصر د حکامو د وضعې له ژورې مطالعې نه وروسته، د مصر د محاکمو د پرېکړو په څرنګوالي او ماهيت پوه شي او د زندان او زندانيانو له حال او احواله پوره خبر شي؛ او دا ځکه چې عوام د حاکمو نظامونو د پراخو تبليغاتو له مخې داسې ګومان کوي چې (محاکم) آزاد او مستقل دي او قاضي د قانون او مقرراتو په حکم قضاوت کوي او د عدالت له تامين نه پرته هيڅ څيز ته ارزښت نه ورکوي، د دې غلط ذهنيت تصحيح نه يوازې د عامه خلکو او طبقاتو تر منځ ضروري ده؛ بلکې د خواصو او د ټولنيزو انقلابونو د زعامت او مشرتابه په کچه هم ضروري ده، د زندان وضع او د زندانيانو حالت، د دې ټولنو د محاکمو او قاضيانو ماهيت په ښه توګه څرګندوي، د انقلاب مشران بايد زندان ته لاړ شي تر څو په جاهلې ټولنه کې د عدالت او قانون ماهيت په خپلو ټولو غړيو او روح سره احساس کړي او په دې پوه شي چې په دې مجال کې کومې تبديلې او انقلاب ته ضرورت شته!!

قرآن په دې قصې سره موږ ته دا درس راکوي چې که چېرې د الله تعالی کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

صالح بنده د ده په لار کي زندان ته درومي، باید ډاډه او مطمئن وي او د پاېلو په اړه دې هیڅ تشویش نه کوي، دا او هره پرېکړه دې د الله تعالی له لوري وګڼي او په دې باور دې وي چي په دې کي ئې حتماً حکمتونه او مصلحتونه ایښي دي، که نن نه پرې پوهېږې، ژر به پرې پوه شي، مګر نه ګورئ چي زندان ته د یوسف علیه السلام تګ نه یوازي د ده له غوښتني سره سم وو؛ بلکي الله تعالیپه دې سره دی په ګناه کي له پرېوتو وژغورو، زندان ئې ورته یوه مدرسه کړه او د هغې په غیږه کي ئې له لا ډېرې فکري او اخلاقي ودې برخمن کړ او هلته ئې د مصر د ټولني یوه بله تیاره زاویه له نږدې وکتله... او په پای کي له همدې زندانه د مصر واکمنۍ ته ورسېدو.

A$%r #\õ z ŽÇã Úĺ1‘& pĵ $Jè%n& A$% È$‹Fù `õ Å9$çèB @z Šr

ýïÎfrûÎ $Zøĵn çèB ŽçÖ9$ä@ûÎ #ZŽõ ÓÅû -ù @Ûô& Úĺ1‘& pĵ ãz ŸF$

žwĵ ÿïhÎ$%–öèR$èÛ $Jã‹ÏÛ ŵ A$% ÇÌÈ ûüÎZÅó$B `ÏB š• 1•R $Rĵ

âMø? ’ĵ pĥ ÓĹJ‑æ $£ÏB $JãÏ°Œ $Jã‹ÏÛ b& @Ö% ¾ÏïfrûÎ $JãèÙR

'ÏB âMè?$r ÇÌÈ brãý». Nè Ó•ÅF$Î Nèr «!$Î bqãB‑ãž Ùq% 'ÏB

`ÏB «!$Î 8Îô• b& $Z9 šc %. $B >qàèfr ,»sŏĵr OŠÏd°•ĵ ü ä$/#ä

ŵ Ä $Z9$ŽYò2 &£Å»9r Ä $Z9$’?ãr $Žbã «!$è@ù `ÏB š• Ï°Œ äó«

ª!$Q& ĭöz šc qèÿGB Ò$/öä Çó Å9$ Ó‹Å9Á»f ÇÌÈ brãä„

ÓĢR& dqBŽ$™ [$JŎ& wĵ ÿïhÎrß `Ï brÎçè? $B ÇÌÈ â$)$%Ïh°q$$

(c) ketabton.com: The Digital Library

(ÿ߯çè? žv& •B& ﮩ žvÎ ãôÛÿ$Ëì) ?»ÜÜ3Š `Ë $kš ª! $A“R& $B Nà2 ä#/#är

ÇÍÉ šc qßÊ=ê/ W Ä $Z9$ŽYò2 & £Å»9r ãÍh)ø$G3ïB!$7 ÿ°Œ ç$fÎ wÎ

او له ده سره (په یو وخت) دوه زلمي غلامان هم زندان ته ننوتل (بندیان شول)، (هر یوه ئې یو خوب بیا بیا لیدلی وو، یوسف ته راغلل)، یوه ئې وویل: زه په خوب کې ځان داسې گورم چې انگور زبېښم او بل (ورته) وویل: زه په خوب کې ځان داسې گورم چې پر خپل سر ډوډۍ وړم او مارغان ئې خوري، موږ د دې خوبونو په تعبیر پوه کړه، ته راته د نېکانو له ډلې معلومېږې، هغه وویل: لا به هغه خواړه چې (معمولاً هره ورځ) درکول کېږي درته نه وي راغلي چې تعبیر به ئې درته ووایم، دا د هغه علم یوه برخه ده چې زما پالونکي رب راښودلی، ما د هغه قوم دین پرېښود چې پر الله ایمان نه لري او پر آخرت کافران شوي. او د خپلو نیکونو ابراهیم، اسحاق او یعقوب د دین متابعت مې وکړ، موږ ته نه ښایي چې له الله سره کوم څه شریك کړو، دا پر موږ او پر ټولو خلکو د خدای یو فضل او پېرزوینه ده؛ خو اکثر خلك شکر نه کوي، (یعني دا د الله تعالی لویه پېرزوینه ده چې موږ ته ئې فرمایلي: له الله پرته بل چا ته سر مه ټیټوئ او بل ته لاس لمن مه اوږدوئ)، د زندان ملگرو! آیا ډول ډول اربابان غوره دي او که یو غالب خدای چې (پر ټولو کایناتو) مسلط دئ؟ له ده پرته خو تاسو د داسې څه عبادت کوئ چې هسې څو نومونه دي، چې تاسو او ستاسو پلرونو نومولي، الله هیڅ دلیل ورته نه دئ نازل کړی، حکم (صادرول) خو یوازې الله لره دئ، امر ئې کړی چې له ده پرته د هیچا عبادت مه کوئ، سم او سیده دین همدا دئ، خو زیاتره خلك نه پوهېږي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بايبل تر دې عنوان لاندې (يوسف د بنديانو خوبونه تعبيروي) ليکي: (فرعون د دربار د ساقيانو او نانوايانو په رئيسانو غصه شوى وو... دواړه ئې په هغه زندان کې واچول چې يوسف هم په کې وو... دوى زياته موده هلته پاتې شول... فوطيفار يوسف د دوى د خدمت لپاره گمارلى وو...يوه شپه دواړو خوب وليد... سهار يوسف متوجه شو چې دواړه خفه دي... پوښتنه ئې ترې وکړه... وئې ويل: موږ خوب ليدلى خو څوك نه شته چې موږ ته ئې تعبير کړي... يوسف ورته وويل: د خوبونو تعبيرول د خداى کار دئ!! ما ته ووايئ څنگه خوبونه مو ليدلي... د ساقيانو رئيس وويل: د انگورو داسي تاك مي وليد چې درې څانگې ئې وې...ناڅاپه څانگې وغوړېدې او زيات انگور په کې وتوکېدل... له ما سره د فرعون د شرابو جام وو، انگور مي په کې وزبېښل او فرعون ته مي ورکړل او هغه وڅښل، يوسف ورته وويل: ستا د خوب تعبير دا دئ: درې څانگې يعني درې ورځې، تر دريو ورځو پورې به فرعون تا له زندانه آزاد کړي او بيا به د ده ساقي شې... هيله مي دا ده چې ما هېر نه کړې، فرعون ته زما قصه وکړه او ترې وغواړه چې ما له دې زندانه آزاد کړي... کله چې د نانوايانو رئيس دا تعبير واورېدو او هغه ئې ښه وموند نو هغه هم خپل خوب داسي ورته تېر کړ: په خوب کې په خپل سر باندې له ډوډۍ ډك درې شکورونه گورم ... مرغان راغلل او هغه ئې وخوړې، يوسف ورته وويل: درې ټوکرۍ يعني درې ورځې، درې ورځې وروسته به فرعون ستا سر له تنه بېل کړي او بدن به دې په دار وځړوي، مرغان به راشي او ستا د بدن غوښې به وخوري... درې ورځې وروسته د فرعون د زېږېدو کليزه وه... دا دواړه بنديان ئې خپل حضور ته وروغوښتل... د ساقيانو رئيس ئې په خپلې مخکنۍ دندې وگمارو او بل ئې په دار وځړاوو)

قرآن د بايبل د دغو خبرو اکثرې برخې ردوي او په ځاى ئې د قصې اصلي بهير په داسي ښې کې بيانوي چې نه يوازې هر څه ئې طبيعي او د واقعيتونو مطابق دي بلکي ډېر ظريف نقاط او مفيدې لارښوونې زموږ مخې ته ږدي، قرآن فرمايي چې د يوسف عليه السلام په څېر دوه نور بې گناه کسان هم له ده سره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوه وخت زنداني شول، دواړو يوسف عليه السلام ته د يوه درووند او نېك انسان په سترګه کتل، د همدې لپاره ده ته راغلل او د خپلو خوبونو تعبير ئې ترې وغوښت او يوسف عليه السلام چي له خپل زندانه د دعوت او مبارزې سنګر جوړ کړی، له هره فرصته په استفادې سره خلك د الله تعالى عبادت ته رابلي، له شرك او د ګڼ شمېر اربابانو له بندګۍ نه بغاوت ته بلنه ورکوي، مخکې له دې چي د خپل زنداني ملګرو خوبونه تعبير کړي، مهلت ترې غواړي او ورته وايي چي د راتلونکي وخت د ورځني خوراك له راتلو مخکي به ستاسو د خوبونو تعبير درته ووايم، له دې فرصته په استفادې سره هغوی توحيد ، معاد ، رسالت، له شرك نه برائت او د الله تعالى عبادت ته رابلي، خو تر هر څه مخکي لازم بولي چي د هغوی اعتماد جلب کړي؛ ځان داسې معرفي کوي: ما د هغه قوم دين پرېښی چي پر خدای ايمان نه لري، له آخرته منکر دي، د دې په ځای مې د خپلو نيکونو ابراهيم، اسحاق او يعقوب عليهم السلام د دين متابعت ته ملا تړلې او ورته وايي: له ذلت او سپکاوي نه د خلاصون يوازينۍ لار دا ده چي له الله تعالى پرته بل چا ته سر ټيټ نه کړو ، له شرك نه ډډه وکړو ، يوازې په همدې سره د الله تعالى عنايت او فضل زموږ او د ټولو انسانانو په برخه کېدی شي، الله تعالى په خپل دې پرېکنده او قاطع حکم او امر سره چي له ده پرته هيچا ته د بندګۍ سر ټيټ نه کړو او هيچا ته د احتياج او نيازمندۍ لاس اوږد نه کړو ، پر موږ لويه پيرزوينه کړې ده، خپل خاص احسان او فضل ئې زموږ په برخه کړی او زموږ سر لوړي او عزت ئې غوښتی دئ. خو ډېر انسانان د دې الهي احسان او ستر نعمت پاس نه ساتي، د شرك په ګنده ډنډ کي لوېږي،او په همدې سره ئې ذلت او سپکاوی په برخه کېږي، يوسف عليه السلام د زندان ملګرو ته وايي:

څوك چي د ځمکي او آسمانونو د يوازني پالونکي رب له عبادته ډډه وکړي، د ډول ډول اربابانو او دروغجنو خدايانو د بندګۍ په دام کي پرېوځي، د هغه چا په څېر شي چي د کومې رسۍ په وسيله پورته تللی خو د لارې په نيمايي کي نابېره رسۍ شلېدلې، له بره سره ئې اړيکي غوڅې شوې، راپرېوتی، يا د ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

مرغانو منګولو کې ګیر شوی او یا توندو سیلیو پر سر اخیستی او په کومې ژورې کندې کې ئې غورځولی، آیا نه وینئ چې زموږ په دې شرك وهلې او له الله تعالی نه بې خبري ټولني څومره ډول ډول اربابان حکومت کوي؟!! آیا غوره نه ده چې د دوی د ظالمانه واکمنۍ نه د نجات او خلاصون لپاره یوه خدای ته پناه یوسو او یوازې د هغه عبادت وکړو؟ له الله تعالی پرته ټول معبودان او هر هغه څه چې تاسو ئې لمانځئ، مرسته ترې غواړئ او پناه وروړئ، تش په نامه معبودان دي، هسې خوشې نومونه دي، هیڅ حیثیت نه لري، هیڅ نه شي کولی، په حقیقت کې دا تاسو او ستاسو پلرونه دي چې دوی مو په خاصو نومونو او القابو نومولې، داسې ځانګړتیاوې، کرامات او خصوصیات مو ورته منسوب کړې چې په کې نه شته، هسې ګومان کوئ چې ستاسو دعاګانې اورې، ستاسې مرسته کولی شي، ستاسې حاجتونه پوره کوي او دعا ګانې مو قبلوي؛ په داسې حال کې چې نه د دې پراخې هستۍ په غېږکې داسې دلیل تر سترګو کېږي چې الله تعالی شریك لري او نه په کوم الهي کتاب کې ویل شوي چې له الله تعالی پرته د بل عبادت، هغه ته سر ټیټول او له هغه مرسته غوښتل جایز دي، هغه څوك چې دا ادعا او ګمان ئې کړی چې د دې عالم کوم څیز یا کوم څوك په الوهیت او ربوبیت کې د الله تعالی سیال او شریك دئ او الله تعالی هغه د هستي په اداره او د چارو په سمبالولو کې له ځان سره شریك کړی، ادعا ئې پوچه او ګمان ئې بې بنسټه دئ، داسې چې په ټوله هستۍ کې به د دې ادعا د اثبات لپاره کوم دلیل وړاندې نه کړی شي!! هغه دین په دېوال ووهئ او هیڅکله د الهي دین په سترګه مه ورته ګورئ چې شرك ته بلنه ورکوي.

الله تعالی ټولواك دئ، د عالم د ساتلو او پاللو واګې ئې په لاس کې دي، د هر کار پرېکړه د ده له لوري کېږي، حکم او فرمان صادرول ده لره مختص دئ، پر ټول عالم د ده جل جلاله حکم نافذ دئ، په دې واکمنۍ او حکومت کولو کې هیڅوك ورسره شریك نه دئ. الله تعالی د قانون جوړولو او پرېکړو کولو صلاحیت او اختیار هیچا ته نه دئ ورکړی، باید د ژوند په ټولو چارو کې له الله تعالی او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه له دین نه هدایت او لارښوونه تر لاسه کړو او د هغه له حکم او امر سره سم عمل وکړو.

ستاسي د ټولني مطلق العنانه حاکمان ظالمان دي، له خپل حد او حق نه ئې تېری کړی او په خپلي دې ادعا سره د شرك مرتکب شوي چي د قانون جوړول د دوی حق دئ.

د الله تعالی دائمي او پرېکنده حکم دا دئ چي له ده پرته د بل څیز او بل چا عبادت مه کوئ، د بل چا له درشل او درباره وېره او طمع مه لرئ، له الله تعالی پرته هیچا ته د بندګۍ سر مه ټیټوئ او د فرمان او حکم اطاعت ئې مه کوئ، کوم مذهب او دین چي تا ته وایي: له غیر الله مرسته غوښتل جایز دي؛ نو پوه شه چي دا دروغجن دین او کوږ اوږ مذهب دئ، داسي دین او مذهب چي فقط جاهل وګړي ئې په دام کي ښکار کېږي!!

له دې اغېزمن دعوت نه وروسته یوسف علیه السلام د زندان ملګرو ته د دوی د خوبونو په اړه وایي:

Ü=ÁŠû ãzF$$B&r #ÌÒz ¼çþ‘ ’Åó Šù $Jä®n& $B& Çô Å9$$Ý«Å9 Á»ƒ

A$%r ÇÍÈ È$‹Ïÿó @ Ïñ Šü “Ï%©$ãBR$ÓÅè ¾ÏnÅÙs `Ï ŽçöÏ9$ã@à2 ûÜù

ß»Üøt9$ ç9 ¡ S'ù š• Îï ‰Ÿä ’Îöà2 6$ JgÏB 8 $R ¼çR& £ß “Ï%©

ÇÊÈ ûüÏZÅ ìÒÎ Çô Å9$’Î]Î=ù ¾ÏnÎï •ò2 Ë

د زندان ملګرو! ستاسو یو تن به (آزاد شي او بیا به) د خپل بادار د شرابو ساقي شي او بل به په دار وځړول شي او مرغان به ئې د سر غوښې شکوي، دا دئ هغه کار تر سره شو چي تاسو ئې پوښتنه کوله. بیا ئې د دوی دواړو هغه یوه ته چي ګومان ئې کاوو آزاد به شي، داسي وویل: خپل بادار (د مصر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاچا) ته زما یادونه وکړه، خو شیطان د ده وریادول ترې هېر کړل، نو تر څو کلونو په زندان کې پاتې شو.

دلته څو ظریف ټکي زموږ توجه جلبوي:

ګورئ چې یوسف علیه السلام ته ورونو په یوه سترګه کتل، د ده ورتیاوو د هغوی حسادت راپاراوو او د مصر د درباریانو عیاشو او بدکارو ښځو په بله سترګه ورته کتل، د ده حسن د دوی هوس او شهوت راپاراوو، خو د دوی دواړو په خلاف د دې دوو ستم ځپلو غلامانو تأثر د ده په باب بل شان دئ، د یوسف علیه السلام په خبرې، خبرو، حرکاتو او ناستي پاستي کې د یوه صالح، محسن او پرهېزګار انسان نښې او آثار د دوی توجه جلبوي او د خپلو خوبونو د تعبیر لپاره ورته رجوع کوي، هغه ته د محسن او نېکوکار خطاب کوي.

د بایبل دا خبره هم هیڅ وزن او وقعت نه لري چې وایي: یوه شپه دواړو خوب ولید... سهار یوسف متوجه شو چې دواړه خفه دي... پوښتنه ئې ترې وکړه... وئې ویل: موږ خوب لیدلی خو څوك نه شته چې موږ ته ئې تعبیر کړي!!! دا ځکه چې نه خو دوی داسې څه په خوب کې لیدلي وو چې پرې پرېشانه شوي وی او نه د خوب په تعبیر پوهېدل!! د بایبل د دې وینا په خلاف قرآن فرمایي چې دوی یوسف علیه السلام ته راغلي، صالح، نېك او پوه انسان ورته معلوم شوی، ګمان ئې کړی چې دی کولی شي زموږ خوبونه تعبیر کړي

لکه چې ګورئ قرآن نه دا خبره کوي چې دوی درې څانګې او درې شکورونه په خوب کې لیدلي او نه دا خبره چې یوسف علیه السلام دوی ته وویل چې درې ورځې وروسته به ستاسو خوبونه په دې توګه رښتیا کېږي، د بایبل دا وینا هیڅ وزن نه لري چې د دریو څانګو او دریو شکورونو تعبیر درې ورځې دئ، یوسف علیه السلام د یوه له خوبه پوهېدلی چې آزاد به شي او بېرته به په خپلې مخکنۍ دندې وګمارل شي، قرآن فرمایي چې د یوسف ګمان همدا وو، د ده له خوبه ئې انتباه همدا وه، د دوهم کس خوب دوه برخې درلودې: پر خپل سر د ډوډۍ ورل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ده پر سر باندې د مرغانو خوراك، له لومړۍ برخې ئې دا انتباه اخیستې چې د هغې ډوډۍ د پخولو مسئولیت به د ده پر سر پرېوځي چې پاچا پرې غصه شوی وو او دی ئې د همدې لپاره زندان ته لېږلی وو او له دوهمې برخې ئې دا انګېرلې چې پر دار به وځړول شي او مارغان به ئې د سر پوستکی او ماغزه خوري.

د قرآن له وینا معلومېږي چې دا دواړه زلمیان هم د یوسف علیه السلام په څېر بې ګناه ول، د قرآن له الفاظو او د یوسف علیه السلام له تعبیر نه معلومېږي چې یو ئې د دربار ساقي او بل ئې نانوای وو، ویل شوي چې په دې خاطر زندان ته لېږل شوي ول چې د دربار په یوې میلمستیا کې یوه داسې شراب مېلمنو ته وړاندې کړې وو چې مچ په کې لوېدلی وو او بل ئې داسې ډوډۍ پخه کړې وه چې شګې په کې وې، د آیت له الفاظو او د هغو دواړو له خوبونو څخه دا جوتېږي چې نوموړې وینا صحیح او د بایبل خبره غلطه ده چې دوی د دربار د چارو مشران وو، قرآن دوی دواړه د زلمیانو په نامه یادوي او په دې سره موږ ته د مصر د هغه مهال وضعیت دقیقاً انځوروي، دا یوازې یوسف علیه السلام نه وو چې د حاکم نظام د عیاشو او ظالمو واکمنانو د هوسونو قرباني شوی وو؛ بلکې د ده په څېر ګڼ شمېر کسان هره ورځ د دې مفسد نظام د مفسدو واکدارانو د هوسونو قرباني کېدل، دا یوازې دی نه وو چې له کومې ګناه او جرم پرته زنداني شوی او د دې ټولنې د ظالمو واکمنانو د غضب او قهر تر متروکې لاندې راغلی؛ بلکې د ده په څېر ډېر نور هم له کومې ګناه پرته د دوی په لاس تعذیب کېږي، رنګ رنګ عذابونه ګالي او هیڅ په هیڅ ځورول کېږي.

د قرآن له الفاظو معلومېږي چې یوسف علیه السلام د زندان دغو دوو ملګرو ته وویل: کوم خواړه چې هره ورځ په معین وخت درکول کېږي، د هغه وخت تر رارسېدو مخکې به ستاسې د خوب تعبیر درته ووایم، یعنې دا چې له دوی ئې وخت غوښتی، تر څو د دوی د خوبونو په باب فکر وکړي او صحیح او دقیق تعبیر ئې ورته ووایي. د اټکل له مخې دغو ملګرو ئې سهار له وینېدو نه وروسته ده ته خپل خوبونه تېر کړي او ده د غرمې تر ډوډۍ پورې مهلت غوښتی، د دې وینا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهميت هغه وخت ښه پوهېدی شو چي په راتلونکې کي د پاچا د خوب د تعبير په اړه د يوسف عليه السلام فوري ځواب او له څه ځنډه پرته تعبير ته ځير شو. دلته ئې وخت غوښتی او هلته ئې له ځنډه پرته ځواب ويلی او د دې معنی دا ده چي د يوسف عليه السلام بصيرت او پوهه ورځ په ورځ زياته شوې، زندان د ده لپاره که له يوې خوا د مبارزې او دعوت سنگر وو له بلې خوا يوه مدرسه وه، الله تعالی تر هغه مهاله په زندان کي پرېښود چي ښه روزنه ئې وشي او د هغه ستر او تاريخي مأموريت لپاره جوگه شي چي څه موده وروسته به ورسپارل کېږي، د مصر د هغه مهال د لوی ملك زعامت او قيادت ده ته سپارل کېدو، الله تعالی د همدې لپاره دی له کنعانه راروان کړی وو، د ستونزو، کړاوونو او آزموينو په لوړو ژورو کي ئې وروزو او ورو ورو ئې د هغه استعدادونو او وړتياوو ته وده ورکړه او دا شرايط ئې ورته برابر کړل چي له زندانه قصر ته ورسېږي او له غلامۍ نه پاچاهۍ ته. متأسفانه زموږ ځيني مفسرين هم د اسرائيلي رواياتو تر اغېز لاندي تللي او د قرآن دا برخه ئې داسي تعبير کړې چي گواکې يوسف عليه السلام په غيب پوهېدو او د زندان ملگرو ته ئې ويلي چي زه مو په دې خبرولی شم چي نن به کوم خواړه درته راځي او سبا کوم او ځينو داسي تعبير کړی چي په خوب کي هر خواړه وگورئ زه ئې تعبير درته ښيم!! دا دواړه تعبيرونه کمزوري دي او د قرآن له الفاظو سره اړخ نه لگوي، قرآن د يوسف عليه السلام قول په دې الفاظو رانقلوي: نبأتکما بتأويله (تاسې دواړه به د هغه په تعبير خبر کړم)، دا الفاظ صريحاً ښيي چي مراد ئې د خوب تأويل او تعبير دئ؛ د خوراك لپاره د تأويل کلمه نه استعمالېږي او صحيح نه ده چي ووايو: نبأتکما بتأويل الطعام!! سر بېره پر دې دلته زندانيانو له يوسف عليه السلام نه د خپلو خوبونو تعبير غوښتی او دا صحيح نه ده چي د خوبونو د تعبير پر ځای هغوی ته ووايي چي د هغه خوړو څرنگوالی به درته وښيم چي په راتلونکې کي درکول کېږي!!

د قرآن دا دقيق او له معانيو ډك الفاظ هم د غور او دقت غوښتنه کوي چي فرمايي:

(c) ketabton.com: The Digital Library

ﭧ9 ¡ S'ù š• Îƒ ‰Ÿã ’Îöã2 6$ $JÇ$B 8 $R ¼çR& £ß “Ï%Ò A$%r

ÇÎÈ ûüŽÅ ì ÒÎ Çõ Å9$’Î] Î-ù ¾ìÎƒ •ò2 Ë ß»Üæt 9$

او د دوی دواړو له منځه ئې هغه چا ته چي گمان ئې وکړ خوشې کېږي وویل: د خپل بادار خوا ته دې ما یاد کړه، نو شیطان دا ترې هېره کړه چي خپل بادار ته ئې یادونه وکړي، نو ځکه څو کلونه په زندان کي پاتې شو.

دا آیت په ډېر صراحت سره ښیي چي:

یوسف علیه السلام نه د ځان په اړه له الهي قضا خبر وو او نه د خپلو دوو زنداني ملگرو له مقدراتو، بلکي د دوی له خوبونو ئې اټکل کړی، د یوه خوب ته په پام سره ئې گومان کړی، حدس ئې وهلی او اټکل ئې کړی چي له زندانه به آزاد شي، د "ظن" لفظ کارول همدا مطلب افاده کوي. او په دې سره قرآن د بایبل دا وینا یو ځل بیا رد کړې چي پیغمبران علیهم السلام په غیب پوهېږي، که تاسو بایبل ته لږ ځیر شئ په ځای ځای او نږدې د ټولو پیغمبرانو په اړه به وگورئ چي په غیب پوهېدا ورته منسوب شوې او قرآن همدومره په دې خبري تأکید کوي چي نه پیغمبران په غیب خبر دي او نه پر ځمکه او آسمان کي له الله تعالی پرته بل څوک په غیب پوهېږي.

یوسف علیه السلام خپل دغه ملگري ته چي د ده په گمان به له زندانه خوشې کېږي او بیا به د دربار ساقي شي، وویل: ما په یاد لره، هېر مې نه کړې، خپل بادار ته دې زما احوال واوروه؛ خو هغه چي د شیطان په لار تللی وو، د خپل زندان یار ئې هېر کړ، دربار ته نږدېوالی د دې سبب شو چي د سختو ورځو یاران هېر کړي، وئې نه غوښتل او یا ئې ونه شو کړی چي د یوسف احوال خپل بادار ته واوروي.

د قرآن له دغو الفاظو (فلبث في السجن بضع سنین: نو د څو کلونو لپاره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

زندان کې پاتې شو)، داسي معلومېږي چې یوسف علیه السلام د خوبونو د تعبیر په دوران کې کوم داسي کار کړی چې له امله ئې څو کاله په زندان کې پاتې شو، دا کوم کار وو؟ کوم داسي الفاظ د ده له خولې وتلي چې له امله ئې د زندان موده د څو نورو کلونو لپاره اوږده شوې؟ که څه هم ځیني مفسرین وايي چې د قرآن په دې الفاظو کې چې وايي: (فانساه الشیطان ذکر ربه)، یوسف علیه السلام ته اشاره شوې، خو دا ډېره کمزورې خبره ده، ځکه له دې نه دوه آیته وروسته وضاحت شوی چې دغه هېروونکی یوسف علیه السلام نه؛ بلکي د هغه د زندان ملګری وو چې څه موده وروسته ئې خبره ورپه یاد شوه، دا هېرېدا د یوسف علیه السلام د ملګري کار وو نه د یوسف علیه السلام کار. د دوی تعبیر د قرآن له الفاظو سره قطعاً اړخ نه لګوي، هغه یوسف چې د الله تعالی لپاره ئې زندان ته پر دربار ترجیح ورکړه اوس به په زندان کې څنګه خپل رب هېروي، انسان خو معمولاً په سختیو کې نسبت آسانیو ته لازیات خدای یادوي. د آیتونو ترکیب داسي دئ چې هېرېدا د .آزاد شوي ملګري کار دئ، ځکه له ده غوښتل شوي وو چې د خپل بادار خوا ته ما یاد کړه، نسیان او هېرېدا له دې سره جوخت راغلې او له همدې ساقي پرته بل چا ته نه شي منسوبېدی.

د قرآن الفاظ په دې هکله ډېر صریح دي چې په زندان کې د یوسف علیه السلام د پاتې کېدو دلیل دا وو چې له خپل زنداني ملګري ئې دا مطالبه وکړه چې د ده احوال خپل بادار ته ووايي او په دې توګه له زندان نه د خلاصون په لټه کې شو، په داسي حال کې چې څه موده مخکي ئې ویلي وو؛ زندان ته پر هغه څه ترجیح ورکوم چې دوی مي وربلي! ولې ئې عجله وکړه، ولې بې حوصلې شو، ولې د یوه غلام په وسیله له ظالم حاکم نه استرحام کوي؟!! حکیم خدای د هغه دا کار غوره ونه بالو؛ نو ځکه څو کاله نور هم په زندان کې پاتې شو او دا ځکه چې هغه لا مزید روزني ته ضرورت درلود، د هغه د معنوي ودې او ارتقاء لپاره څه نوره موده په زندان کې پاتې کېدل ضروري وو. دا مطلب هغه وخت موږ ته لازیات جوت کېږي چې ګورو قرآن په همدې سورې کي او څو آیتونه وروسته، د یوسف علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

السلام لوړ عزم او متین صبر او زغم داسې انځوروي: څو کاله وروسته، همدا زنداني ملګری، په داسې حال کې د ده خوا ته راځي چې د مصر د پاچا پیغام ورسره دئ، دی ئې دربار ته ورغوښتی، خو دی پاچا ته له ورتلو ډډه کوي، له زندان نه د خلاصون په باب عجله نه لري، په ډېره استغنا او متانت سره وايي: اول باید زما د زنداني کېدو وجه معلومه شي، له هغو دې پلټنه او تحقیق وشي چې زه ئې زندان ته لېږلی وم، کله چې زما برائت اعلان شو هله به دا بلنه ومنم!!

ګورئ چې قرآن په څومره حکیمانه توګه د هغه الهي نظام د مشرانو او واکمنانو ځانګړتیاوې زموږ مخې ته ږدي چې الله تعالی ئې د انسانانو لپاره غوره ګڼي، د دې ټولني د زعامت یوه بېلګه د یوسف علیه السلام په څېره کې انځوروي او زموږ ننداري ته ئې ږدي او موږ ته ښیي چې په دې نظام کې د چارو واګې د هغو شخصیتونو په لاس کې وي چې په پټه او ښکاره له الله تعالی څخه وېرېږي، د خلکو د سر، مال، عزت او ناموس ساتونکي وي، حرام ته له نږدې کېدو او له الهي حدودو نه د تېري څخه په کلکه ځان ساتي، د دې پر ځای چې په ځمکه کې تمکین او قدرت ته رسېدل په دوی کې طغیان او سرکښي راوپاروي، د دې اپوټه په دوی کې انکسار او تواضع زیاتوي، پر خدای ایمان او دا باور او اعتقاد چې هر څه ئې د الله تعالی پېرزوینه، احسان او عنایت دئ، نه د دوی د ذاتي کمال او هنر نتیجه، دغه احساس، باور او اعتقاد له ګناهونو نه هم او د اقتدار په وخت کې له غرور او تکبر نه هم د ځان ساتلو سبب ګرځي.

بایبل تر دې عنوان لاندې (د فرعون خوبونه)، لیکي: (له دې دوه کاله وروسته، یوه شپه فرعون خوب ولید چې د نیل خوا ته ولاړ دئ، ناڅاپه له روده اوه څورب غوېي راووتل... ورپسې اوه ډنګر غوېي راووتل... بیا دغو ډنګرو غویانو هغه مزې غویان له ستونې تېر کړل... فرعون راویښ شو... خو بیا ویده شو او دا ځل ئې ولیدل چې له یوې څانګې اوه ډک وږي راوټوکېدل... ورپسې ئې اوه نازک وږي ولیدل چې شرقي بادونو وچ کړي ول، وچو او نازکو وږیو ډک وږي وخوړل، ... فرعون له خوبه راویښ شو، سهار ئې فکر پرېشانه وو، د مصر ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

جادوګران او پوهان ئې راوبلل... خپل خوب ئې ورته تېر کړ خو څوك نه وو چې دا خوبونه ورته تعبیر کړي... د ساقیانو رئیس راوړاندي شو او وئې ویل: اوس را په یاد شول چې ... زموږ خوبونه یوه عبراني ځوان تعبیر کړل او تعبیرونه ئې رښتیا وختل... فرعون فوراً څوك ولېږو چې یوسف حاضر کړي... یوسف سر او صورت برابر او جامې ئې بدلې کړې ... او د فوعون حضور ته ورغی... فرعون خپل خوب ورته تېر کړ... یوسف وویل: زه په خپله خوبونه نه شم تعبیرولی خو خدای به ستا خوب درته تعبیر کړي... فرعون خپل خوبونه ورته تېر کړل... او یوسف ورته وویل: ستا د دواړو خوبونو معنی یوه ده... اوه مزي غوبيي او اوه ډك وږي د پریمانۍ اوه کلونه په ګوته کوي... او اوه ډنګر غوبيي او اوه وچ وږې د وچ کالۍ د اوه کلونو نښه ده چې ورپسې به راځي، په دې توګه خدای ته له هغه څه خبر کړې چې په مصر کې به ئې ترسره کوي... اوه کاله به پرېماني وي او بیا سخته وچ کالي او قحطي، ... زه وړاندیز کوم چې یو پوه او هوښیار کس د کر کښت په دنده وګمارې او هغه باید د پرېمانۍ په کلونو کې د محصولاتو پنځمه برخه په شاهي انبارونو کې ذخیره کړي... فرعون او ټولو درباریانو د ده وړاندیز خوښ کړ او فرعون وویل: تر یوسفه به غوره کس څوك وي چې د دې کار له عهدې ووځي.. په ده کې د خدای روح ده!! یوسف ته ئې وویل: همدا اوس تا په دغه دنده ګمارم، ته به د مصر دوهم لوړ پوړی کس وې او فرمان به دې په هر ځای کې چلېږي!! بیا فرعون د پاچايۍ ګوتې ورپه ګوته کړه، فاخره لباس ئې ورواغوست، د طلا زنځیر ئې ورپه غاړه کړ، په دوهمې معتبرې سلطنتي ګاډۍ کې ئې سپور کړ... چې چېرې به تلو دا اعلان به ئې ترمخ کېدو: په ګونډه شئ (د تعظیم لپاره)!!

لکه چې ګورئ د بایبل په وینا کې کافي غیرضروري تفصیل، بې ځایه تکرار، نامناسب او ګونګ الفاظ او نامعقولې څرګندونې شته، دغو څو ویناګانو ته ئې لږ ځیر شئ: یوسف وویل: زه په خپله خوبونه نه شم تعبیرولی خو خدای به ستا خوب درته تعبیر کړي!!!... دا په داسې حال کې چې څو شېبې وروسته یوسف په خپله د ده خوب تعبیروي!! فرعون وویل: تر یوسفه به غوره کس څوك وي چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې کار له عهدې ووځي.. په ده کي د خدای روح ده!! د يوسف عليه السلام په اړه دا خبره کول چي ده ته ئې د سرو زرو زنځير ورپه غاړه کړ!! دا د هغه چا خبره کېدی شي چي پيغمبران عليهم السلام نه پېژني او په دې نه پوهېږي چي دوی د داسي جاهلانه دودونو په خلاف د مبارزې لپاره لېږل شوي، ښايي د بايبل ليکونکي دلته د يوسف عليه السلام د هغو مخالفينو وينا کټ مټ رانقل کړې وي چي د مصر د دوهم لوړ پوړي شخصيت په توګه ئې د ده له ټاکلو سره مخالفت کاوو او دا ئې نه شوی زغملی چي د دوی په اصطلاح يو کنعاني غلام پر مصريانو حکومت وکړي، دا کار داسي ورته برېښېدو لکه څوك چي د غلام په غاړه کي د سرو زرو زنځير واچوي، بايبل دغه استعاره په حقيقي معنی رااخيستې!! په ډېرو نورو ځايونو کي به هم وګورئ چي د بايبل ليکونکی همدا غلطي کوي. د بايبل د اظهاراتو په رکاکت هغه وخت ښه پوهېدی شو چي د قرآن د وينا په رڼا کي ورته ځير شو، قرآن د بايبل دا وينا تصحيح کوي او دا جريان په ډېرو محدودو جملو کي په ډېره معقوله توګه او ښکلو الفاظو کي بيانوي او فرمايي:

ì ō™ r Ô $ f ä ì ō™ £ ßè2 ų 5$JÅ ;N°•) / ì ō™ 3 ' ‘& þÎ) à7 î J$$A$%r

Öç/ä bÎ ' »ƒō â 'Î 'Îqè¿ _ J$$$%Š7ƒ ,M» ¡ Î$ƒ •zé r 9Ö ä ß »=ç/Š

Ä»=ôn{ $è/ƒ rÜ Î ßt/ $Br 5»=ô n& ß »óÊ & (þ$% ÇÎÈ šc rçè? $ƒ ō»=Î

¾Ï ƒ rÜ Î Nà6 â ré& þ é/% è/ •.Š$ $Jè B $gU “ Ï%$A$%r ÇÍÈ ûüÛ Î »è Î

5$JÅ ;N°•) / Æō™ 'Î $Zï ß ƒ ä Ã 9$ $%Š &# ß qã ÇÎÈ ÈqèÅō ù

ßÅ ö & þ è ,M» ¡ Î$ƒ •zé r 9Ö ä ß »=ç/Š Æō™ r Ô $ f ä ì ō™ £ ßè2 ų

(c) ketabton.com: The Digital Library

$Jù $I&Š ûüŽÅ ìō™ bqã‘“? A$% ÇÎïÈ bqß=èƒ Óg=è9 Ä $Z9$$ ’<Î

Ÿè/ .`Ë ’Îû Sê ÇÍÏÈ bqèäÛ $JË W‹î% žw) ÿÎçß ’Î qrâ‹ ù Ó?% Ám

Sê ÇÍÑÈ bqãÁ tB $JË W‹î% žw) £ç; £Ò% $B `ùäû Š#%Ë© Óō™ 7 Ï

ÇÍÒÈ brçÅÇ èƒ ïŠÏr â $Z9$$ ó$ã ïŠÏ P%æ 7 Ï Ÿè/ .`Ë ’Îû

او پا چا وویل: زه په خوب کې اوه څوربې غواوې ګورم چې اوه ډنګرې غواوې ئې وخوري او اوه شنه وږي او اوه نور وچ، درباريانو! ما د خپل خوب په تعبير خبر کړئ که د خوبونو په تعبير پوهېږئ. هغوی (په ځواب کې) وويل: دا هسې د خيالاتو ګېډۍ ده (ګډ وډ خوبونه دي) او موږ د دغو خيالي خوبونو په تعبير نه پوهېږو. او له هغو دوو نه يوه ژغورل شوي کس، چې له څه مودې وروسته خبره ورپه ياد شوې وه، وويل: زه به مو پرې خبر کړم، ما (زندان ته (د يوسف عليه السلام د ليدو لپاره) ولېږئ!، (هغه وويل): اې رښتونې يوسفه! د اوه څوربو غواوو چې اوه ډنګرې غواګانې ئې وخوري او اوه شنو وږيو او اوه وچو وږيو په تعبير مو خبر کړه، ښايي (د مجلس له پورته کېدو د مخه) ورستون شم، هيله ده چې پرې پوه شي. (يوسف عليه السلام) وويل: تر اووو کلونو به پر له پسې کر کښت کوئ، څه چې ترلاسه کوئ په خپلو وږيو کې ئې پرېږدئ مګر هغه لږه برخه ئې چې خورئ ئې، بيا به له دې وروسته اوه نور سخت (کلونه) راشي، چې هغه به ټول هغه څه درنه وخوري چې ورته ذخيره کړي مو وي، مګر هغه لږه برخه چې ساتئ ئې. بيا به له دې وروسته داسې کال راشي چې په هغه کې به پر خلکو بارانونه ووربږي او په هغه کې به (خلك د مېوو) عصاره وباسي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دغو مختصرو آیتونو کې لاندې مهم مطالب زموږ مخې ته راځي:

دا څلورم خوب (رؤیا) ده چې په دې سوره کې ئې یادونه کېږي او ښیي چې کافر او مسلمان، ظالم او مظلوم، ښه او بد انسانان، ټول خلك له خوبونو سره مخامخ کېږي، ځیني ئې جدي انګېرې او د تعبیر هڅه ئې کوي، غواړي پوه شي چې خوب ئې څه پیغام ورته لري، ځیني ئې جدي نه نیسي، یا ئې د ورځنیو فعالیتونو تسلسل ګڼي، یا هسي ګډ وډ خیالات او یا ئې د هغو هیلو او آرزوګانو انعکاس چې نه دي ترسره شوې، په شا تمبول شوې هیلې ئې ګڼي چې په خوب کې ځان ښیي، د همدې لپاره د خوبونو له څنګه په بې پروایۍ تېرېږي او دا زحمت ځان ته نه ورکوي چې تعبیر ئې کړي او په هغه پیغام د پوهېدو هڅه وکړي چې خوبونه ئې له ځان سره لري. د انسان ((رؤیا)) ښیي چې انسان له محسوس او ملموس برخو نه علاوه هم ډېر څه لري، د فهم او درك دنیا ئې یوازې په محسوساتو کې نه راخلاصه کېږي، د ده د فهم او درك دنیا ډېر نور پراخ او پیچلي ابعاد او اړخونه هم لري، که هغه په خپلو ظاهري حواسو سره مشهود او ملموس شیان او تر سترګو کېدونکې نړۍ درك کوي؛ په لا شعور کې د زمان او مکان له پولو اوړي، له غیبي نړۍ نه، د پردو او حجابونو له ماورا نه پیغامونه ترلاسه کوي، دا پیغامونه څه ډول ور رسېږي، سرچینه ئې چېري ده، څوك دئ؟ څه دئ؟ څنګه په خوب کې په هغه څه پوهېدی شي چې په ویښه نه شي پرې پوهېدی؟ دا پوښتنې ځواب غواړي، منصف څېړونکي نه شي کولای چې له څنګه ئې په بې پروایۍ تېر شي. که موږ په خپل ژوند کې د تخمینونو او انګېرنو په مرسته وړاند وینې کوو او ډېر ځله مو وړاندوینې سمې خېژي، که په خوب کې داسې څه ګورو چې څه موده وروسته تحقق مومي، د دې لپاره څه توجیه وړاندې کولی شو؟ مګر کولی شو د یوه کس داسې په لسهاوو خوبونه او په ټولې نړۍ کې د لکونو خلکو داسې خوبونه عادي او بې اهمیته خبره وګڼو او د تصادف نوم ورکړو؟ آیا لږ تر لږه د دې خبرې په کولو مجبور نه یو چې زموږ مغز د خوب په حالت کې همغسې وړاند وینې کولی شي چې په ویښه ئې کوي؟ آیا دا خبره ډېره بېهوده او خوشې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خبره نه ده چي ځوك ووايي: زموږ مغز په وينبه کي سم او په غور او دقت سره کار کوي خو د خوب په حالت کي ئې هر تحليل ناسم او له غور او دقته پرته او ګډ وډ خيالات وي؟!! ډېر نامعقول انسان به د داسي خبري کولو جرأت کوي، ډېر ناپوه انسان به دا ګمان کوي چي د خوب په حالت کي دماغ خپل کار پرېږدي، نه په قضاياوو غور کولی شي او نه ئې د غور او تفکر نتايج او لاس ته راوړنې د اهميت وړ دي!! حال دا چي په خوب کي د انسان يوازي د څو حواسو سويچونه بند او د انتظار (st andby) په حالت کي شي، نور دماغ د مخکي په څېر خپل کار ته دوام ورکوي، ښايي د ځينو برخو توقف مغز ته د ښه غور او فکر کولو لا ښه موقع او فرصت په لاس ورکړي. په هر صورت؛ خوب يو حقيقت دئ، رښتيا ختل ئې داسي څه چي انکار ترې ګران دئ. د هغو خوبونو لپاره څه توجيه وړاندي کولی شو چي د راتلونکو پېښو خبر راکوي او خبر ئې هم ډېر دقيق؟ آيا پر عالم الغيب خدای باندي له ايمان نه پرته بل تفسير او تعبير ورته درلودی شو؟ د الله تعالی د اثبات لپاره له خورا کوټلو دلايلو څخه يو دليل همدغه د انسان خوبونه دي.

له الفاظو جوتېږي چي د مصر پاچا پرله پسې يو خوب ويني، بالآخره خپل خوب ځينو درباريانو ته تېروي او ترې غواړي چي تعبير ئې ورته ووايي، د بيان انداز داسي دئ چي پاچا هسي په کوم مجلس کي ځينو درباريانو ته خپل خوب تېر کړی او ورته ويلي ئې دي: که د خوبونو په تعبير پوهېږئ نو زما دا خوب تعبير کړئ، د بايبل دا وينا هيڅ وزن نه لري چي پاچا سهار وختي ټول درباريان، نجوميان او جادوګران راوغوښتل چي د ده خوب ورته تعبير کړي!! نه خو دا خوب د دومره ستر او عاجل اقدام غوښتنه کوي او نه هيڅ هوښيار انسان د يوه خوب لپاره دومره ستره غونډه جوړوي!! د درباريانو له دې ځوابه چي پاچا ته ئې وويل: دا کوم معنی لرونکی خوب نه دئ، موږ ئې په تعبير نه پوهېږو ، معلومېږي چي نه پاچا خپل خوب جدي ګڼلی او نه ئې درباريانو.

دا خبره هم د خاصې پاملرنې وړ ده چي قرآن دا پاچا د فرعون په نامه نه يادوي، بلکي د ملك (پاچا) په نامه ئې يادوي، د وروستيو علمي تحقيقاتو په ترڅ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې دا خبره معلومه شوې چې د یوسف علیه السلام په دور کې د مصر پاچایان د فرعون په نامه نه یادېدل، ډېر وروسته د فرعون نوم ورته غوره شوی، تحقیقات ښیي چې د هغه وخت پاچایان د هکسوس په نامه یادېدل چې له ۱۷۳۰تر ۱۵۸۰مخکې له مېلاده ئې پر مصر حکومت کړی، له دغو تحقیقاتو هم معلومېږي چې د بایبل دا وینا غلطه ده چې نوموړی پاچا د فرعون په نامه یادوي.

د دربار ساقي، د یوسف علیه السلام د زندان ملګري ته د دې خوب له اورېدلو سره سم، یوسف علیه السلام ورپه یاد شو او وئې ویل: زه کولای شم دا خوب تعبیر کړم، په دې شرط چې ما زندان ته ولېږئ، هلته یو څوك راسره وو چې خوبونه ئې په ډېر دقت سره تعبیرول، د ساقي له دې خبرې چې (ما ولېږئ) په ډاګه معلومېږي چې دی یو غلام دئ نه کوم مشر او د بایبل د وینا له مخې رئیس!! هغه یوسف علیه السلام ته ورغی، خوب ئې ورته تېر کړ، تعبیر ئې ترې وغوښت او ټینګار ئې وکړ چې د درباریانو د مجلس له پورته کېدو نه مخکې د خوب تعبیر ورته ووایي او یوسف علیه السلام بې له څه ځنډه د پاچا خوب داسې تعبیر کړ: اوه څوربې غواوې د اوه برکتي کلونو نښه ده او اوه ډنګرې غواوې د اوه وچ کالیو او قحطې کلونو څرګندونه کوي، اوه شنه وږي اوه حاصل لرونکې فصلونه په ګوته کوي او اوه وچ وږي د ذکر شویو اوه فصلونو هغه وچ شوي حاصلات په ګوته کوي چې په وړو کې به ساتل کېږي او د قحط په کلونو کې به استفاده ترې کېږي، د اوه برکتي کلونو حاصلات به د قحط په اوه کلنو کې مصرف شي، خو په دې شرط چې په وچو وږو کې وساتل شي، قحط اوه کاله دوام کوي، له هغه نه وروسته عادي حالت رامنځ ته کېږي، بارانونه به پیل شي او مصر ته به بیا پرېماني او سمسورتیا راوګرځي او خلك به د مېوو عصارې زبېښي. د مصر وګړي ښایي محتاط وي او د قحط په کلونو کې د ټولو غلو دانو له مصرفولو ډډه وکړي، هغوی باید یوه اندازه غله دانه د تخم په توګه د راتلونکي کال لپاره وساتي، همدارنګه متوجه وي چې د غلو دانو د ساتلو او ذخیره کولو غوره طریقه دا ده چې په خپلو وږو کې وساتل شي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

له زندانه د يوسف عليه السلام د وتلو په اړه د بايبل وينا داسي ده چي د هغه د ستر شخصيت له شانه سره هيڅ اړخ نه لګوي، هغه ئې داسي معرفي کړی لکه چي ډېر بې حوصلې شوی وو، فقط يوې اشارې ته منتظر وو، د پاچا د پيغام له اوريدو سره ئې سم ځان تيار کړی، خپل سر او صورت ئې برابر کړی او نوې جامې ئې اغوستې دي او په تلوار سره د پاچا حضور ته حاضر شوی!! خو قرآن بيا وايي:

ãΑuρ ù š• Îh 4 ÏÎ ô Å ö A% ãAqß'9$# çμä! ` $ # ù ¾Ïμ Î ’ Îqçç$# 7 Î ‹ $ A$%r

$B A$% ÇÎÈ ›Î æ £ Ü Ï‰ ß ’Îû b Î £ å Ï‰ ` è Ö% Ó É $ Î qó Ï9$# A$/ $B

ÏΒ ø ã $Z ð Î æ $B ¬ | · »m š Æ ù è ¾ Ïμ Å ø Ρ ` ã # ß qã û è Šr ‘ ø Î £ å ç Ö z

` ã ½ çμ ? Šr ‘ $ & ‘ , s $ È s Á m ` » « $ # f ! ¨ è $ # ß ‘ B $ Ï M 9$% äθ ß ` Ï

É = ó $ Î ç ä & Ð 9 ’ Î b N = è ÷ 7 Ï ŒÇÎÈ šú ü Ï ‰ »Á 9$ ` Ï Ð 9 ½ çμ Ρ Îr ¾ Ïμ Å ø Ρ

§ ÿ Z9$ b Î ú Å ÿ R ä Ì / é $ Br * ÇÎÈ ûü Ï Í ! $ ‚ $% ‰ ö ‹ “ ‰ ö ‰ ω ‘ $ b & r

ÇÎÈ Ο Ï m § ‘ Ö ‘ q à î ’ Î n b Î ú Î n ‘ Ν Ï m ‘ $ B ω Î) Ï ™ þ q ¡ 9 $ $ Î / ο u ‘ $ ¨ Β V

پاچا وويل: ما ته ئې راولئ؛ خو کله چي (د پاچا) قاصد ورغی، وئې ويل: بادار ته دې بېرته ورشه او وئې پوښته چي د هغو ښځو حال به څنګه وي چي خپل لاسونه ئې پرې کړل (څه به ورسره کېږي)؟ که څه هم زما پالونکی رب د دوی په هغه مکر ډېر ښه پوهېږي، (پاچا هغه ښځې راوبللې) وئې ويل: هغه وخت چي تاسو له يوسف نه د زړه مراد غوښتی وو، خبره مو څنګه وه؟! هغوی وويل: خدای ته پناه وړو! موږ په هغه کي هيڅ بدي نه ده ليدلې، د

(c) ketabton.com: The Digital Library

مصر د عزیز ښځې وویل: اوس حقیقت څرګند شو، ما ترې د زړه مراد وغوښت او هغه یقیناً چې له رښتونو انسانانو څخه دئ، (زما دا اعتراف) د دې لپاره دئ چې پوه شي په غیاب کې مې خیانت ورسره نه دئ کړی او د دې لپاره چې (پوهېږم) خدای د خاینانو تدبیرونه نه هدایتوي (نه پرېږدي د خاینانو تدبیرونه دوی خپل مقصد ته ورسوي) او زه خپل ځان نه سپینوم، په دې کې شك نه شته چې نفس د بدۍ په لور ډېر هڅوونکی دئ، مګر هغه چې زما پالونکی خدای پرې ورحمېږي، بې شکه چې زما پالونکی رب ډېر مهربان بخښونکی دئ.

د یوسف علیه السلام د زندان ملګری بېرته وګرځېدو، د خوب تعبیر ئې واوراوو، پاچا امر وکړ چې یوسف علیه السلام راولئ، د پاچا قاصد د ده له پیغام سره زندان ته ورځي او یوسف علیه السلام ته وایي: د مصر پاچا غوښتی یې، ستا تعبیر ئې خوښ کړی اوس ستا لیدو ته منتظر دئ!! خو یوسف علیه السلام ، هغه د زندان د اولو ورځو یوسف نه دئ، له زندانه د وتلو په اړه څه تلوار او عجله نه لري؛ بلکې زندان ئې د خپلې مبارزې لپاره د سنګر په توګه غوره کړی؛ له خپل مولا پرته بل ته طمع او امید نه لري، باور ئې دا دئ چې له زندانه د وتلو پرېکړه د الله تعالی له لوري کېږي، نو ځکه په ډېر متانت سره قاصد ته وایي: بېرته وګرځه او خپل بادار ته دې ووایه: د هغو ښځو برخلیك به څنګه وي چې ده ته ئې هغه توطئه جوړه او زندان ته ئې ولېږو؟ باید لومړی د هغې خبرې سپیناوی وشي، زما (برائت) اعلان شي، که څه هم الله تعالی راته کافي دئ، هغه د دوی له توطئو ښه خبر دئ. ګورئ چې د یوسف علیه السلام متانت، صبر او زغم ټوله وضعه داسې بدله کړې چې اوس پاچا تلوار لري، هغه غواړي چې له یوسف علیه السلام سره ژر تر ژره ملاقات وکړي، د ده شرط مني، هغې ښځې راغواړي چې د عزیز مصر د مېرمنې په محفل کې راغونډې شوې وې او پوښتنه ترې کوي: په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کومه ورځ چې تاسو له يوسف عليه السلام نه د زړه مراد غوښتی وو، خبره څنګه وه، د پېښې جريان څنګه وو؟ ولې مو دا کار وکړ؟ د پاچا وينا او درېځ داسي دئ لکه چې د يوسف عليه السلام مدافع وکيل وي، له تحقيق او پلټني نه مخکي د هغه خبري تصديقوي او له ښځو نه داسي استفسار کوي چې ګواکي د دوی جرم په بشپړه توګه ثابت او څرګند دئ او د شك او شبهې هيڅ مجال په کي نه شته، ټولي ښځي وضع داسي ګڼي چې له اعترافه پرته بله چاره نه لري؛ نو ځکه وايي: خدای ته پناه وړو! موږ په هغه کي هيڅ بدي نه ده ليدلې، اصلي مجرم ورو ړاندې کېږي او په ټول صراحت سره اعتراف کوي او وايي: اوس حقيقت څرګند شو، ما له هغه نه د زړه مراد وغوښت او هغه رښتونی او صادق دئ، په دوه دليلونو اعتراف کوم: يو دا چې غواړم هغه په دې پوه شي چې په غياب کي مي خيانت ورسره نه دئ کړی او تور مي نه دئ ورپوري کړی او بل دا چې اوس په دې باور يم چې الله تعالی نه پرېږدي خائنان په مکر او چل ول سره خپلو موخو ته ورسېږي، نه غواړم چې ځان سپين او تبرئه کړم، د انسان نفس تل هغه بدو کړو وړو ته هڅوي، له شره ئې يوازي هغه څوك ژغورل کېږي چې زما د مهربان رب پېرزوينه او رحم ئې په برخه شي، يقيناً چې زما پالونکی رب مهربان بخښونکی دئ.

که څه هم ځينو مفسرينو دا ګمان کړی چې وروستنۍ څو خبري د يوسف عليه السلام خبري دي، نه د هغې مېرمني، د دوی دليل دا دئ چې دغه خبري د هغې مېرمني له شأن نه ډېري اوچتي دي؛ خو دا توجيه په څو دلايلو کمزورې ده:

د بيان په هيڅ برخي کي داسي کومه نښه يا قرينه نه مومو چې ثابته کړي دا د يوسف عليه السلام خبري دي.

د آيتونو سياق او سباق او د کلام لړۍ له دې توجيه سره اړخ نه لګوي، برعکس په ټول صراحت سره ښيي چې دا د هغې مېرمني د خبرو دوام دئ.

د دغو خبرو په دوران کي يوسف عليه السلام لا په زندان کي دئ او له پاچا سره نه دئ مخامخ شوی او مجلس ته نه دئ حاضر شوی، وروستی آيت همدغه راپه ګوته کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې خبرې لپاره هیڅ دلیل نه شو موندلی چې یوسف علیه السلام ووایي: غواړم چې د مصر عزیز پوه شي چې د هغه په غیاب کې مې له هغه سره هیڅ خیانت نه دئ کړی، ځکه چې د مصر عزیز د پېښې په ورځ له حقیقته خبر شو او د یوسف علیه السلام پر پاك لمنتوب او سپېڅلتیا ئې باور راغی.

د آیت دا برخه (إن الله لا یهدي کیدالخائنین)، په هیڅ شان نه شو کولای د یوسف علیه السلام قول وګڼو، دا کلام فقط له هغې مېرمنې سره ښایي، هغه باید ووایي: که چېرې دا ځل هم له یوسف علیه السلام سره خیانت وکړم او په کوم تور ئې تورن کړم او د دې پر ځای چې پر خپل جرم اعتراف وکړم هغه متهم کړم، نو د پخوانۍ پېښې په څېر به حقیقت څرګند شي، خدای د خاینانو توطئې، حیلې او بهانې رسوا او خنثی کوي او نه پرېږدي چې د توطئو په مرسته خپلو ناولو موخو ته ورسېږي.

د هغې مېرمنې مؤمنانه څرګندونې په واقع کې دا حقیقت ثابتوي چې د یوسف علیه السلام کړو وړو او د زندان له سنګر نه د ده مبارزې او جهاد د مصر په ټولنې باندې ژورې اغېزې کړې دي، ژوره تبدیلي په کې راغلې، دومره چې د پرون ورځې هغه مېرمن نن داسې مؤمنانه څرګندونې کوي، له دوو زنداني ملګرو سره د یوسف علیه السلام بحث او د خوبونو له تعبیرولو مخکې دوی د الله لارې ته بلل، هغه هم په دومره تفصیل او په دومره مضبوط استدلال سره، دا ښیي چې هغه په زندان کې آرام نه دئ ناست، په جدي، پرله پسې او نه ستړې کېدونکې توګه ئې دعوت چلولی او په دې بریالی شوی چې د مصر په ټولنې کې له فکري او اخلاقي لحاظه پراخه او ژوره تبدیلي راولي، یوه ستر بدلون او انقلاب ته لار آواره کړي او له همدغه زندانه د یوه سیاسي او اجتماعي انقلاب او بدلون راوستو لپاره شرایط برابر کړي.

متأسفانه لکه څنګه چې د مسیحیانو او یهودانو علماوو او مشایخو (احبار او رهبان) د الله تعالی له مقدس او لارښود کتاب نه قصې او شجرې جوړې کړې، داسې چې نن د دوی په مذهبي کتابونو کې د الله تعالی د مقدس کتاب وړه برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

هم نه تر سترګو کېږي، زموږ قصه خوښي هم د دوی تر اغېز لاندي راغلي او د يوسف عليه السلام له دغې عبرتناکې او لارښوونکې قصې نه ئې د يوې داسي بدکاري ښځې د ميني داستان جوړ کړی چي غوښتل ئې يو ښايسته ځوان په دام کي واچوي او له هغه نه د زړه مراد ترلاسه کړي، تر دې پوري چي د دغو قصه خوښو ځينو ادعا کړې چي يوسف عليه السلام د ژوند په وروستيو کي همدغه پر ده مينه مېرمن په نکاح کړه!!! دا په داسي حال کي چي نه په قرآن کي داسي کومه اشاره مومو او نه په رواياتو کې. له دې ارزښتناکي تاريخي قصې نه داسي نکل جوړول او پاېله ئې داسي راايستل نه يوازي د ناروغو اذهانو د بيمارو سليقو زېږنده ده، بلکي د دوی تعبير سل په سلو کي د دې قصې له روح او بنسټيزو موخو سره تصادم کوي، قصه اصلاً په دې اصل ولاړه ده چي دوه مخالف او متضاد شخصيتونه يو د بل په څنګ کي کېږدي او توپيرونه ئې په ګوته کړي، راوښيي چي يو څومره لوړ دئ او بل څومره ټيټ، يو څومره پاکيزه، امين او صادق دئ او بل څومره ناولی، خائن او بې وفا، يو د خدای مخلص بنده او بل د شيطان او نفس مطيع بنده، عجيبه ده چي دغه بيمار کسان داسي غلط او معکوس نتايج ترې اخلي او دا متضادي ښېلګي او متفاوت شخصيتونه سره پخلا کوي!! آيا دا شونې ده چي يو پيغمبر له هغه جلال او عظمت سره داسي ښځه په نکاح کړي؟ بايبل هم د خپلو شجرو په ترڅ کي ليکلي چي فرعون يوسف په يوه مصري نوم، صفنات فعنيح، ونوماوو او د فوطي فارع کاهن لور اسنات ئې ورته راواده کړه!!!

قرآن دربارته د يوسف عليه السلام د ورتلو په اړه داسي فرمايي:

Pöx$ 7 R} A$% ¼çJ=. $=ù ÓÅzöZì çóÂ î÷ GÖ& ÿüìÎ ’Îqçæ$ã7 îJ$A$%r

Òšî æ ãá Šÿm ’þ ÇÚ öR$ÈÉ“z 4ã ÓÍ_ùèô A% ÇÎÈ öüB& ûüåB $Z=$!

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÜŠÅç ã±„ ß øm $k]ÏB ã6Gƒ ÇÚ ô{$’Î #ŠqãÏ $YÜB 7Ï‹ .r ÇÎÈ

žöz í•Åy$ ã_ Vr ÇÎÈ ûüÏÅó $Î•ô & B‹Ôçwr ã±®`B $ZÏÍq•Î

ÇÊÈ bqà)Gƒ (qç .r (qãB#ä ûïÏ%©

او پاچا وویل: هغه ما ته راولئ چي د ځان لپاره ئې خاص (مشاور) وټاکم، خو له هغه وروسته چي خبري ئې ورسره وکړې وئې ویل: ته (له همدې) ننني ورځي زموږ په دربار کي واکمن امین یې (د پاچا معتمد با صلاحیته چارواکی او د ټولو دولتي شتمنیو امین)!! ده وویل: ما (یوازي) د دولت د خزانو پر چارو وګماره، باور وکړه چي ښه او پوه ساتونکی به وم (هم ئې د ساتني له عهدې وتلی شم او هم ئې د سم مصرف او په خپل مناسب ځای د لګولو بصیرت او پوهه لرم) او په دې توګه مو یوسف په هغه ملك کي متمکن کړ، چي هر ځای او په هر ډول ئې غوښتل مېشت کېدی شو، چا ته چي مو خوښه شي خپل رحمت او پېرزوینه ورپه برخه کوو او موږ د نېکانو اجر او بدله نه ضایع کوو. او د هغو لپاره چي ایمان ئې راوړی او پرهیزګاري ئې کوله، اخروي اجر او بدله تر دې هم ډېره غوره ده .

پاچا له یوسف علیه السلام سره تر ملاقات نه مخکي تصمیم درلود چي هغه د خپل خاص مشاور په توګه وټاکي؛ خو له هغه سره له خبرو وروسته ئې تصمیم بدل شو او هغه ئې د دربار د معتبر او باصلاحیته وزیر او د ځان د معتمد په توګه وټاکو او خپله فیصله ئې ورته ابلاغ کړه، مګر یوسف علیه السلام د دې پرېکړي او منصب له منلو انکار وکړ او وئې ویل: ما د دې منصب پر ځای یوازي د مصر پر خزانو وګماره، زه به په پوره احتیاط او امانتدارۍ سره د هغو ساتنه وکړم، زه په ځان کي د دې ښانګې د اداره کولو صلاحیت او توان وینم، پاچا له خپل نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تېرېږي او د یوسف علیه السلام له رأیي سره توافق ښیي او د دولت د دغي څانګي بشپړ صلاحیت ورسپاري.

د آیت له دې برخي (یتبوأ منها حیث یشاء) نه دوه مطلبونه اخیستل کېږي:

الف_ د مصر ټول هېواد د ده د صلاحیت او واکمنۍ په کړۍ کې شامل وو ، چېري چي ئې غوښتل او سېدلی شو ، د مصر هیڅ سیمه د ده د واکمنۍ او اختیار له ساحې بهر نه وه.

ب_ په هغه نظام کې ئې چي هره وظیفه او هر مقام غوښتی وی، بې له ځنډه ئې ترلاسه کولی شو ، هیڅوك او هیڅ څه ئې په مخ کې خنډ کېدی نه شو.

حکیم خدای جل شأنه په تدریج سره یوسف علیه السلام هغه مقام ته ورساوو چي په مصر کې متمکن شي، د ده پر مخ د واکمنۍ ټولي لارې پرانیستی شي، قدرت ته د رسېدو ټول اسباب ورته برابر شي، د هغه د ستر او لوړ شخصیت ټولي جلبوونکې برخي د هغې ټولني د مختلفو طبقو او اصنافو لپاره رابرسېره شي، د خلکو اعتماد او باور، احترام او محبت ورته راجلب شي، پس له هغه چي د مصر ولس د ده له اوچتو استعدادونو، صداقت، امانت، پاك لمنتوب او نفس او هوس ته نه تسلیمېدا نه خبر شول، په زندان کې د ده صبر، زغم، مقاومت، ثبات او متانت ټولو ته ثرګند شو ، خلکو ولیدل چي د مصر پاچا د ملاقات بلنه ورکړه؛ خو ده ونه منله او تر هغه ئې دربار ته له تلو انکار وکړ چي د ده برائت اعلان شي، له پاچاهۍ نه رالاندي د هېواد تر ټولو لوړه عهده ورته سپارل کېده خو ده ونه منله او د دې پر ځای ئې داسي دندې ته ملا وتړله چي د هغې له لارې د خپل مظلوم ولس خدمت وکړی شي، د ده پوهه، بصیرت او درایت ټولو ته ثابت او ثرګند شو ، د ده لوړ او پیاوړی شخصیت او فکري او اخلاقي عظمت داسي وو چي هیڅا ورسره رقابت او سیالي نه شوی کولی، د مصر ټوله واکمني ئې عملاً په لاس کې پرېوته، پاچا له یوه سمبول نه زیات حیثیت نه درلود ، د قحط په کلونو کې د اقتصادي چارو په اداره او سمون کې او له هغه ستر بحران نه د خلکو په ایستلو کې د ده درایت، وړتیا او اهلیت په بشپړ ډول راثرګند شو ، هغه نور عملاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاچا ولیعهد وو، د پاچا له مرگه وروسته ده ته د قدرت په لېږد کې هیڅ خنډ نه وو پاتې، په دې توگه مالك الملك خدای جل شأنه د هغه وخت د لوی هېواد واکمني یوسف علیه السلام ته وسپارله او د ده بلامنازع واکمني ئې پر هغه پراخ او ستر ملك محققه کړه.

هو! دا الله تعالی جل شأنه دئ چې د خپل رحمت او پېرزوینو سیوری پر هغه چا غوړوي چې دی ئې په خپله خوښ کړي او د دې لپاره ئې اهل او وړ ومومي، هغه نه یوازې د خپلو صالحو بنده گانو اجر نه ضایع کوي؛ بلکې دنیوي او اخروي بدله ئې تر خپل حق څو برابره زیاته ورکوي، نه یوازې په دنیا کې د دوی پر نېکو او غوره کړنو باندې مثبت نتایج مرتب کوي، بلکې په آخرت کې تر دنیا غوره بدله ورکوي، د دوی تقوی او ځان ساتنه د دې باعث شي چې په دنیا او آخرت کې غوره بدلې تر لاسه کړي، هر څوك چې د ایمان په لار کې ثابت پاتې شو او د مبارزې په لوړو ژورو کې مأیوس نه شو، یوې بلې خوا ته ونه ښوییږد، ښي او چپ لوري ته منحرف نه شو او په اراده او عزم کې ئې تزلزل رانغی، هغه دې مطمئن اوسي چې عزیز خدای ئې د بري ضامن دئ، نه پرېږدي چې قرباني ئې ضایع شي او هڅې ئې بې نتیجې پاتې شي.

بایبل تر دې عنوان لاندې چې (د یوسف وروڼه مصر ته ځي)، لیکي: (یعقوب خپلو زامنو ته وویل: ولې ناست یئ او هسې یوه بل ته گورئ... اورېدلي مې دي چې په مصر کې غله ډېره ده... مخکې له دې چې له لوږې ومرو؛ ولاړ شئ او له هغه ځایه غله راوړئ... لس زامن ئې وخوځېدل... یعقوب بنیامین ورسره ونه لېږو... دوی د یوسف خوا ته ورغلل... سجده ئې ورته وکړه... یوسف وپېژندل... خو په غصې سره ئې دوی ته وویل: له کوم ځایه راغلي یئ؟ دوی ورته وویل: له کنعانه د غلې اخیستلو لپاره راغلي یو... یوسف ته خپل خوبونه ورپه یاد شول.. ورته ئې وویل: تاسو جاسوسان یئ او د احوال معلومولو لپاره راغلي یئ... هغوی وویل: سالاره! موږ د غلې اخیستلو لپاره راغلي یو، جاسوسان نه یو، یوسف ورته وویل: نه تاسو جاسوسان یئ!! هغوی وویل: باداره! موږ ټول دولس وروڼه وو، پلار مو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

کنعان کې دئ، يو هلته پاتې شو، بل مړ شوى... يوسف ورته وويل: څنګه به دا معلوموو چې تاسو رښتيا وايئ؟ يوازې په هغه صورت کې به ستاسو خبره ومنم چې کشر ورور مو هم راولئ... که داسې ونه کړئ د فرعون په سر مې قسم چې له مصره د وتلو اجازه به درنه کړم... يو کس دې ولاړ شي او خپل ورور دې راولي، نور به دلته په زندان کې وي... بيا ئې ټول تر دريو ورځو بنديان کړل،... په دريمه ورځ ئې ورته وويل: زه له خدايه وېرېدونکى انسان يم... تاسو ټول خوشې کوم... يو کس به په زندان کې پاتې وي، نور مو غله کور ته ورسوئ، خو خپل کشر ورور به راولئ او په دې سره به ما ته ثابته شي چې تاسو صادق يئ او زه به ستاسو له وژلو تېر شم!! دوى دا شرط ومنلو!! بيا ئې سره وويل: له دې ستونزو سره په دې خاطر مخامخ شوي يو چې له يوسف سره مو بد وکړل... يوسف د دوى خبرې اورېدې او دوى نه پوهېدل چې يوسف پرې پوهېږي!! ... بيا يوسف په پټه خپلو نوکرانو ته وويل: جوالونه ئې له غلو ورډك کړئ او د دوى خپلې پيسې هم د غلې په منځ کې پټې کېږدئ... غله ئې پر خرو بار کړه... د لمر لوېدو پر مهال يو ځاى تم شول... يوه ورور ئې د خپل جوال خوله پرانستله چې خره ته دانه ترې ورکړي... ناڅاپه ئې وليدل چې پيسې ئې د جوال په خوله کې پرتې دي... ورونو ته ئې وويل ... هغوى له وېرې لړزېدل چې دا لا خداى څه بلا راباندې راوستله!! ... کنعان ته ورسېدل... ټوله قصه ئې پلار ته تېره کړه... کله چې ئې بارونه پرانستل خپلې پيسې ئې وموندلې... پلار هم ډېر وار خطا شو او وئې ويل: ولې دا مصيبتونه راباندې راځي...)

د بايبل په دې برخې کې هم له ادبي لحاظه ډېر رکاکت شته او هم يوسف عليه السلام او د ده پلار ته داسې نامناسب حرکات او نامناسبې خبرې منسوب شوې چې د دوى له شأنه ډېرې لرې دي!! ورونه په مرګ ګواښل، زندان ته ئې لېږل، د يوسف په شته والي کې دا خبرې کول چې له يوسف سره مو بد کړي ول ځکه له دې مصيبت سره مخامخ شوو، د فرعون په سر لوړه کول... دا ټولې خبرې نه يوازې نامعقولې دي بلکې ښيي چې دا قصه له ځانه جوړه شوې. راشئ وګورو چې قرآن

(c) ketabton.com: The Digital Library

په دې هکله څو مره په زړه پوري او درنه وینا لري:

$B9r ÇÎÑÈ brãÅZã ¼çµ9 Nèdr óßgù•èù Ïøã {qèz %ù # ß'qãäq÷z Ï ä$_r

'Îrépb šc ‡•?Ÿw NßΖã‹Î ôÏB N¨3©8 'Î 'ÎqçþA% Nßdu‹Î$gç2 Nèd"ß_

"Ÿ‰Zã Nã9 Ÿ@ø Ÿxù ¾ïnÎ 'Îqéû? óO©bîù ÇÎÌÈ û,ÎîÎ\Ö3#ŠçÞz ßµr Ÿ@ø3$#$

ÏnÏ›Š¢ÿÿ9 A$%r ÇÊÍÈ bqèÐ»ÿ9 $ßÎr ç$/& ç¥ã ßŠr¹Žã™ {q8$% ÇÊÎÈ Èbqç,Ò Ÿ? Ÿwr

óÔÎd& #‹Î {bç)ª$ #ŒÎ $kXqè•è/ óOßg÷è9 NÎÎ‰ní 'Î Nåè»ŸÒÎ {qè6ô$

ÇÊÊÈ šc qãÅ_ö÷ óOßg÷è9

د یوسف ورونه راغلل او د هغه محضر ته ننوتل، داسي چي ده وپېژندل خو دوی ونه پېژاندو او چي کله ئې په خپلو بارونو سمبال کړل ورته ئې وویل: خپل هغه ورور هم راولئ چي له پلاره مو (ورور) دئ، نه گورئ چي زه ډکي ډکي پیمانې ورکوم او ښه مېلمه پال یم؟ خو که ئې ما ته را نه ولئ؛ نو نه به له ما سره تاسو ته کومه پیمانه وي او نه به ما ته رانږدې کېږئ. هغوی وویل: له پلاره به ئې حتماً د ده (د لېږلو) غوښتنه وکړو او موږ هرومرو د دې کار کوونکي یو. خپلو (مؤظفو) زلمیانو ته ئې وویل: د دوی هغه مال چي (د غلې په بدل کي ئې ورکړی)، (په پټه) د دوی په پېټو کي کېږدئ، داسي چي کور ته د ستنېدو پر مهال پرې پوه شي، ترڅو بېرته راوگرځي.

گورئ چي په دغو لنډو آیتونو او مختصرو الفاظو سره؛ عظیم الشأن قرآن څومره حقایق بیان کړي او څومره ژوري لارښووني ئې زموږ مخي ته ایښې او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه ئې د بایبل غلطې ویناوې تصحیح کړې؟! لکه څنګه چې د یوه جامع او بلیغ کلام تقاضاء ده قرآن پرته له دې چې ووایي یوسف علیه السلام خپل کار څنګه پیل کړ، د ښېرازه کالونو په دوران کې ئې څه وکړل او د وچ کالیو لپاره ئې څه تیاری ونیو؟ سره له دې چې په دې اړه ئې هیڅ نه دي ویلي او خبره ئې له هغه ځایه پیل کړې چې د ده وروڼه د غلې اخیستلو لپاره مصر ته راغلي او د ده په حضور کې ودرېدلي، له همدې نه د قرآن هر هوښیار لوستونکی په دې پوهېږي چې یوسف علیه السلام په دې موده کې کوم کوم کارونه کړي، له دې آیتونو نه معلومېږي چې:

یوسف علیه السلام په خپلو لوړو قایدانه استعدادونو سره په کار پیل کړی، د مصر د ځمکو ښېرازه کولو او د کر کښت وضعیت ښه کولو ته ئې خاصه پاملرنه کړې، د پاچا د خوب تعبیر ته په پام سره ئې په لومړیو اوه کلونو کې پریمانه غله اخیستلې او په ګودامونو کې ئې ذخیره کړې، د قحط د کلونو لپاره ئې پوره تیاری نیولی، د قحطي په رارسېدو سره ئې دا کارونه کړي: د غلو دانو لپاره ئې مناسبه بیه ټاکلې، د هغې غلې مقدار ئې ټاکلی چې ښایي یوه یوه کس ته د مناسبې دولتي بیې په مقابل کې ورکړی شي، هر څوك باید په خپله د غلې اخیستلو لپاره حاضر شي، د غلې پلورلو لړۍ ئې تر خپل نظارت او څارنې لاندې پیل کړې، په داسې حال کې چې د مصر په نورو سیمو کې خلك له سختې قحطۍ سره مخامخ ول، په مصر کې د غلې د زیاتوالي او ارزانۍ انګازې هرې خوا ته رسېدې او خلك له لرې لرې سیمو، ډله ډله د غلو اخیستلو لپاره مصر ته راتلل او د ضرورت وړ غله ئې په ډېره ارزانه بیه ترلاسه کوله او د مصر د چارواکو د ښه نظم، ښو اخلاقو او ښې مېلمه پالنې ښې خاطرې ئې له ځانه سره وړلې.

د یوسف علیه السلام وروڼه هم د غلې د پېرلو لپاره مصر ته ورځي، په خپل نوبت سره د یوسف علیه السلام حضور ته منل کېږي، یوسف علیه السلام هغوي وپېژندل، خو دوی د هغه په پېژندلو کې ځکه پاتې راغلل چې په کوهي کې د ده له غورځولو تر دغه دمه نږدې شل کلونه تېر شوي وو، په هغه وخت کې یوسف علیه

(c) ketabton.com: The Digital Library

السلام تنکی ځوان وو، څه موده ئې د عزيز مصر په کور کې تېره کړه، نږدې لس کلونه ئې په زندان کې تېر کړل، له واکمنۍ نه ئې تر اوو کلونو زياته موده تېره شوې وه، دغې اوږدې مودې له خپلو لوړو ژورو سره د يوسف عليه السلام په څېرې کې ډېر بدلون راوستی وو، په ځانگړې توگه، هغوی دا تصور هم نه شو کولای چې ښايي د دوی جفا سپړلی ورور به داسې ستر مقام ته رسېدلی وي، د حضور هيبت او د احتياج او ضرورت احساس هم نه پرېږدي چې انسان تر ځان لوړ لوري ته ځير شي او د څېرې خطونه ئې په دقت سره وارزوي او وئې پېژني.

د غذايي موادو د تجارت او احتکار د مخنيوي لپاره د هري کورنۍ پر هر وگړي به په ټاکلې اندازه غله خرڅېدله، هر بالغ نارينه بايد په خپله د خپلې ټاکلې غلې د پېرلو لپاره حاضر شوی وی، د يوسف ورونو د خپل معذور او په سترگو ړوند پلار او ناسکه ورور لپاره هم غله وغوښته، د پلار عذر ئې ومنل شو؛ خو د ورور په اړه ورته وويل شو: په وروستي ځل بايد هغه هم دلته راولئ، که چېرې مو دروغ ويلي وو او هغه مو حاضر نه کړ، نو زموږ خوا ته نور مه راځئ او د غلې تر لاسه کولو طمع هم مه کوئ!! گورئ چې د بايبل او قرآن د ويناوو تر منځ څومره ژور توپيرونه شته، بايبل د يوسف عليه السلام چلند داسې انځور کړی لکه د يوه کم ظرفه انسان چلند، داسې الفاظ او کارونه ئې هغه ته منسوب کړي چې د يوه ستر شخصيت له شأنه ډېر لرې دي، خو د قرآن عظيم الشأن څرگندونې داسې دي چې د يوسف عليه السلام ستر شخصيت، صبر، زغم او تدبر په کې له ورايه ښکاري، د قرآن له وينا معلومېږي چې يوسف عليه السلام له خپلو ورونو سره په معامله کې ډېر محتاط دئ، هڅه کوي چې د ده له کومې وينا او حرکت نه د ده د ورونو حساسيت او حسادت راونه پارېږي او مصر ته له راتلو او د ده په خوا کې له مېشتېدو ډډه ونه کړي، دا انديښنه هم ورسره ده چې داسې نه ورور ته ئې کوم ضرر ورورسوي. هغو کسانو ته چې د بدوي او صحرايي ژوند په باب پوره او دقيق معلومات نه لري، په دې مطلب پوهېدل لږ گران دئ چې يوسف عليه السلام ولې په هماغه لومړني ملاقات کې خپلو ورونو ته ځان معرفي نه کړ؟ د هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نیمه بدوي ژوند غوښتنه او تقاضا دا وه چي یوسف علیه السلام له خپلو وروڼو سره په ډېر احتیاط چلند وکړي، د دوی اعتماد جلب کړي، له داسي تدبیره کار واخلي چي لومړی د ده سکه ورور روغ رمټ ورته راورسوي، مصر ته په مکررو تلو راتلو او د وړیا مرستو په ترلاسه کولو سره او د ده د ډېر ښه سلوك په لیدو سره ډاډه او مطمئن شي چي یوسف علیه السلام هغوی ته د ضرر رسولو او انتقام نیت نه لري او کولی شي په بشپړ ډاډ، اطمئنان او درناوي سره د ده په څنګ کي ژوند وکړي او د ورور ګلوی له معاملې ئې مطمئن او ډاډه وي.

په نیمه بدوي کورنیو کي کله کله یو ناسنجول شوی او بې احتیاطه حرکت د یوې لویې کورنۍ د بشپړې تباهۍ لامل شي، یوسف علیه السلام یوه ترخه تجربه درلوده، ښایي محتاطانه عمل ئې کړی وی، ښایي هغه وخت ئې ځان خپلو وروڼو ته معرفي کړی وی چي له یوه پلوه ئې خپل ورور په لاس ورغلی او له بله پلوه ئې پر خپلو کینه کښو او حسودو وروڼو باندي د هر ډول شاته تګ لارې بندې کړې وی، غوښتل ئې وروڼو ته ثابته کړي چي د ده په اړه ئې اشتباه کړې، بې موجبه ئې حسادت ورسره کړی، دا ورور دوی ته مینه او درناوی په زړه کي لري، غواړي د تل لپاره د ده په خوا کي په عزت او درناوي سره ژوند وکړي، نه ښایي له داسي مهربان ورور سره د دښمنۍ لار غوره کړي، دوی ته ئې تر هغه ځان معرفي نه کړ چي پر خپلو اشتباهاتو او قصور پوه شي، له دې پرته بله لاره ورته پاتې نه وي چي د دښمنۍ پر ځای وروري ورسره وپالي، کله چي هغوي هر یو د دې ناپېژندوی سړي د شرافت، مېلمه پالنې، فضیلت او احسان په اړه په خپلو منځونو کي هم او د خپلي کورنۍ په وړاندي هم په مکرر ډول یادونه کړې او په وار وار ئې ستایلی، پس له هغه چي دوی پوه شي دا همغه کس دئ چي دوی ورسره حسادت کاوو او په څاه کي ئې وغورځاوو، همغه چي دوی په بده سترګه ورته کتل، د دښمنۍ وړ ئې ګاڼو، دا یو مهربان ورور دئ، د ستایلو وړ شخصیت، دا دئ په نه پېژندل شوې ښېرې کي ئې د ده څومره ستاینه کړې، هر ځای او د هر چا په وړاندي ئې دی ستایلی؛ مګر دا له عقل او انصافه لرې خبره نه ده چي له همدې شخصیت سره د

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسف عليه السلام په څېره کي حسد وکړي؟! په دې توګه به دوی په خپلي اشتباه پوه شي او په خپل دريځ کي به بدلون راولي.

يوسف عليه السلام نه يوازي دا چي له دوی نه د خپل ورور د راوستلو کلك تعهد اخلي بلکي داسي تدبير کاروي چي ټوله کورنۍ د ده د ورور په لېږلو توافق وکړي، دا ترتيب ئې ونيولو چي د دوی راوړې بضاعه (هغه جنس چي د غلې د پېرلو لپاره ئې له ځان سره راوړي وو) بېرته کورنۍ ته مسترد شي، خو له دې وېرې چي که ئې خپلو وروڼو ته وسپاري ښايي ضايع شي او خپل پلار ته ووايي چي غله ئې د همغه جنس په بدل کي اخيستې ده، د خپلو وروڼو په امانتدارۍ بې باوره وو، نو ځکه ئې خپلو معتمدو زلميانو ته وويل: د دوی راوړي توکي د غلو په پېټو کي داسي ځای په ځای کړئ چي فقط کور ته له رسېدو وروسته او هغه وخت پرې پوه شي چي خپل پېټي پرانيزي، چي په دې سره به ټوله کورنۍ تشويق شي او مصر ته د ده د سکني ورور له لېږلو سره به توافق وکړي.

د (درهم) او (دينار) پر ځای د ((بضاعه)) د کلمې استعمال دا ښيي چي هغه مهال پېر پلور جنس د جنس په بدل کي وو او لا سيکه نه وه رايج شوې، د بايبل دا وينا هيڅ وزن او اعتبار نه لري چي د يوسف عليه السلام وروڼو سکې له ځان سره وړې وې، له دې خبري دا هم معلومېږي چي د دوی د راوړو توکيو حجم هومره وو چي د غلې په پېټو کي ئې پټول ګران کار نه وو، له دې ټولو خبرو دا جوتېږي چي د دوی (بضاعه) بايد ګاڼې وي چي د مجبوريت له مخي ئې د غلې په بدل کي ورکړې وې، احتمالاً د دې صحنې ليدل يوسف عليه السلام سخت ځورولی او تصميم ئې نيولی چي دا ګاڼې سلامت او په بشپړه توګه د ده کورنۍ ته ورسېږي او په دې سره هم د وروڼو او هم د کورنۍ د نورو غړو باور او اعتماد ترلاسه کړي.

قرآن ورپسې فرمايي:

R z & $YèB @Åö'ù @ž8$$ZÏB ì Ÿ2 R/'»7 ‡qè% ôû‹Ï‹ #<Ï ‡pã_ ' $B=ù

(c) ketabton.com: The Digital Library

$JŸ2 žvĵ Ïøã Nä3ß#ä @d A$% ÇÌÎÈ bqäÿy»s9 ¼çµ9 $Rĵr @Gò6 R

ÇÌÎÈ ûüÏq§9$$Ï mõ qèdr $Zøÿy»m îöz ª! $$ù @öõ `ß ï‹Å& #?ã Nä3çÿB&

Óèõr $B R/'»ƒ (q8% Nkõĵ ôNŠâ ög Fè»Ÿ Ï (r% ` r ög è»FB (qß Gù $Ü9r

9è/ @ø. ß#Š“Rr $R% { & ä ÿtÜr $Z=d& çŸÜRr $Y9ĵ ôNŠâ $Yç è»Ÿ Ï ¾íÉd

$ZŸöqB Èqè?è 4Lm Nà6 èB ¼ã#Å Üé ô9 A$% ÇÌÎÈ ž•Å„ @øŸ2 7Ï°Ë

ª! A% öß)Ïq B ŋø#ä $Ü=ù Nä Î Þ$tã b& wĵ ÿïnÎ ÓÍ_Yè F9 «! $šÆ ß

(qè Š$ß %ïh°r 5> $/ .`ß (qè % ? Ÿw ÓÍ_6»ƒ A$%r ÇÌÎÈ @‹Ï r ãqà)R $B 4?ã

+ žvĵ Nä tç$Èĵ äó« `ß «! $šÆ ß Nä Zã ÓÍ_ôé$Br ¬%ÿG 5> °q/ ôß

ÇÌÐÈ bqè2 qF9$$Ï@qGŠù Ïøær ãMù q? Ïøã

کله چي دوی خپل پلار ته وګرځېدل، وئې ویل: پلاره! له موږ نه ئې یوه پیمانه وسپموله، نو خپل ورور مو راسره ولېږه تر څو (بشپړي) پیمانې ترلاسه کړو، موږ به ئې خامخا ساتونکي وو. پلار ورته وویل: آیا د ده په اړه داسې باور درباندې وکړم لکه مخکي چي مي د ده د ورور په اړه باور درباندې کړی وو؟ همدا او بل څه نه؟ خدای خورا ښه ساتونکی دئ او هغه تر هر رحم کوونکي زیات مهربانه دئ. خو کله چي دوی خپل پېټي پرانستل؛ نو خپله بضاعه (جنس) ئې وموندو چي ورګرځول شوی، وئې ویل: نور نو څه غواړو؟ دا هم زموږ بضاعه (جنس) چي بېرته راکړی شوی،

(c) ketabton.com: The Digital Library

(پربېده چې بیا ولاړ شو) او خپله کورنۍ له لوږې وژغورو او د خپل ورور ساتنه وکړو، دا خو یوه آسانه پیمانه ترلاسه کول دي!! وئې ویل: تر هغه به ئې درسره ونه لېږم چې کلکه الهي ژمنه راسره وکړئ چې بېرته به ئې رارسوئ مگر دا چې محاصره او ایسار کړی شئ او چې کله ئې کلك قول ورکړ، وئې ویل: پر هغه څه چې موږ ئې وایو الله وکیل او ذمه وار دئ. وئې ویل: زامنو! له یوې دروازې (ښار ته) مه ننوځئ، له مختلفو دروازو ورننوځئ او زه (په دې وینا سره) د الله کومه پرېکړه درنه نه شم دفع کولی، د پرېکړو واك خو یوازې له الله سره دئ، پر هغه مې توکل دئ او هر توکل کوونکی باید پر هغه توکل وکړي.

د یوسف علیه السلام وروڼه خپلې کورنۍ ته وروگرځېدل، دومره غله ئې له ځان سره وړې وه چې د اوږدې مودې لپاره ټولې کورنۍ ته کافي نه وه، خپل پلار ته ئې وویل: په کار ده چې ډېر ژر بیا مصر ته ولاړ شو، نوره غله راوړو، زموږ کشرى ورور هم راسره ولېږه چې د هغه برخه هم ترلاسه کړو، ډاډ درکوو چې په ښه توگه به ئې ساتنه کوو. پلار چې د یوسف علیه السلام د بیلتون داغ پر زړه لري او پر خپلو زامنو باور نه شي کولی او د اعتماد وړ ئې نه بولي؛ په ځواب کې وایي: آیا له ما دا توقع لرئ چې د ده په اړه هم پر تاسو همغسې اعتماد وکړم چې د ده د ورور په اړه مې پر تاسو وکړ، همدا او بل څه نه؟ دا خو عجیبه توقع او بې ځایه انتظار دئ! الله تعالی به مو په خپله وساتي هغه تر هر چا ښه ساتونکی دئ، ما ته د مصر د هغه مهربان او مېلمه پال کس نوم ډېر مه اخلئ، الله تعالی تر هر رحم کوونکي زیات مهربان دئ، هغه به مو په دې قحطۍ کې وساتي، هغه به پر موږ مهربانه شي، د خپل رحمت له بې پایه سمندر نه به مو خړوبه کړي او زموږ مشکل او ربړه به له بلې لارې حل کړي. خو کله چې دوی خپل پېټي پرانستل او ناڅاپه ئې خپل مال په کې وموندو، نو د هغه چا په څېر چې خپل ستر هدف ته رسېدلی وي او یا مضبوط او پیاوړې دلیل په لاس ورغلی وي، خپل پلار ته ئې وویل: نور نو

(c) ketabton.com: The Digital Library

تر دې زیات څه غواړو؟ دا دئ مال او متاع مو هم رامسترد شوې، پرېږده چې لاړ شو، خپل ورور هم له ځان سره بوځو، کورنۍ له لوږې وژغورو، موجوده غله مو لږه ده او ټولې کورنۍ ته کفایت نه کوي! یعقوب علیه السلام مجبور شو، له خپل دریغ نه کوز شو او مصر ته د خپل کشر زوی له لېږلو سره ئې په نه زړه توافق وکړ او خپلو زامنو ته ئې وویل: په دې شرط ئې درسره لېږم چې د الله تعالی په نامه راسره ژمنه وکړئ چې خامخا به ئې روغ رمټ رارسوئ، مګر دا چې له کومې پېښې سره مخامخ شئ، څوک مو په زور ایسار کړي، محاصره شئ او له محاصرې د وتلو لار ونه مومئ. یعقوب علیه السلام مصر ته د خپل کشر زوی له لېږلو سره توافق وکړ، خو له ډېرو اندېښنو سره، د یوسف علیه السلام د هجران او بېلتون درد ئې لا نه وو هېر کړی چې اوس په دې ناموافقو حالاتو کې خپل ټول زامن په ګډه او یو ځای د سختو مجبوریتونو په وجه ناچار سفر ته لېږي، له دې پرته بله چاره نه لري، خپلو زامنو ته توصیه کوي چې کله مصر ته ننوتئ نو ټول له یوې دروازې مه ننوځئ، بلکې بېل، بېل له مختلفو دروازو او لوریو ننوځئ، نه ویل کېږ ي ستاسې ډله یېز ورتګ د ښاریو خلکو توجه ځان ته جلب کړي او داسې وانګېري چې دا لویه ډله به خامخا د ډېرو غلو د پېرلو لپاره له اطرافه ښار ته راغلې وي او ښایي پرېمانه مال ئې هم له ځان سره راوړې وي، داسې نه چې د همدې لپاره ستاسو په ضد په کومې خطرناکې توطئې لاس پورې کړي او ضرر دروړسوي، په دې پسې نه یم چې په خپلې دغې توصیې سره به الهي تقدیر بدل کړم او هغه څه چې خدای تاسې ته غوښتي دي له تاسې به ئې دفع کړم، الله تعالی چې کومه پرېکړه کړې هغه خامخا تر سره کېږي، دی یوازنی واکمن دئ او پرېکړې د ده له لوري کېږي، د هستۍ په ادارې کې او د حکمونو او پرېکړو په صادرولو کې هېڅوك ورسره شریك نه دئ، ما پر خدای توکل کړی، څوك چې غواړي پر چا او څه توکل وکړي نو یوازې پر الله تعالی دې توکل وکړي.

دلته ګورئ چې یعقوب علیه السلام له هغه ستر معنوي شخصیت او لوړ پیغمبرانه مقام او منزلت سره او له هغه قرب او نږدې والي سره چې د الله تعالی په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دربار کې ئې لري، په دنیوي چارو کې، د نورو عادي خلکو په څېر خپل انساني تدابیر په کار وړي، نه له غیبه خبر دئ او نه په چارو کې د تصرف ادعا لري او نه د دې مدعي دئ چې الهي تقدیر بدلولی شي، پر خپل خدای توکل کوي او ټول خلک پر خدای باندې توکل او اعتماد ته رابلي.

همدارنګه ګورئ چې د پیغمبرانو په مکتب کې د تدابیرو غوره کول نه پر الهي مقدراتو د اعتقاد منافي دئ او نه پر خدای جل شانه باندې د توکل منافي، د دې مکتب پلویان په داسې حال کې چې پر نه بدلېدونکو الهي مقدراتو کلکه عقیده لري، خدای خپل وکیل او چاره ګر بولي او پر هغه توکل کوي، له دې سره سره په چارو کې انساني تدابیر په کار اچوي، نه ئې پر الله تعالی باندې توکل او بروسه له دې ایساروي چې په خپلو چارو کې له تدبیره کار واخلي او نه ئې پر قضا او قدر باندې اعتقاد او باور.

همدا شان ګورئ چې قرآن په دغه تاریخي درس او د یوه ستر پیغمبر په عملي ژوند کې موږ ته دا رازده کوي چې د (توکل) ځای له (تدبیر) نه وروسته دئ اول باید (تدبیر) خپل کړې او بیا پر الله تعالی توکل وکړې.

بایبل لیکي چې (یعقوب علیه السلام د کشر زوی له لېږلو سره موافقه وکړه او وئې ویل: که خدای غواړي چې زه بې اولاده شم نو پرېږده چې بې اولاده شم... زامنو ته ئې وویل: مخکنۍ پیسې هم درسره واخلئ او همدومره نوري هم... شهد، بادام، پستې، عطر لرونکي بوټي او نوري تحفې ئې ورکړې چې د مصر حاکم ته ئې ورووړي... کله چې له یوسف سره مخامخ شول هغه وویل: دوی به نن غرمه له ما سره ډوډۍ خوري... ناظر دوی د یوسف قصر ته وروستل... قصر ته د تلو په وخت کې ډېر وېرېدل... ګمان ئې کاوو چې ښايي د هغو پیسو په وجه به مو بندیان کړي چې زموږ په پېټو کې ابښودل شوې وې... نو ځکه ئې د قصر په دروازه کې ناظر ته وویل: مخکې چې موږ کومې پیسې درکړې وې هغه مو په خپلو پېټو کې وموندلې... بېرته مو له ځانه سره راوړې... هغه ورته وویل: اندېښنه مه کوئ، ښايي ستاسو او ستاسو د نیکونو خدای به دا پیسې ستاسو په پېټو کې ایښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

وي، ځکه چې ما خپلې پيسې ترلاسه کړې دي... يوسف ته ئې هديې ورکړې... د پلار او د کورنۍ د احوال پوښتنه ئې ترې وکړه... خپل کشر ورور ته ئې گوته ونيوله چې آيا دى همغه ستاسو کشر ورور دئ؟ يوسف دوى د عمر په حساب يو تر بل مخکې پر دسترخان کښېنول...دوى په دې کار ډېر حيران شول... يوسف خپل سکه ورور ته تر نورو پنځه برابره زيات خوراك کېښود...له ډوډۍ وروسته يوسف خپل ناظر ته وويل چې ډك ډك پېټي ورته بار کړئ... پيسې ئې هم د پېټو په خوله کې ورته کېږدئ... او زما جام د بنيامين په پېټي کې پټ کېږدئ... ناظر همداسې وکړل... سهار وختي ورونو خپل پېټي پر خرو بار کړل او وخوځېدل، خو لاډېر لرې نه وو تللي چې ناظر ورپسې ورغى او د يوسف دا خبرې ئې ورته وکړې: ولې مو د ښېگړو په بدل کې بدي راسره وکړه؟ ولې مو زما د بادار همغه مخصوص جام چې شراب په کې څښي او فال پرې گوري غلا کړى؟ دوى ورته وويل: لوړه کوو چې موږ دا کار نه دئ کړى... له چا سره چې تا دا جام وموندو همغه ووژنه او موږ به هم د خپل بادار غلامان وو...همغه ورته وويل: صحيح ده خو يوازې غل به زما غلام وي نور به درومي... تلاشي ئې د مشر ورور له پېټي پيل کړه... د بنيامين په پېټي کې ئې وموند... بېرته ښار ته راوگرځېدل... د يوسف په وړاندې ئې سجده وکړه... همغه ورته وويل: ولې مو دا کار راسره وکړ؟ مگر نه پوهېدئ چې زه د فال له لارې په دې پوهېدى شم چې زما جام چا غلا کړى...وئې ويل: اوس به همغه څوك زما غلام وي چې جام ئې غلا کړى... ورونو ورته ويل: سالاره! پوهېږو چې ته د فرعون په خبر ځواکمن يې... که موږ له بنيامين نه پرته خپل کور ته ولاړ شو پلار به مو له ډېره غمه ومري... نو يوسف ونتوانېدو چې نور صبر وکړي... خپل ځان ئې ورونو ته معرفي کړ... ورته ئې وويل چې ژر ولاړ شئ او پلار ما ته راورسوئ. فرعون له دې پېښې خبر شو... يوسف ته ئې وويل: ورونو ته دې ووايه چې کنعان ته ولاړ شي، خپله کورنۍ دلته راولي، زه به ښېرازه ځمکه ورکړم... څو گاډۍ هم ورسره ولېږه چې ښځې او ماشومان په کې راولي... دوى د خپل پلار خوا ته ورسېدل... ورته ئې وويل: يوسف ژوندى دئ او د ټول مصر حاکم دئ... پلار ئې په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې خبرو باور نه کاوو خو چې سترګې ئې پر ګاډيو ولګېدې... وئې ويل: اوس مې باور راغی چې يوسف ژوندی دئ، ځم چې له مرګه مخکې ئې ووينم!!)

د بايبل په دې ويناوو کې زياتې غلطۍ او بې بنسټه خبرې شته چې څو بېلګې ئې دا دي:

يعقوب خو دغه وخت هم په خپل کور کې يولس زامن درلودل، څنګه به ئې د يوه بنيامين د لېږلو په وخت کې دا خبره کوله چې که خدای غوارې بې اولاده شم پرېږده چې بې اولاده شم؟

دوی د فقر او لوږې له داسې حالت سره مخامخ ول چې په خپل مرګ وبرېدل، د ښځو ګاڼې ئې د غلو لپاره پلورلې، دومره شهد، بادام، پستې، عطر او نورې هديې ئې له کومې کړې چې پر خرو ئې بار کړې؟

د يوسف ناظر ورته دروغ وويل چې دا پيسې به ستاسو خدای ستاسو په پېټو کې اېښې وي!!

يوسف دوی د عمر په حساب مشر تر کشره مخکې پر دسترخان کېنېنول او دې کار ته دوی حيران پاتې شول. خپل سکه ورور ته ئې د نورو په پرتله پنځه برابره زيات خواړه مخې ته کېښودل!! آيا کوم شريف انسان به داسې کار وکړي چې په يوه دسترخان باندې د خپل يوه مېلمه تر مخ د نورو په پرتله پنځه برابره خواړه کېږدي؟ که داسې کار شوی وی نو د يوسف د ورونو لپاره همدا کافي وو چې د ده خوا ته هيڅکله رانه شي!!

ولې به بيا هم د دوی پيسې د پېټو په خوله کې پټې ږدي؟

دوی د يوسف د شرابو جام پټ کړی، په دې جام سره به يوسف فالونه نيول!! په داسې حال کې چې نه خو پيغمبران عليهم السلام شراب څښي او نه فالونه ګوري، د بايبل له دې وينا معلومېږي چې ليکونکی ئې هغه څوک دئ چې خلك په دروغجنو او غولوونکو فالونو غولوي او شکرانې ترې شکوي. يوسف عليه السلام ته دا خبره منسوبول چې ورونو ته ئې وويل، مګر په دې نه وئ خبر چې زه په فال سره هغه څوك پېژندی شم چې زما جام ئې غلا کړی، يوازې د داسې چا کار

(c) ketabton.com: The Digital Library

کېدی شي چي پيغمبران عليهم السلام او د دوی له تګلارو خبر نه وي.

په داسي حال کي چي مخکي ئې په مکرره توګه ليکلي دي چي يعقوب عليه السلام په سترګو ړوند شوی وو، خو دلته ليکي چي کله يعقوب عليه السلام ګاډۍ په خپلو سترګو وليدې نو باور ئې راغی چي يوسف عليه السلام ژوندی دئ!!

قرآن د بايبل دا ټولي غلطي خبري تصحيح کوي او په ډېرو موجزو او بليغو الفاظو سره فرمايي:

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÔÎÈ

او کله چې (مصر ته) هماغسې ننوتل چې خپل پلار ورته ویلې وو، هغه د الله هیڅ پرېکړه نه ترې دفع کوله، دا خو د یعقوب علیه السلام په زړه کې هسې له یوې هیلې پرته بل څه نه وو چې تر سره ئې کړه او یقیناً چې دی د هغه علم خاوند وو چې موږ ورښودلی وو، خو ډېر خلك نه پوهېږي. او کله چې د یوسف محضر ته ننوتل؛ خپل سکه ورور ئې په خپل څنگ کې کښېناوو او وئې ویل: زه ستا هماغه (ورك شوی) ورور یم، پر هغه څه چې دوی کول مه مأیوسه کېږه! او چې کله ئې دوی په سامان سمبال کړل، نو د اوبو لوښی ئې د خپل ورور په پېټي کې کېښود، بیا جارچي غږ کړ: کاروانیانو! تاسې حتماً غله یاست! دوی مخ ورواړاوو او وئې ویل: څه شی لټوئ؟ ورته ئې وویل: شاهي پیمانه لټوو، هر څوك چې هغه راوړي د یوه اوښ بار د هغه شو او زه د دې ذمه وار یم. دوی وویل: په خدای قسم، تاسې پوهېږئ چې موږ د دې لپاره نه یو راغلي چې په ځمکه کې فساد وکړو او موږ غله نه یو. ورته ئې وویل: که چېرې دروا غجن وئ نو جزا به ئې څه وي؟ هغوی وویل: جزا به ئې دا وي چې د چا په پېټي کې پیدا شو هغه به په بدل کې اخیستل کېږي، موږ ظالمانو ته داسې سزا ورکوو.

یعني د یعقوب علیه السلام زامن د پلار له توصیې سره سم ښار ته ننوتل، پلار په خپلې دې توصیې سره نه شو کولای له دوی څه دفع کړي، فقط د دې توصیې حاجت ئې په خپل زړه کې احساس کړ، چې تر سره ئې کړه، د ده توصیې او وینا وې د هغه علم له مخې وې چې الله تعالی ورپه برخه کړی وو، ټولې خبرې ئې عالمانه وې، ډېر خلك په دې حقایقو نه پوهېږي، کله تدبیر د توکل منافي گڼي، کله احتیاط په الهي مقدراتو او په قضا او قدر د ایمان مغایر بولي او کله پر

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای ایمان او پر الله تعالی توکل په دې معنی نیسي چې ځان تقدیر ته وسپاري او له هر ډول تدبیر نه لاس په سر شي.

د قرآن له وینا معلومېږي چې یوسف علیه السلام خپل سکه ورور په مناسب وخت کي خپلي خوا ته غوښتی، د احوال پوښتنه ئې ترې کړې، ده د نورو خبرو په ضمن کي د خپل ورور د ورکېدو قصه ورته کړې او یوسف علیه السلام ورته ویلي: زه ستا هماغه ورك شوی ورور یم، د خپلو ورونو په نارواوو کړو وړو مه مأیوسه کېږه، داسي څه ترتیب نیسم چې ته له ما سره پاتې شې او ورونه دې کور ته ولاړ شي او غله له ځانه سره یوسي. د همدې لپاره ئې خپلو موظفو کسانو ته لارښوونه کړې چې د (غلې او اوبو پیمانه) د ده د سکه ورور په پېټي کي په پټه کېږدي او بیا اعلان وکړي چې شاهي پیمانه ورکه شوې ده او حتماً کاروانیانو غلا کړې ده، چا چې راوړه او یا ئې وښودله د یوه اوښ بار غله به ورته انعام ورکوو، د یوسف علیه السلام ورونو وویل: موږ نه غله یو او نه د فساد لپاره راغلي یو، دلته مجبوریت راوستي یو، که چېري په موږ کي هر څوك غل وخوت، سزا به ئې دا وي چې د همدې غلا په بدل کي به ئې تاسو ته سپارو...

قرآن دلته څو خبري لري چې زیاته توجه غواړي: فرمایي:

ïh‹Å& ãÏãæír `Ï B $g_•÷zGó™$# §Ný ïh‹Å& ãÏãæír @ö6s% óOÎgÏ‹ãŠ÷ãr'Î/ &%6ù

ä$±„ b& Hwj) Å7 î J$$# ÈïŠÏ ’Î ıç$z& ‹è{ Ùù‹Ï b%. $B # ßqãÏ $RÖ6Ì šŸ• Ïø‹.

ÇÐÏÈ ÒŠÏî æÓ Aù“ Ï Ë 9 ã2 -ûr æ$±®` B ,M»_ ‘Š ßùÏR ª ! $

نو د خپل ورور له پېټي نه مخکي ئې (دنورو) له پېټو پیل کړه، بیا ئې د ورور له پېټي راوایسته، داسي مو یوسف ته تدبیر وروښود، خپل ورور ئې د پاچا د دین له مخي نه شو نیولی، مگر دا چې الله غوښتي وی، د هغه چا درجې لوړوو چې موږ ئې غواړو او د هر پوهندوی پر سر بل ښه پوه شته.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دې آيتونو خلاصه دا ده: تلاشي پيل شوې، لومړی د نورو پېټې پلټل شوي او په پای کي د ده د سکه وررور او د هغه له پېټې ئې پيمانه راايستلې، دا يو الهي تدبير وو چي يوسف عليه السلام ته ښودل شوی، د مصر د قوانينو له مخي ده خپل وررور نه شو راگرځولی، الله تعالی چي چا ته وغواړي پوهه او حکمت ورپه برخه کوي او په همدې حکمت سره د هغه مقام او منزلت لوړوي، خو هيڅوك دې په خپل علم او حکمت نه غره کېږي، په دې دي خبر وي چي د هر پوه په سر بل پوه شته.

د دې وينا په اړه څو خبري په پام کي ولرئ:

قرآن د بايبل د وينا برعکس دا ورك شوی شی کله د سقاية (د اوبو څښلو لوښی) او کله ئې صواع (پيمانه) بولي، له دې نه معلومېږي چي دا لوښی سطل يا لويې کاسې ته ورته لوښی وو چي هم د اوبو لپاره کارېدو او هم د پيمانې لپاره، د بايبل دا ادعا غلطه ده چي دا د يوسف عليه السلام د شرابو جام گڼي، د پاچا د شرابو جام داسي په ميدان نه وي پروت چي د غلو دانو پېرلو لپاره راغلي خلك ئې غلا کړی شي!!

له دې نه دا هم معلومېږي چي د مصر د هغه وخت ټولنه يوه مدني ټولنه وه، نظم او قانون په کي حاکم وو، چارواکو او ځواکمنو واکدارانو هم د قانون خلاف کار نه شو کولی، د يوسف عليه السلام په څېر ځواکمن کس هم نه شو کولی خپل وررور بې دليله بندي کړي او يا ئې له ځان سره تم کړي، دې ته اړ وو چي څه قانوني چاره ورته ولټوي.

دلته قرآن يوه عجيبه صحنه انځوروي، له يوې خوا د يوسف عليه السلام لوی زغم او صبر او له بلې خوا د ده په ضد د ورونو زړه او ژوره کينه په کي انځور شوې، فرمايي:

b9r ¾ïhÅÿR 'î ß#‚ !$qã$dS™'ù @t6ø% `Ï ß¼`ŠäcÓ& -•™ $y)ù øÌó„ bÎ (þq$%

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÐÈ šc qãÃ ? $JÎ ã=ã& ª ! $ r $Z 6 B @ ö ç A$% ö ç $dï ç

(وروڼو) ئې وويل: که ده (نن) غلا کړې، نو سکه ورور ئې تر ده د مخه غلا کړې!! (يوسف عليه السلام) دا خبره په خپل زړه کې وساتله (د دوی د دې تور او اتهام په ځواب کې ئې څه ونه ويل) او هغوی ته ئې (د خپل زړه دا خبره ښکاره نه کړه چې) وئې ويل: تاسو په ډېر بد مقام او حالت کې يئ او الله تعالی ستاسو د وينا په حقيقت ښه پوه دئ.

گورئ چې له يوې خوا ئې وروڼو لا خپله ژوره کينه نه ده هېره کړې او اوس هم د ده په ضد د زړه براسي په داسې ناروا تورونو سره راباسي او له بلې خوا يوسف عليه السلام لا پرې مهربانه دئ، نه غواړي ځواب ورکړي او له ځانه دفاع وکړي، د دوی په حال افسوس کوي، بيا ئې هم تصميم دا دئ چې دغه حسود او کينه کښ وروڼه ئې خوا ته راشي او د ده په څنگ کې ژوند وکړي!! قرآن په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چې د پيغمبرانو عليهم السلام شأن داسې وي، د پيغمبرانو عليهم السلام په لار تلونکي مشران بايد داسې وي، د يوه صالح مشر ځانگړتيا دغه ده، بايد داسې لوی زغم او لوی زړه ولري او له خپل قدرت نه په استفادې سره له چا نه خپل غچ او انتقام وانخلي.

$RÎ ÿç R% 6 B $R% n& õã ù #Žô. $V ø© $I& ÿã bÎ ã íè $ k š 7 (q $%

$R ô `r `B ž vÎ ‹ ç Ü b& ‹ $ Œ$ è B A$% ÇÐÑÈ šú ü Ž Å ó s $ `Ë 7 1•R

$ š $ N (q Ã=z ç=B (q Ý « ŠŽ ö $ $ = ù ÇÐÒÈ šc q Î à 9 (Î $R Î ÿç % Yä $Yè» F B

‹ $ `Ë $) ö B Nä ø æ ‹ z & ô % Nä $ / & ž c & (þq =è ? N9 & Nè Î Y 2 A$%

(c) ketabton.com: The Digital Library

ﺗ& þî& þí bŒÜ¦ Ž4®m Ú óŒ$y•¦ô ô-ù #ßqã ’Î óŒÛS ù $B @ó% `Ïr

R/'"»ƒ {qã)ù Ná‹Î& #Ï {pã‡Ä ö$ÇÑÈ ûüÏ ?Å»tø$ýòz qèr ’í ª! $Nãt

ûüÏåÿ»m É øóù $Zà2 $Br $Zóî‡æ $JÎ žvÏ $R®óí- $Br -•™ 7 Z‡ó$žc Ï

$RÎr $kŽÏi $Zùü%k ÓÉ$ Ž•È&r $kŽÏi $Zà2 ÓÉ$ pƒö)¹$ È«Ör ÇÑÈ

@ŠÏd žÁù #Ö& Ná‹Ýÿ}R& Ná9 ö¹M9$§™ @/ A$% ÇÑÈ šc qè‰»Á9

ÇÑÈ ÐŠÅ6 s$ÐŠîèß$qè ¼çRÏ $èŠÏd óûgÎ ÓÍ‹ïÜƒ b& ª! $Ó¤ã

(د يوسف ورونو) وويل: عاليقدره! رښتيا درته وايو چي دى ډېر عمر خوړلى سپين ږيرى پلار لري (د ده بېلوالى نه شي زغملى)، د ده په ځاى له موږ نه يو تن په اسارت ونيسه، موږ دي له نېكانو څخه بولو. وئې ويل: خداى ته پناه (وړم) چي له هغه چا پرته چي خپله متاع مو ورسره موندلې بل څوك په اسارت ونيسو، په هغه صورت كي خو به د ظالمانو له ډلي څخه وو. نو كله چي ترې ناهيلي شول، د پټو خبرو لپاره گوښې ته (له خلكو بېل) شول، مشر ئې وويل: مگر دې ته مو پام نه دئ چي خپل پلار مو د الله په نامه ژمنه درنه اخيستې؟ او تر دې د مخه مو چي د يوسف په اړه تېرى كړى وو؟ زه خو به تر هغه دا ځمكه هيڅكله پرې نږدم چي يا مي پلار اجازه راكړي او يا الله تعالى زما په اړه كومه پرېكړه وكړي او هغه تر ټولو غوره حكم كوونكى دئ. پلار ته مو ورشئ او ورته ووايئ: زوى دې غلا وكړه، دا شهادت مو له هغه پرته په بل څه نه دئ ولاړ چي موږ په خپله پرې پوه شوي يو (په خپلو سترگو مو وليدل چي غلا شوى مال د ده له پېټي راووت، دا كار ئې زموږ

(c) ketabton.com: The Digital Library

په غياب کې کړي) او مور خو په غياب کې د ده څارنه او ساتنه نه شوی کولی. له هغه کلي چې په کې وو او له هغه کاروانه چې په کې راغلو پوښتنه وکړه، ډاډه اوسه چې مور رښتوني يو. وئې ويل: داسې نه ده؛ بلکې ستاسو نفسونو کوم کار درته ښايسته کړی، نو (زما دې) غوره صبر وي، امېد دئ چې الله تعالی ټول راته راولي، بې شکه چې هغه باحکمته پوه دئ.

په دې آيتونو کې څو اساسي مطالب د غور وړ دي:

يوسف عليه السلام غواړي چې خپل سکه ورور له ځان سره وساتي، دا موضوع ورته خاص اهميت لري؛ خو د مصر د حاکم نظام او موجوده قوانينو له مخې نه شي کولی هغه په اسارت ونيسي او له ځان سره ئې وساتي، د ده د ورونو دې وينا ورته کار آسانه او ستونزه ئې ورته حل کړه چې وئې ويل: له هر چا سره چې پيمانه پيدا شوه د غلا په جرم دې زنداني شي، الهي تدبير د ده مرسته وکړه، الهي تدبير داسې دئ چې د دښمن خبره په خپله د دښمن د غاړې غړوندی شي، په خپل اېښې دام کې ئې پښه ونښلي، تېشه د بل لپاره پورته کړي خو خپله پښه پرې ووهي او هره تيږه چې پورته کوي پر خپل سر ئې لګېږي.

له دې وينا معلومېږي چې د مصر پاچا لا ژوندی دئ او د هغه قوانين په ټولنې کې نافذ دي، يوسف عليه السلام په پيغمبرۍ نه دئ مبعوث شوی او د مصر په نظام کې د پيغمبرۍ له حيثيت سره وظيفه نه تر سره کوي، د هغو خلکو رأيه سمه نه ده چې په دې نظام کې د يوسف عليه السلام د کار په استناد غواړي په غير اسلامي نظامونو کې کار کول توجيه کړي، ځکه دا د ده له بعثت نه مخکې حالت وو.

يوسف عليه السلام د خپلو ورونو د ځواب له اورېدلو وروسته، ساتونکو ته هدايت ورکوي چې بارونه وپلټئ، د پلټنې کار بايد داسې وي چې هېچا ته شك راپيدا نه کړي، نو ځکه ئې پلټنه د يوسف عليه السلام د نورو ورونو له پېټو پيل کړه او په پای کې د ده د سکه ورور وار راغی او ورکه شوې پيمانه ئې ترې وښکله

(c) ketabton.com: The Digital Library

او د ورونو له ژمنې سره سم ئې په اسارت ونیو.

په دې آیت کې د دین لفظ داسې کارول شوی چې د دین حقیقت په ډېره واضحه توګه بیانوي، فی دین الملك فقره ښیي چې د اسلام له نظره دین یعني پر ټولنې حاکم نظام، یعني هغه نظام چې د انسان فردي او ټولنیز مناسبات او اړیکې تنظیموي او مشاجرې ئې حل و فصل کوي. دا سمه نه ده چې څوك دین خاص مذهبي مراسم وګڼي او په عباداتو، اورادو او اذکارو کې ئې خلاصه کړي.

د ژوند په هرې برخې کې چې چا ته پر نورو خلکو فضیلت او لوړوالی ورپه برخه شي، نو دې ته دې متوجه وي چې دا فضیلت خپل ذاتي کار ونه ګڼي او پرې مغرور نه شي؛ بلکې باید په دې باور وي چې د دې برلاسې او فضیلت منشأ او سرچینه الهي عنایت او پېرزوینه ده، باید باور ولري چې الله تعالی د هر سر د پاسه سر پیدا کړی او د هر پوه او عالم نه بر بل عالم، دا باور په انسان کې د غرور او تکبر احساس له منځه وړي او نه پرېږدي چې په ټولنه کې د ځان لاندې خلك تحقیر کړي او په سپکه سترګه ورته وګوري.

د یوسف علیه السلام ورونو چې لا ئې د یوسف علیه السلام په باب په زړه کې کینه درلوده او د ده سکه ورور ئې ښه نه ایسېدو، د دې صحنې په لیدو سره د خپل زړه بړاسې داسې وایستې: ورور ئې هم د ده په څېر وو، هغه هم غل وو!! د دې پر ځای چې له خپل ورور نه دفاع وکړي اپوته د هغه په ضد شهادت ورکوي، د دې پر ځای چې د پېښې په اړه د شك او شبهې څرګندونه وکړي او په دې کار کې د خپل ورور لاس لرل رد کړي، پر هغه باندې وارد شوی اتهام تصدیقوي او صحیح ئې ګڼي او ادعا کوي چې دا کار د هغه له شأنه لرې نه دئ، ورور ئې هم غل وو، د هیڅ شك ځای نه دئ پاتې، په کار ده چې مجازات شي او په اسارت ونیول شي!! یوسف علیه السلام ځواب نه ورکوي، د هغه څه له ویلو ډډه کوي چې زړه ئې غوښتل، له ځان سره وایي: لا مو هغه مخکنی بد خوی نه دئ بدل شوی، لا له خپله ناروا دریځه نه یئ راکوز شوي، الله تعالی ستاسو د خبرو په حقیقت ښه پوهېږي.

د ورونو حالت ډېر عجیب انځور شوی؛ چا ته چې یوه شبېه مخکې ئې غل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ګڼي؛ وايي: د قدر وړه! د هغه پر ځای زموږ یو تن په اسارت ونیسئ، هغه سپین ږیری پلار لري، موږ له تا نه ډېرې ښېګړې لیدلې دي، په دې باب هم له موږ سره احسان وکړه، ستا په څېر له یوه محسن نه د احسان طمع لرو!! یوسف علیه السلام په ځواب کي ورته وايي: الله تعالی ته پناه وړم چي یو بې ګناه سړی د یوه مجرم پر ځای مؤاخذه کړو، په هغه صورت کي خو به موږ ظالمان وو!! قرآن په دې سره موږ ته لارښوونه کوي چي یو د بل په بدل کي مجازات کول ظلم دئ، پیغمبران علیهم السلام راغلي چي د داسي ظلم تغر ټول کړي او دا هغه ستره خبره ده چي له یوې اسلامي ټولني پرته ئې په بل ځای کي مثال نه شو موندلی، دا اوس په یوو ښتمې پېړۍ کي د مجرم پر ځای د ده پلار، زوی او ورور ځورول کېږي، د قاتل په بدل کي د ده پلار، زوی او ورور وژل کېږي، د یوه کس د جرم په مقابل کي په کلي، قوم او حتی ملت برید کېږي، په لسهاوو او سلهاوو کسان وژل کېږي.

کله چي د ورونو ټینګار بې نتیجې پاتې کېږي او د خپل ورور له خوشې کېدو ناهیلي کېږي، نو له خلکو بېلېږي او په یوې ګوښې کي په ټیټ غږ په خبرو لګیا کېږي، مشر ورور ئې ورته وايي: آیا له پلار سره مو خپله کلکه ژمنه هېره کړې؟ تر دې د مخه مو د یوسف په اړه هم تېری وکړ؟ ما هوډ کړی چي تر هغه پوري به دا ځای نه پرېږدم چي یا مي پلار هدایت راکړي او یا الله تعالی خپله فیصله صادره کړي، زه د الهي فیصلې انتظار کوم، تاسې پلار ته ورشئ او ورته ووایئ چي زوی دې په غلا نیول شوی، ښه پوهېږو چي دا کار ئې کړی، صحیح ده چي موږ باید د ده څارنه او ساتنه کړې وی، خو هغه دا کار پټ او زموږ له نظره لرې تر سره کړی، موږ څرنګه په غیاب کي د ده ساتنه کولی شوی؟ ته د هغه کلي له خلکو پوښتنه وکړه چي موږ په کي اوسېدو او دا پېښه په کي وشوه، له هغه کاروان نه وپوښته چي موږ ورسره یو ځای راغلو، ترڅو حقیقت درته څرګند شي او زموږ رښتینولي درته ثابته شي. له دې وینا نه څو خبري جوته کېږي: لومړی دا چي د بایبل دا وینا غلطه ده چي ورونو ئې د یوسف علیه السلام په وړاندي یوه بل ته ویلي چي موږ په دې خاطر له دغو مصیبتونو سره مخامخ شوي یو چي له

(c) ketabton.com: The Digital Library

يوسف سره مو بد وکړل، داسي خبره هيڅ مجرم د نورو په وړاندي نه کوي، که څه هم گمان ئې دا وي چي نور د دوی په خبرو نه پوهېږي، که ئې ويلو ته اړ شي نو په پټو غونډو کي او په ټيټ غږ ئې کوي، هغسي لکه چي قرآن د يوسف عليه السلام د ورونو په هکله فرمايي. او دوهمه خبره دا چي مشر ورور ئې د دوی پر هغه فوري شهادت اعتراض کړی او دا ئې يوه غلطي گڼلې چي خپل کشر ورور او يوسف عليه السلام ئې په غلا تورن کړل!!

که څه هم ځينو درنو مفسرينو (و ما شهدنا إلا بما علمنا و ما كنا للغيب حفظين) داسي تفسيروي: موږ د هغه څه په اړه شهادت ورکوو چي علم پرې لرو او په خپلو سترگو مو ليدلي، خو له هغه څه خبر نه يو چي د پردې تر شا شوي، موږ د خپل ورور له پېټي د پيمانې د وتلو صحنه وليدله، نو ځکه وايو چي هغه غلا کړې ده؛ خو دا چي د پردې شاته څه شوي او چا دا کار کړی، له دې راز نه خبر نه يو. دا تعبير د قصې له روح سره اړخ نه لگوي او څو اعتراضونه پرې کېږي:

الف: د (إن ابنك سرق) له فقرې په ډېر وضاحت سره څرگندېږي چي دوی د خپل ورور پر غلا تأکيد لري او په هغه کي د شك او ترديد ځای نه ويني.

ب ـ دوی داسي نه دي ويلي چي (وما شهدنا الا بما رأينا): او موږ خو يوازي د هغه څه شهادت ورکوو چي په سترگو مو ليدلي، بلکي داسي ئې ويلي: (و ما شهدنا الا بما علمنا)) يعني زموږ شهادت د هغې غلا په هکله د پوهي له مخي ده، پوهېږو چي دا کار شوی، په حقيقت ئې باور لرو.

ج ـ همدارنگه، نه دي ويل شوي چي: (و ما كنا للغيب عالمين) يعني موږ له غيبه خبر نه يو، بلکي ويل شوي چي (و ما كنا للغيب حافظين) يعنې موږ څه ډول کولی شوی چي د ده ساتنه وکړو په داسي حال کي چي دا کار ئې زموږ په غياب کي او په پټه تر سره کړی؟

بيا هم گورئ چي حساس او هوښيار پلار د دوی خبرو ته د شك په سترگه گوري، باور پرې نه کوي دا ځکه چي هم خپل کشر زوی ښه پېژني او هم دوی، حدس وهي چي خبره داسي نه ده، حقيقت بل څه دئ، د دوی شهادت د عقدو او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نفساني اغراضو محصول گني او ورته وايي: داسي نه ده؛ بلکي ستاسو نفسونو کوم کار درته ښاېسته کړی، نو (زما دې) غوره صبر وي، امېد دئ چي الله تعالی ټول راته راولي، بې شکه چي هغه باحکمته پوه دئ. يعني الله تعالی په ټولو رازونو خبر دئ او د هغه په هر کار کي حکمتونه نغښتي دي، اميد دئ هغه مي په دې مصيبت کي مرسته وکړي او ټول روغ رمټ راته راولي.

دلته يعقوب عليه السلام د الله تعالی دوه صفات يادوي او وايي: هغه (باحکمته) (پوه) دئ، په دې سره د يعقوب عليه السلام د زړه دوې خبري افاده شوې: ۱- الله تعالی ښه پوهېږي چي دا پېښه ولې او څنگه رامنځ ته شوې؟! ۲- د الله تعالی هيڅ کار بې حکمته نه وي، امېد دئ په دې کي هم موږ ته کوم خير او مصلحت مضمر وي. او دا هغه څه دي چي هر مسلمان ئې بايد له مصيبتونو سره د مخامخ کېدو په مهال ووايي.

قرآن د بايبل د وينا خلاف د يعقوب عليه السلام حالت داسي انځوروي:

Ò–‰s $$šÆ Ï ¡çZ¡ã ÓÌÒ‹ä r #ß'qã 4?ã 4"™'»f A$%r Ïbÿã 4<q?r

$Ê •m šc qã? Ó⁄m #ß'qãã2 õ? (àGý? «! $? (q$% ÇÍÈ Ò šà . qßù

«! $'‹Î þÎ“ãr Óú (qãÔ& $JRÎ A$% ÇÎÈ šú üÅÎ»g$$šÆ Ï bqã? ??&

`Ï (qÝ¡¡ sFù (qç‡dõ$Ó Í7»f ÇÏÈ šc qßÿè? ŵ $B «! $šÆ Ï ß-õ&r

ŵÎ «! $Ç~r§ `Ï ß «#ƒ Ÿw ¼çRÎ «! $Ç~r§ `Ï (qÝ«ƒ? Ÿwr ïŠÅ&r #ß'qã

ÇÑÐÈ brãÿ»3$$Bõ)$$

او له دوی ئې مخ واړاوو او وئې ويل: وای افسوس د يوسف په حال! له غمه ئې د سترگو تور سپين شو (سترگې ئې بې نوره شوې) او هغه د غمونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

زغمونکی وو (خپل غمونه ئې زغمل)، (زامنو) ورته ویل: په خدای قسم، تل یوسف دومره یادوې چې غم ځپلی (او له ډېرو اندېښنو به ویلې) شې او یا به هلاك شې. وئې ویل: زه خو خپل غم او خفگان خدای ته ژاړم او له الهي علومو نه په هغه څه پوهېږم چې تاسې پرې نه پوهېږئ (زه له الله تعالی شکایت نه کوم بلکې الله تعالی ته شکایت کوم). زما زامنو! لاړشئ! یوسف او د هغه ورور ولټوئ او د خدای له رحمته مه ناامیده کېږئ، دخدای له رحمته له کافرې ډلې پرته بل څوك نه نا امیده کېږي.

یعني نوي داغ زوړ داغ تازه کړ، د کشر زوی نیونه د یعقوب علیه السلام د زړه زخمونه نورهم ژور کړل او د خپل زړه ژور او سوځند درد ئې په دې الفاظو بیان کړ: (یا اسفی علی یوسف)، خو دا د زړه چیغه ئې په گوښه کې، له خپلو زامنو نه لرې او له الله تعالی سره د راز او نیاز پر وخت، د زړه له تله وایسته، په داسې حال کې چې د یوسف له غمه ئې دومره ژړلي وو چې د سترگو لید ئې کم شوی او ړوندېدو ته نږدې شوی وو، هره اندېښنه به ئې په خپل زړه کې زغمله او نه ئې پرېښوده چې غم او خفگان ئې نورو ته څرگند شي. خو دا ئې نه شوی کولی چې د سترگو اوښکې تمې کړي، د خد ای پیغمبران او اولیاء همدغسې دي، له سختو آزموینو سره مخامخ کېږي، د خدای په لاره کې دردونه او رنځونه ویني، خو له صبر او زغم نه کار اخلي، تل صابر او شاکر وي، د خپل غم او غصې په باب یوه خبره هم پر ژبه نه راوړي، شکوه او شکایت نه کوي، څومره چې له ډېر غم او درد سر ه مخامخ کېږي، همدومره ئې خپل رب ته تضرع او زاري زیاتېږي او الله تعالی د خپل صالح او مخلص بنده دغه حالت خوښوي، الله تعالی د خپل بنده قرب خوښوي، آزمېښتونه، کړاوونه او ستونزې انسان خپل رب ته ورنږدې کوي او اړیکي ئې له الله تعالی سره مزید ټینگوي او مزید قوت وربخښي، له دردونو او کړاوونو سره د مخامخ کېدو پر وخت د هغو مؤمنو مبارزینو تگلاره همدا ده چې د انبیاوو علیهم السلام خط تعقیبوي، صبر کوي، خپل غمونه زغمي، جزع و فزع

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه کوي، چيغې نه وهي، خپل سر او مخ په څپېړو نه وهي، خپلي جامې نه شلوي، خپل غم او خفگان زغمي او له څرگندولو ئې ډډه کوي، په خلوت کي خپل رب ته خپل شکايتونه وړاندي کوي او د خپل درد علاج ترې غواړي، يوازي د اوښکو په بهېدو بسنه او اکتفاء کوي، هغه اوښکې چي بې اختياره بهېږي. الله تعالی ته اوښکې تويول او په خلوت کي د غم او خفگان څرگندونه د ايمان نخښنه ده او له الله تعالی نه شکايت او په ريا سره اوښکې تويول د نفاق علامه ده.

حسود او کينه کښ زامن، د پلار له خولې، په وار وار د يوسف عليه السلام د نوم له اورېدو او د ده له غمه د اوښکو په تويولو لازيات عقده من کېږي او ورته وايي: دا د يوسف (عليه السلام) ډېره يادونه پرېږده، دې حالت ته ئې ورسولې، پر ځان رحم وکړه، آيا تر هغه به ئې وير کوې چي له پښو ولوېږې او ومرې؟ ستا دا بې صبري به ستا د هلاکت سبب شي او هغه ځای ته به دې ورسوي چي انسان پر الهي قضا باندي اعتراض کوي او همدا ئې د هلاکت لامل شي! پلار په ځواب کي ورته وايي: زه له الله تعالی شکايت نه کوم؛ بلکي خپل شکايتونه الله تعالی ته وړاندي کوم، د خپلو دردونو د علاج درمل ترې غواړم، هغه ته زاري کوم، پر دين او غوښتنو ئې او پر ايمان او لوازمو ئې تر تاسو ډېر ښه پوهېږم. زامنو! ولاړ شئ، يوسف (عليه السلام) او ورور ئې ولټوئ او د الله تعالی له رحمته مه مأيوسه کېږئ؛ ځکه چي يوازي کافر د الله تعالی له رحمته نا امېده کېږي.

قرآن د بايبل د وينا په خلاف فرمايي چي د يوسف وروڼه درې ځلې مصر ته د غلې لپاره تللي او په همدې دريېم ځل يوسف عليه السلام ځان ورمعرفي کړی او جريان داسي معرفي کوي:

pè»ÖÎÎ $Z¥Å r žØ 9$$Z=ël&r $Z¡¡ B ãfèø$$$k"»7 (q8% ïhøã (qèz Š $Ð=ù

šú üÏ%ÁFßJ9$# "Ìøt ©$b) $Zøã ø£Á ?r ÈØ 9$$Z9 Å$ r'ù p8_"B

(c) ketabton.com: The Digital Library

ÇÑÈ šc qãg»_ öÇR ß) ï‹År #ßqãâ Láèù $B Lãö‑æ @d A$% ÇÑÈ

ª!$ Æ B ô% ÓÅ ! ‹»dr ß#ßqã$B A$% ß#ßqã MRV{ 7Rä (q$%

ÇÌÈ šú üZÅó Çs$•ô ß‹Ôãw ©$ c îû ŽÉó ƒr Ë,ƒ `B ½ç‑R) $Zøã

ü A$% ÇÌÈ šú üÏÜ» , 9 $Zà2 bÎr $Zøã ª!$ 8•O#ä ô)9 « $? (q8$%

(qçdõ ÇÌÈ šú üÏm°$$Ö mör qèr Nä9 ª!$ ãøó P ÇOä$$Nä ø = ƒÎø

Nä6 Îd'Î † Îqèû #ŽÅ / ÏNÛ ’Î ïô r 4ã qàø ù # ‹»d ÓÅ ‹Ü)Î

ÇÌÈ šú üèJô &

کله چې د ده محضر ته ننوتل؛ نو وئې ویل: عالیقدره! مونږ او زمونږ کورنۍ کړاوونو ځپلې یو، له ناخیزې متاع سره راغلي یو، (زمونږ ستونزو ته په پام سره او پرته له دې چې زمونږ د متاع مقدار او ارزښت ته نظر وکړې) پوره پیمانه را او (څه) د صدقې په توګه راکړه، بې شکه چې خدای صدقه ورکوونکو ته اجر او بدله ورکوي. وئې ویل: آیا پوهېږئ چې تاسو له یوسف او ورور سره ئې په ناپوهۍ کې څه وکړل؟ هغوی وویل: آیا په رښتیا ته یوسف یې؟ وئې ویل: هو! زه یوسف یم او دا مې ورور دئ، یقیناً چې خدای پر مونږ احسان وکړ، څوك چې تقوی غوره کړي او (د مصایبو په وړاندې) صبر وکړي، نو خدای هیڅکله د دغو نېکانو اجر نه ضایع کوي. هغوی وویل: پر خدای قسم چې الله تا ته پر مونږ غوره والی درکړی او یقیناً چې مونږ خطا کوونکي وو. وئې ویل: نن هیڅ پړه درباندې نه شته، خدای دې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخښنه درته وکړي او هغه تر هر رحم کوونکي زيات رحم کوونکی او مهربانه دئ. زما دا کميس يوسئ او زما د پلار پرمخ ئې وغوړوئ، ليدونکی به شي او خپله ټوله کورنۍ ما ته راولئ.

د يوسف عليه السلام ورونه د پلار په وينا بيا د مصر په لوري خوځېږي، خپله پاتې ناڅيزه شتمنۍ هم له ځانه سره اخلي تر څو نوره غله پرې واخلي. لوږې او فقر ځپلي، په ډېره پريشانه وضعه مصر ته ننوتل او د يوسف عليه السلام په حضور کي حاضر شول او هغه ته ئې وويل: عالي قدره! پر موږ ډېره بده ورځ راغلې، څه مو چي کور کي درلودل ټول خلاص شوي، له لږې شتمنۍ سره درته راغلي يو، هيله من يو چي زموږ ناڅيزې پانګې ته له پامه پرته هماغه پخوانی مقدار غله راکړې، له تا نه د صدقې طمع لرو. يوسف عليه السلام د خپلو ورونو خوار و زار حالت، د صدقې او خيرات غوښتلو په وړاندي خپل سيك له لاسه ورکړ، د هغوی له دردو ډکو خبرو بې تابه کړ اوښکې ئې له سترګو وخوټېدې او له دې پرته ئې بله چاره نه موندله چي ځان ورمعرفي کړي او ورته ووايي: آيا پوهېږئ چي د ناپوهۍ پر مهال مو له يوسف عليه السلام او د هغه له ورور سره څه وکړل؟ ورونو ئې دا تصور نه شو کولی چي دا اوس يوسف عليه السلام ته مخامخ ولاړ دي، په حيرت سره ئې وپوښتل: آيا په رښتيا ته يوسف يې؟!! هغه په ځواب کي وويل: هو! زه يوسف يم او دا مي ورور دئ! خدای پر موږ احسان وکړ او دا د الله تعالی نه بدلېدونکی او ثابت سنت دئ چي څوك د تقوی لار غوره کړي او د ستونزو په وړاندي صابر وي، نو اجر ئې د ده په خوا کي خوندي او محفوظ دئ، حتماً به ئې ترلاسه کوي، الله تعالی ئې هڅې هيڅکله نه عبث کوي او اجر ئې نه ضايع کوي.

قرآن د يوسف عليه السلام قصه، له دې ټول تفصيل سره د دغو څو خبرو د اثبات لپاره کوي چي يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته وکړې: الله تعالی د متقيانو او صابرانو اجر نه ضايع کوي، چا چي له دوی سره جفا کړې ټيټ سر به ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندې ودربږي، په خپلې خطا او د دوی په حقانیت به اعتراف کوي. دا دئ ګورئ چې د تقدیر ځواکمنو لاسونو د یوسف علیه السلام وروڼه هغه ځای ته نابېره، بې خبره او د خپلو عزایمو او ارادو خلاف رسولي او د هغه حقیقت په اعتراف ئې اړ کړي چې له هغه نه د تېښتي لپاره ئې کومې جفا ګانې نه وې چې له یوسف علیه السلام سره ئې ونه کړې، کومې هڅې نه وې چې وئې نه کړې او کوم تدبیرونه نه وو چې وئې نه سنجول... خو دا دئ نن د تقدیر مضبوطو او ځواکمنو لاسونو د هغه چا په وړاندې ودرولي چې دوی ئې پر ښېګړو له اعتراف نه تېښته کوله او دې ته حاضر نه وو چې ومني الله تعالی یوسف علیه السلام ته پر دوی غوره والی ورکړی، له چا سره چې دوی ناروا رقابت او سیالي کوله، هغه ئې د وژلو وړ ګاڼه، نن د هماغه چا د صدقې طمع لري، د ده احسان ته ئې سترګې نیولې دي، هغه په پرله پسې ډول خپل محسن ګڼي او غوره شخصیت ئې بولي او هر ځل د خپلو خبرو په پیل کې هغه ته عزیز او عالي قدر وایي. دا هماغه یوسف دئ چې دوی ورسره کینه او حسد کاوو، هماغه شخص چې دوی کوهي کې واچاوو او کلونه ، کلونه ئې د هغه کینه په زړه کې وپالله او فقط څو ورځې مخکې او له شلو کلونو وروسته ئې هغه ته (غل) وویل!! عجیبه له عبرتونو ډکه صحنه ده!! د تقدیر لاسونه څومره ځواکمن دي؟ څنګه مغرور، متعصب او کینه ور غاړه غړوونکي په ګونډو کوي؟ څنګه ئې د حقیقت اعتراف ته اړ کوي؟!!

خو راشئ وګورئ چې د قرآن د دې قصې اتل، یوسف علیه السلام د بریا او فتحې په وخت د خپل مغلوب سیال او رقیب سره څنګه چلند کوي او په دې سره مور، ته څه لارښوونه کوي او کوم درسونه راکوي؟!!

د یوسف علیه السلام کریمانه او له عظمته ډك ځواب د ده د شخصیت جلال او عظمت په ډېره ښه توګه ننداري ته ږدي او دا ښیي چې د خپلو وروڼو ټولې جفا ګانې ئې هېرې کړې دي او په لطف، مهربانۍ او زړه سوي سره چلند کوي، فرمایي: ډاډه اوسئ چې نه مو ملامتوم او نه کوم اعتراض درباندې لرم، ما بخښلي یاست، الله تعالی دې هم تاسو ته بخښنه وکړي، په دې باور ولرئ چې الله

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعالی ډېر او تر هر چا زيات مهربانه دئ. دا چې قرآن ولې دا قصه په دومره تفصيل سره رااخيستې او په دې کې خپل مخاطب ته څه پيغامونه لري، په دې هغه وخت ښه پوهېدی شو چې د پيغمبر صلی الله عليه وسلم هغه وينا خپلې مخې ته کېږدو چې د مکې له فتحې وروسته ئې خپلو زړو دښمنانو ته وکړه، کله چې له لس زره فاتح فوځ سره په داسې حال کې مکې ته ننوت چې هيچا ئې د مقابلې توان په خپلو متو کې نه ليدو، دښمنان ئې يا وتښتېدل او يا ئې د ځان د ژغورلو لپاره هغو پناه ځايونو ته پناه يووړه چې پيغمبر عليه السلام ټاکلي وو. الهي وعدې ترسره شوې، د يوسف د سورې په ترڅ کې چې کومې وړاندوينې شوې وې او پيغمبر عليه السلام ته دا ډاډ او اطمئنان ورکړی شوی وو چې ستا مخالفين به هم د يوسف عليه السلام د ورونو په څېر ستا په وړاندې ټيټ سر ودرېږي، همداسې وشول، رسول الله صلي الله عليه وسلم د فتحې په دوهمه ورځ، په داسې حال کې چې د قريشو ټول مغرور سرداران د ده په وړاندې د مغلوبو اسيرانو په څېر، په يوه ليکه، له شرم او خجالت نه ځوړند سرونه ولاړ وو، ده د يوه مهربان او درونд ورور په توګه ورته وويل: له ما نه د کومې معاملې توقع کوئ؟ هغوی په ځواب کې وويل: له خپل کريم ورور نه، چې زموږ د کريم ورور زوی دئ، د عفوې او بخښنې انتظار لرو! له ځنډه پرته ئې وفرمايل: هغه څه در ته وايم چې زما ورور يوسف عليه السلام خپلو ورونو ته ويلي وو:

لاتثريب عليکم اليوم، اذهبوا وانتم الطلقاء

نن هيڅ ملامتيا درباندې نشته، درومئ تاسو آزاد ياست!

د قصو په اړه د بايبل او قرآن تر منځ نه يوازې له دې پلوه ژور توپيرونه شته چې د قرآن وينا، د بيان اسلوب، الفاظ او جوړښت ئې ډېر دقيق، خوندور او اغېزناک دي، هر لفظ ئې په ډېر دقت سره غوره شوی او په خپل مناسب او ښايسته ځای کې کارول شوی او هر يو خاص مطلب افاده کوي، خو د بايبل داسې چې يوه برخه ئې د بلې برخې متناقض، الفاظ او د جملو ترکيب ئې له رکاکتونو ډک، نه ئې عقلمن انسان منلی شي او نه د ادبي سليقې خاوند ترې خوند اخيستی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شي، بلکې له دې پلوه به هم د دواړو ترمنځ ژور توپیر وګورئ چې د قرآن قصې ځانګړې موخې او اهداف تعقیبوي، هره قصه د یوه ستر مطلب د ښه توضیح لپاره وړاندې کوي، په هرې قصې کې لارښووني او درسونه لري، خو د بایبل قصې فقط قصې او شجرې دي، د یوسف علیه السلام قصه ئې یوه ښه بېلګه ده، دا قصه په قرآن کې په دومره ښایسته او خوندورې بڼې کې راغلې چې د قرآن هر مینه وال ئې په ډېرې آسانۍ سره حفظ کولی شي، په عربي هېوادونو کې خو وضعیت داسې دئ چې اکثر امامان په دې خاطر په لمانځه کې د دې سورې له قرائته ډډه کوي چې که احیاناً په کې غلط شي نو له ډېرو خواوو به فتحه ورکول کېږي. په همدغې خوندورې او آسانې سورې کې د الله د لارې مجاهدینو ته هومره ژورې او پراخې توصیې او لارښووني شوې چې هر مجاهد ته ئې یادول ضروري بریښي.

دا هم د قرآن یو ستر اعجاز دئ چې د نزول له نېټې تر ننه په ملیونهاوو خلکو هغه حفظ کړی، تاسو به په ټولې نړۍ او ټول بشري تاریخ کې هیڅ داسې مذهبي او غیر مذهبي، د شعر یا د نثر کوم کتاب ونه مومئ چې د قرآن په اندازه حافظان ولري!! د بایبل له منونکو پوښتنه کوو: دا ولې تاسو په خپل اوږده تاریخ کې د بایبل محدود شمېر حافظان هم نه لرئ؟!! ځواب ئې څرګند دئ؛ انسان هغه کلام ژر حفظ کولی شي چې د زړه دړه ئې ورته پرانیستلې شي، له عقل سره ئې اړخ ولګوي، محتوی ئې لوړه او د الفاظو ترکیب ئې خوندور وي، باور وکړئ چې ما په ټول بایبل کې یوازې د داوود مزامیر داسې وموندل چې څه نا څه د انسان د زړه دروازه ورته خلاصه شي او په هغه کې معنوي او ادبي خوند او ښکلا احساس کړې، له دغو څو پاڼو پرته نور په ټول بایبل کې څوك دا خوند او ښکلا نه شي موندلی.

یوسف علیه السلام د خپلو ورونو له خبرو پوه شوی وو چې عزتمن پلار ئې د ده په فراق کې ړوند شوی، خو دی په داسې موقعیت کې نه وو چې مصر پرېږدي او د خپل ګران پلار لیدو ته ورشي، د قرآن له وینا معلومېږي چې په دې وخت کې دی د مصر د واکمنۍ پر تخت ناست وو، خو د بایبل وینا دلته هم د نورو مواردو

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څېر له تناقضاتو ډکه ده، یوې خوا ته د یوسف علیه السلام د ورونو له قوله داسې حکایت کوي: پلار ته ئې وویل: یوسف ژوندی دئ او د ټول مصر حاکم دئ، خو له بلې خوا وروسته لیکي چې یوسف د فرعون حضور ته ورغی او ورته ئې وویل: زما پلار او ورونه له خپلو رمو، گلو او هر څه سره چې درلودل ئې له کنعانه دلته راغلي او په جوشن کې ځای په ځای شوي، خپل هغه پنځه ورونه ئې هم ورمعرفي کړل چې له ځان سره ئې راوستي وو!! د بایبل په وینا کې نه یوازې له دې پلوه تناقض شته چې ورونو ته ئې هغه خبره منسوبوي او بیا دا خبره کوي؛ بلکې له دې پلوه هم چې وايي: پلار او ورونه له رمو، گلو او هر څه سره راغلي، په داسې حال کې چې له دې د مخه ئې په وار وار لیکلي چې له ډېرې لوږې او فقره ئې د مرگ وېره وه!! څوک چې گلې او رمې لري ولې به د غلو دانو لپاره خپلې گاڼې خرڅوي، قحطي خو تر انسانانو مخکې څاروي ځپي، مالداران هغه وخت له ستونزو، لوږې او فقر سره مخامخ کېږي چې خپل څاروي له لاسه ورکړي. د مصر د پاچا لپاره د فرعون نوم راوړل په خپله یوه غلطي ده ځکه د غرب د دائرة المعارف له مخې هم په دې وخت کې د مصر پاچایان د فرعون په نامه نه یادېدل.

یوسف علیه السلام خپلو ورونو ته وویل: زما دا کمیس له ځان سره یوسئ او د پلار پر مخ ئې وغوړوئ، چې سترگې ئې روښانه شي، بیا ټوله کورنۍ زما خوا ته راولئ. د ده احساس دا وو چې پلار ئې په دې وجه د خپلو سترگو نور له لاسه ورکړی چې د گران زوی د مرگ خبر ئې په داسې حال کې اورېدلی چې په وینو سور خیرې کمیس ئې مخې ته پروت وو، دا د ده مهربان بوډا پلار ته درنه ناڅاپي صدمه وه، د ده پر زړه او دماغ دا سخت گوزار د دې باعث شوی چې له امله ئې د سترگو نور له لاسه ورکړي، یوسف علیه السلام په خپل پیغمبرانه فراست سره وانگېرله چې د زوی د ژوند زېری او هغه کمیس چې د زوی بوی ترې احساسېږي، دا به هغه لویه صدمه جبران کړي چې له امله ئې د پلار سترگې بې نوره شوې. نو ځکه ئې په اطمئنان سره وویل: یأت بصیراً: سترگې به ئې روغې او روښانه شي.

دلته قرآن د یعقوب علیه السلام په اړه یوې داسې خبرې ته اشاره کوي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خاصه توجه غواړي، قرآن كريم يعقوب عليه السلام د يوه دراك او حساس شخصيت په توگه معرفي كوي، داسي چي له مصره كاروان د ده د ورك شوي زوى له كميس سره راخوځېږي، لا له مصره ډېر نه دئ لرې شوى چي دى په كنعان كي د خپل زوى د كميس بوى احساسوي، خو بايبل بيا د ده په هكله داسي وايي: زامنو ئې ورته وويل: يوسف ژوندى او د ټول مصر حاكم دئ!! خو ده تر هغه په دې خبري باور نه كاوو چي گاډى ئې وليدې!! قرآن داسي فرمايي:

b& wqِ9 #ß qã xƒÍ ßÅ¨ ’Îû bÎ¨qç& š^ $% ç&èÎ$ M=Áù $£9r

ä!` b& $£=ù ÇÊÎÈ Ëûï‰)ß$š• Î»=Ê ’Å 7Rî «! $? ûqè$% ÇÊÏÈ ÈrßŸyê

ß=æ& þÎû ßà6 ©@% ß9& A$% #ŽÅ/ £?öß$ ¾ïûô r 4?ã ç9)ß ç¿È6ß$

$Zä $RÎ $Z/qçê $Z9 öyóGŸ$ R/'»ƒ (qä$% ÇÐÈ šc qß=è? Ÿw $B «! $`Ï

Ðšm $$âqäóß$qè ¼çRÎ þî ßà9 ãyóGŸ& š’ ö™ A$% ÇÑÈ ûüïÜ»z

ÇÒÈ

كله چي كاروان له (مصره) لرې شو؛ نو پلار ئې وويل: كه مي بې عقله ونه گڼئ زه خو (نن) د يوسف (خوږ) بوى احساسوم! ورته ئې وويل: په خداى قسم چي ته په خپلي پخوانۍ اشتباه كي يې (زاړه خيالونه دې غلطوي)!! نو كله چي زېرى وركوونكى قاصد راورسېد او (د يوسف) كميس ئې د ده پر مخ وغوړاوو ناڅاپه ئې سترگې رڼې شوې، وئې ويل: نه مي وو درته ويلي چي د الله تعالى له لوري د راكړل شوي علم په وجه په هغه څه پوهېږم چي تاسو پرې نه پوهېږئ. دوى وويل: پلاره! زموږ (د گناهونو لپاره له الله تعالى نه)

(c) ketabton.com: The Digital Library

بخښنه وغواړه، یقیناً چې موږ خطا کاران وو. وئې ویل: ژر به له خپل رب نه بخښنه درته وغواړم، بې شکه چې هغه مهربان بخښونکی دئ.

کله چې کاروان له مصر نه د کنعان په لور وخوځېد او له ښار نه لږ څه لرې شو، د یوسف علیه السلام پلار وویل: نن مې د یوسف علیه السلام بوي ترسپږمو کېږي، هیله من یم چې د ډېر سپین ږیرتوب له امله مې په کم عقلتوب متهم نه کړئ، د کورنۍ غړو ته په دې خبرې پوهېدل او باور کول گران کار وو، په ډېر تأکید سره ئې ورته وویل: اشتباه کوې، تېر وختونه دریادېږي، ستا د خیال په فضا کې د تیرو وختونو یادونه، د کوم غولوونکي بوی احساس درکوي، ته ئې د یوسف علیه السلام خوږ بوی گڼې!! لازیات وخت نه وو تېر شوی چې ناڅاپه زېری ورکوونکی را ورسېد او د یوسف علیه السلام کمیس ئې د پلار پر مخ وغوړاوو او په همدې سره د زوی له بېلتونه راټوکېدلی د ځگر داغ جوړ او ړندې سترگې روښانه شوې، نو د کورنۍ غړو ته ئې مخ کړ او وئې ویل: ما درته نه وو ویلي چې زه له الهي علم نه په هغه څه پوهېږم چې تاسې پرې نه پوهېږئ، ما دا احساسوله چې یوسف علیه السلام ژوندی دئ او آخر به ئې وگورم، درته ویل مې چې ولاړ شئ او دواړه ولټوئ او له الهي رحمته مه نا امېده کېږئ، درته ومې ویل چې د یوسف علیه السلام عطر مې تر سپږمو کېږي، تاسې نه منله، دا دئ ټولې خبرې رښتیا وختې او حقیقت ئې درته څرگند او ښکاره شو!!

دا جریان د هغه فراست او پوهې حقیقت په واضحه توگه څرگندوي چې الله تعالی ئې خپلو پیغمبرانو او اولیاوو ته ورکوي او ښیي چې هغوی پر غیب علم نه لري، خو د غیب له عالمه داسې ورمې احساسوي چې سرچینه او لوری ئې ورته څرگند نه وي، کله دا ورمې په ویښه احساسوي او کله په خپلو خوبونو کې د غیب له عالمه پیغامونه ترلاسه کوي، خو دا (علم) نه بلکې (احساس) وي، دا احساس د ظاهري پنځگونو حواسو کار نه دئ، مرجع او سرچینه ئې څرگنده نه وي، بنده پرې هیڅ تسلط نه لري، د پټو حقایقو ورمې ئې په خپلو څپو سره احساس راوپاروي،

(c) ketabton.com: The Digital Library

نه پوهېږي دا احساس څنګه ورسره راپیدا شوی؟!! د دې احساس واګې د انسان په اختیار کې نه وي، نور هم په دې نه شي قانع کولی چې په دې احساس کې ورسره شریك شي، هماغسې لکه چې یعقوب علیه السلام یو وخت نه شو کولی څو متره آخوا په کوهي کې د یوسف علیه السلام له لوېدو خبر شي؛ خو بل وخت په ډېر لرې واټن کې، له مصر نه د کنعان په لور د کاروان له خوځېدو سره سم د خپل زوی د کمیس بوی احساسوي، خو نه په دې باندې پوهېږي چې دا بوی له کومه راځي او نه په دې چې ولې نن دا احساس ورسره راپیدا شوی، منبع ئې کومه او لوری ئې کوم دئ او نه نورو ته په پوره ډاډ او اطمئنان سره کومه خبره کولی شي، کله چې غواړي د خپلې کورنۍ له غړو سره خپل نننی احساس شریك کړي، زړه نا زړه ورته وايي: که مې په کم عقلۍ متهم نه کړئ زه نن د یوسف بوی احساسوم!! ګورئ چې د کورنۍ غړي ورسره توافق نه کوي او په ښکاره ډول او په پوره تأکید سره ورته وايي: اشتباه کوې، تیر وختونه درياد ېږي!!

ښایي ستاسو د هر یوه په ژوند کې کله داسې واقع شوي وي چې زړه مو ناڅاپه د یوې پېښې د رامنځ ته کېدو خبر درکوي او تاسو له کوم خاص دلیل نه پرته د کومې پېښې انتظار کوئ، ناڅاپه وینئ چې ستاسې د زړه احساس رښتیا ثابت شو او ستاسو انتظار پر ځای وخوت، مثلاً دخپلې کورنۍ له غړو سره ناست یئ، یو تن وايي: ګومان کوم چې ورور جان به مې نن یا سبا له سفره راشي، د کورنۍ نور غړي وايي: نه، هغه لا د راتګ نیت نه لري، دی ورته وايي: هو! زه هم همداسې انګېرم، خو نه پوهېږم چې ولې مې زړه راته وايي چې هغه له سفره راځي!! ناڅاپه وینې چې حدس ئې صحیح وخوت، ورور ئې د محاسباتو او انګېرنو خلاف او د احساس سره سم راغی!! ممکن نه دئ چې دا احساس دې محض یو تصادف وي، ښایي د هغو کسانو شمېر لږ نه وي چې دې ته د تصادف په سترګه ګوري، خو د قرآن له دغو ویناوو معلومېږي چې دا تصادف نه دئ، دا چې په څو پر له پسې مواردو کې د یعقوب علیه السلام (احساس) سم او د حقیقت مطابق خېژي، دا ښیي چې په انسان کې د ده له پنځو حواسو نه علاوه د احساس

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې يوه (ملَکه) شته چې د راتلونکو پېښو نه اطلاع ترلاسه کوي، خو په داسې توګه چې نه د دې پيغامونو له لوري او منبع خبر وي، نه کوم سلطه پرې لري او نه د ده په امر او هغه وخت چې دی ئې غواړي ورته راځي.

دا احساس او اړوند ملکه ئې په تقوی سره وده کوي، په پيغمبرانو، پرهېزګارانو او صالح انسانانو کې کمال ته رسېږي، دوی ته داسې فراست ورپه برخه شي چې نه يوازې د ملمع، ګرانو، پېچلو او مبهمو خبرو په حقيقت پوهېدل ورته آسانوي بلکې د ملمع او غولونکو څېرو تر شا پټ زړونه او د هغوی موخې پېژندی شي، د يعقوب عليه السلام په قصې کې مور ته د دغه حساس لرې ليد ځو بېلګې مخې ته راغلې.

زامن ئې ډېر وروسته پوه شول چې دوی هم د يوسف عليه السلام په اړه اشتباه کوله او هم د خپل پلار په اړه، د پلار په وړاندې پر خپلو غلطيو اعتراف کوي او ترې غواړي چې له الله تعالی نه ورته بخښنه وغواړي.

د قرآن له وينا معلومېږي چې يوسف عليه السلام له ښاره بهر، د خپلې کورنۍ د استقبال لپاره منتظر ولاړ وو چې راورسېدل، مور او پلار ئې په خپلې ګاډۍ کې، خپلې خوا ته کښېنول او د ښار په لوري وخوځېدل، د قرآن وينا داسې ده:

ª! $ä$© bÎ ŽÇ B {qèä Š$$A $%r ïf=q/& ïø)Î #“ r#ä # ß'qã4 ?ã {qèz Š $$=ù

ÏM/'»ƒ A$%r #%ÉÚß' ¼ç9 {r•z r Ä ë$$ ’?ã ïf=q/& ì ù‘r Ç Ènû ûüZB#ä

ð) þÎ `¡ ôn& %ôr $ym ’Î1 $g=è_ %ô% @ö% `B ‘»ƒãâ @/ƒÍ Ü? #‹»d

ß»Üø±9$ø“R b& Ÿè/ . `B ÍÎ7ß$ `B Nä Î ä!`r Çõ Å9$ `B ÓÍ_ •z&

ÇÈ ãÅtø$D ŠÎè$qè ¼çÎ ã±„$J Ï#‹Ü9 ’Î1 bÎ þ† Îq=zÎ ûü/r ÓÍ_ø/

(c) ketabton.com: The Digital Library

•Û$ù Ï] ƒŠ%nŖ$è@ƒrÚ? `Ë ÓÍ̲Fô=ãr Å¨ùŠ9$ `Ë ÓÍ̲F•?#ä 6% É ' *

$Vîóª ÓÍ̲@q? Í•ÅFy$# $‹R‰9$ ’Î ¾Çír |MR& ÇÚ öF$# Ñ°q»J¡¡9$

ÇÊÉÈ ûüÅÎ»Á9$$Î ÓÍ̲ø)Å9r

نو کله چې د یوسف علیه السلام محضر ته ننوتل، مور او پلار ئې په خپلې خوا کې کښېنول او وئې ویل: که خدای کول په ډاډ او امن سره مصر ته داخل شئ. او خپل مور او پلار ئې تخت ته لوړ کړل او ورته په سجده شول او وئې ویل: مهربانه پلاره! دا هماغه زما د پخواني خوب تعبیر دئ چې پالونکي رب رښتونی کړ او له ما سره ئې هغه وخت هم احسان وکړ چې له زندانه ئې وایستم او تاسو ئې له بېدیا دلته راوستلئ، وروسته له هغه چې شیطان زما او زما د ورونو تر منځ شخړه راولاړه کړه. بې شکه چې زما پالونکی رب د هر څه لپاره چې وغواړي لطیف دئ، (په لطافت او دقت سره ورته رسي هیڅ څه ئې مخې ته نه شي خنډ کېدی) یقیناً چې هغه باحکمته پوه دئ. زما پالونکیه! پاچاهي دې راکړه او تأویل الاحادیث دې رازده کړ، د آسمانونو او ځمکې خالقه! ته مې په دنیا او آخرت کې مولا او کار جوړوونکی یې، ما مسلمان وفات کړه او له صالحانو سره مې یو ځای کړه.

په دې آیتونو کې په لږ دقت سره څو اساسي مطالب تر سترګو کېږي:

الف: یوسف علیه السلام د خپلې کورنۍ د استقبال لپاره له ښاره بهر وروتلی.

ب: پلار او مور ئې په خپلې خوا کې په داسې وسیلې کې کښېنولې چې د لارې په اوږدو کې ورسره یو ځای وي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ج: په ټولې لارې کې هم او په ټول مصر کې هم داسې خاص امنيتي تدابير نيول شوي چې آثار او نښې نښانې ئې له ورايه ښکاري او يوسف عليه السلام هغه ته په اشارې سره خپل مور او پلار ته وايي: د خداى له غوښتنې سره سم په امن او امان سره ښار ته ننوځئ.

د: د دې آيتونو له الفاظو او په خاصه توګه د (العرش) او (الملك) له الفاظو په وضاحت سره معلومېږي چې يوسف عليه السلام اوس د مصر پاچا دئ او د مصر اقتدار په بشپړه توګه د ده په واك کې دئ.

ه: مخامخ شاهي ماڼۍ ته تللي او هلته يوسف عليه السلام خپل مور او پلار پرشاهي تخت کښېنولي او په خپله له تخت نه لاندې ودرېدلی او د هغوی احترام ئې پر ځای کړی، خو مور، پلار او ورونو ئې دی د دې درناوي وړ او مستحق ګڼلی او هغه ته ئې د تعظيم مراسم په ځای کړي. مفسرين د (خروا له سجداً) په تفسير کې لاندې مختلف نظريات لري:

ځيني په دې باور دي چې د يوسف مور، پلار او ورونو ئې د شکرانې سجده وکړه او الله جل جلاله ته په سجده شول، خو د يوسف لپاره او د هغه نعمت په خاطر چې الله جل جلاله د يوسف په وجه پر دوی پېرزو کړ.

ځيني په دې عقيده دي چې له اسلام نه په مخکې شرايعو کې د تعظيم سجده د غير الله لپاره روا ګڼل کېده، خو اسلام د غير الله لپاره هم د عبادت او هم د تعظيم سجده حرام وګرځوله او فقط د خداى جل شانه لپاره ئې ځانګړې کړه؛ ګواکې د يوسف مور، پلار او ورونو يوسف عليه السلام ته د تعظيم سجده کړې نه د عبادت سجده.

د مفسرينو يوه بله ډله په دې عقيده ده چې سجده؛ پر ځمکې باندې د تندي ايښودلو او د چا په پښو کې د لوېدلو په معنی، په هيڅ آسماني شريعت کې غير الله ته جايز نه وه، په مخکنيو شرايعو کې هم د هغې د جواز هيڅ سند نه شو موندلی، هغوی وايي چې نه ښايي په هر ځای کې سجده پر ځمکې باندې د تندي ايښودلو په معنی تعبير کړو؛ لکه چې په قرآن کې د لمر، سپوږمۍ، ستورو،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ونو ، غرونواو ... سجده په مکرر ډول راغلې؛ خو د نومړو موجوداتو دا سجده په هغې معنی نه شو اخیستی چي ګواکې دوی سر پر ځمکې باندي ایښی، ځکه دا موجودات نه شمزۍ لري، نه ملا او نه هم زنګنونه چي د دغو غړو په وسیله رکوع ته لاړ شي او بیا سجده وکړي او نه وچولی لري چي پر ځمکه ئې کېږدي، د هغوی د سجدې معنی الله ته له کامل انقیاده پرته بل مفهوم نه شي درلودی، همدارنګه یوسف علیه السلام ته د مور، پلار او وروڼو سجده د تعظیم او انقیاد اظهار وو نه د عبادت سجده او نه د هغه پښو ته د پرېوتلو سجده، که تېرو بحثونو ته لږ ځیر شو او د یوسف علیه السلام هغه (رؤیا) په پام کي ونیسو چي لمر، سپوږمۍ او یوولس ستوري ئې د ځان په وړاندي د سجدې په حالت کي لیدلي وو او نن د دغې صحنې د مشاهدې پر وخت وایي: ګرانه پلاره! دا زما د هغه پخواني خوب تعبیر دئ چي زما پالونکي رب رښتونی کړ، دا ښیي چي د ویښې سجده به د خوب (رؤیا) سجدې ته ورته وه، حتماً به د دواړو ترمنځ څه شباهت وو، نه هغه تندی پر ځمکې ایښودل وو او نه دا.

یوسف علیه السلام د دې حالت په لیدو سره فرمایي: پالونکي خدای می پر ما احسان وکړ (پر خپلو ښېګړو ئې ونازولم)، زه ئې له زندان نه بهر کړم او دغه مقام ته ئې ورسولم، تاسې ئې له صحرا نه دلته راوستلئ، وروسته له هغه چي شیطان زما او زما د وروڼو تر منځ نزاع را منځته کړه، زما رب جل شانه چي دکوم کار اراده وکړي په لطافت او دقت ئې تر سره کوي، هغه باحکمته پوه دئ. په دې څرګندونو کي هم څو ټکي د غور وړ دي:

الف: د خپل پالونکي خدای په نعمتونو ، احسان او عنایت اعتراف کوي او د دې پر ځای چي قدرت ته رسېدل او نعمتونه ترلاسه کول د خپلو هڅو ، کمال او لیاقت نتیجه وګڼي، برعکس هغه الهي احسان بولي.

ب: د ده خوا ته د وروڼو په شمول د ټولي کورنۍ راتګ لوی نعمت انګېري، یعني دا چي هغه نه یوازي ټولي جفاګاني هېري کړې دي، بلکي دا الهي پېرزوینه او احسان ګڼي چي نن ئې وروڼه په څنګ کي دي، له همدغه ځای نه کولی شو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې پوه شو چې يوسف عليه السلام ولې له خپلو ورونو سره هغه چلند کاوو، په ډېر احتياط سره خوځېدو، نه ئې غوښتل چې ژر او له وخت نه مخکې ځان دوی ته معرفي کړي؛ ځکه هغه داسې انګېرله چې ښايي له مقدماتي کارونو نه مخکې ځان معرفي کول به د ورونو د حسادت او کينې د راپارېدو سبب شي او د ده خوا ته له راتلو به ډډه وکړي.

ج_ هغه د خپلو ورونو او ځان ترمنځ د منازعې او شخړې عامل شيطاني لمسونې او تحرکات ګڼي او په دې اړه د بحث په دوران کې اول ځان ته ګوته نيسي او وروسته د ورونو نوم اخلي؛ دا په خپله يوه ظريفه نکته او حساس ټکی افاده کوي او ښيي چې له ورونو سره په معامله کې څومره محتاط دئ او څنګه له هر هغه عادي حرکت اومعمولي اشارې نه چې د دوی د احساساتو په ژوبلېدو منتج شي، ځان ساتي.

د_ وايي: په دې ټولو پېښنو کې الهي حکمت مضمر وو، حکيم خدای غوښتل چې په دې توګه ما له بېديا نه مصر ته راولي او د مصر واکمنې راوسپاري. يعني هغه نه يوازې دا چې تېر هېر کړي او د خپلو ورونو جفاګانې ئې په بشپړه توګه له پامه غورځولې اوهيڅکله هم د غچ په فکر کې نه دئ؛ بلکې نوموړې پېښنې او لوړې ژورې، داسې عادي او طبيعي پېښنې ګڼي چې مخکې له مخکې مقدر شوې او له الهي مقدراتو سره سم د ده مخې ته راغلې، د الله تعالی په لطف او توفيق ترې تېر شوی او دغه اوسني مقام ته رسېدلی دئ.

عظيم الشأن قرآن د يوسف عليه السلام دا له عبرتونو، پندونو او لارښوونو نه ډکه قصه د ده په جامع دعا پای ته رسوي: د دعا په پيل کې د الله جل جلاله پر دوو نعمتونو چې دی ئې پرې نازولی اعتراف کوي: (زما ربه! پاچاهي دې راکړه او تأويل الاحاديث دې راوښود) او دا همغه (حکم) او (علم) دئ چې الله جل شأنه ئې له انبياوو او د دوی له صادقو پلويانو سره د ورکړې ژمنه او وعده کړې ده، بيا الله جل جلاله په دنيا او آخرت کې خپل مولا او کار جوړوونکی بولي او ورپسې له الله جل شأنه څخه غواړي چې د ژوند تر پايه پوري همدغسې مطيع او منقاد پاتې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

او مرگ هغه وخت او په هغه حالت کي ورته راشي چي په بشپړه توگه خپل رب ته تسليم، فرمان وړونکی او منقاد وي او په پای کي ئې د الله د صالحو بنده گانو په کتار کي د ودرېدو او د هغوی مقام او منزلت ته د رسېدو افتخار په برخه شي.

په دې سره قرآن موږ ته د صالح مشرانو ځانگړتياوې رابښيي او د دوی او د فاسدو واکمنانو تر منځ ژور توپيرونه راپه گوته کوي، دا د دوی لومړی ځانگړتيا گڼي چي اقتدار ته رسېدا ئې له خپل رب نه بغاوت ته نه شي هڅولی، اقتدار غرور او مستي نه په کي راولاړوي او د دې سبب نه گرځي چي د خپل رب له اوامرو سرغړاوی وکړي، ځان له قانون نه اوچت وگڼي، ضوابطو او مقرراتو ته التزام ونه لري او په خپله د قانون او شريعت ځای ونيسي؛ بلکي دوی داسي دي چي د قدرت په لوړو پوړو کي له نورو او تر مخکني وخت نه لازيات شريعت او قانون ته التزام لري او ورته غاړه ږدي. دوهمه ځانگړتيا ئې هغه تل پاتې تمنا وي چي دوی د صالح کسانو په قطار کي وي او صالح کسان د دوی په خوا کې. هر مشر له خپلو ملگرو او د ملگرو د ځرنگوالي په اړه د ده له هيلو او تمنياتو نه پېژندی شئ، د کوم مشر چي ملگري او مشاورين نېك او صالح وي او غواړي چي صالح ملگري او نېك مشاورين ئې په څنگ کي وي، هغه صالح مشر دئ. نېك کسان به په چارو گماري، له دې نه به ځان ساتي چي ظالم چارواکي پر خلکو مسلط کړي، نه پرېږدي چي هغه خاينې او مکارې څېرې ئې په (بطانه) کي شامل شي او د ده شا و خوا ونيسي، چي درباروڼو او واکمنانو ته د تقرب او نژدې کېدو په لارو چارو پوه دي او په غوړه مالی، چاپلوسی او چالاکی سره ځان دربار ته رسوي، لوړو مقاماتو ته د رسېدو په سوړو بلد دي او په دې لار کي له هيڅ ذلت او رذالت نه ډډه نه کوي. د بد مشر خوا کي به بده (بطانه) او ناصالح ملگري او مشاورين وگورئ، هغه چي له ناروا او لارو مخکي تللي، تر دربار پوري رسېدلي، د مشرانو شا وخوا ئې نيولې، د دربار قرب او نږدې والي شهرت او قدرت ورپه برخه کړی او په همدې سره ئې د ناروا گټو ترلاسه کولو لارې ځان ته پرانيستې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

قرآن چي په کومي موخې دا قصه رااخیستې او د کومو مهمو مطالبو د اثبات او ښه توضیح او د یوه تاریخي مثال په ترڅ کي ئې د بیانولو لپاره زموږ مخي ته ایښې، د قصې په پای کي ئې داسي بیانوي:

[illegible]

(c) ketabton.com: The Digital Library

`Å6 »9r 2” žlÿã $Zï‰n b‰. $B É»6ØR{$ ’ír̨ ×ŽØã bÎÃ|Á%

Ïöij pzÞq‘r “%èdr ãÓ« ÈàZ ®‹Ãÿ?r îf‰ƒ ûü/ “Ï‰$,ƒÏ‰Á?

ÇÊÈ bqã3ŠÏsã

دا د غیب خبري دي چي په وحي سره ئې تا ته درښیو او ته هغه مهال د دوی په څنګ کي نه وې چي د کار (په اړه ئې خپلي رأيې) راغونډې کړې او په داسي حال کي (سره سلا) شول چي پټ تدبیر او توطئه ئې جوړوله. ډېری خلك داسي دي چي که ته هر څومره (د دوی پر هدایت باندي) حریص وې ایمان نه راوړي. او ته (د دعوت په عوض کې) کومه بدله نه تري غواړې، دا خو عالمیانو ته له پنده پرته بل څه نه دئ. او په آسمانونو او ځمکي کي څومره داسي نښې، نښانې شته چي دوی پرې تېرېږي (ویني ئې او احساسوي ئې) خو دوی (له اعتناء او تامل نه پرته) مخ تري اړوي. او ډېری ئې پر الله ایمان نه راوړي؛ مګر دا چي شرك کوونکي وي. آیا له دې ځان خوندي ګڼي چي د کوم الهي عذاب سیوری پرې وغوړېږي او یا قیامت په داسي حال کي ناڅاپه پرې راشي چي بې خبره وي. ورته ووایه: همدا مې لاره ده، د الله لور ته په بصیرت سره بلنه ورکوم، زه هم او هغه هم چي زما متابعت کوي او زه له مشرکانو څخه نه یم. او له تا نه مخکي مو چي له کلیوالو نه څوك لېږلي او وحي مو ورته کړې له سړو پرته بل څوك (فرشتې) نه ول؛ آیا د ځمکي پر مخ نه دي ګرځېدلي او نه ئې دي لیدلي چي تر دوی د مخکنیو پایله څنګه وه؟ او د استوګني اخروي ځای خو د هغو لپاره ډېر غوره دئ چي تقوی ئې کوله، آیا تعقل نه کوئ؟ تر هغه چي پیغمبران نا امېده شوي او انګېرله ئې ده چي درواغجن انتظار تېر ایستي دي، ناڅاپه

(c) ketabton.com: The Digital Library

زموږ نصرت او مرسته وررسېدلې او هغه څوك ژغورل شوي چې موږ غوښتل او زموږ عذاب له مجرمينو نه شي ايساريدی. يقيناً چې د دوی په قصو کي د عقل خاوندانو ته ځانګړی پند او عبرت (پروت)دی، دا هسې له ځانه جوړه شوې وينا نه ده، بلکي تر ځان د مخکنيو تصديق او تأييد دئ او د هر څه تفصيل او د ايمان راوړونکو لپاره لارښود او رحمت.

د يوسف عليه السلام د قصې له راوړلو نه د قرآن موخه دا وه چې د پورتنيو مهمو مطالبو تاريخي بېلګې زموږ مخي ته کېږدي، د دغو مطالبو شرح او تفصيل دا دئ: د دغو آيتونو د نازلېدو پر مهال او هغه وخت چې رسول الله صلي الله عليه وسلم د يوسف عليه السلام د قصې مختلفې او حساسې برخي او لوړې ژورې خلکو ته بيانولې؛ نو د دې قصې د اتلانو له پيدايښت او وفاته نږدې ۲۵۰۰ کلونه تېر شوي وو، دا قصه له ټولو دغو تفصيلاتو سره او هغسې چې پيغمبر عليه السلام خلکو ته بيانوله نه په کوم کتاب کي موندل کېده او نه په خلکو کي له يوه نه بل ته ويل کېده، پيغمبر عليه السلام په ليك لوست بلد نه وو چې له کوم کتابه ئې اقتباس کړې وی، مخکنيو مسخه شوو مذهبي کتابونو په ډېري غلطي بڼې کي وړاندي کړې وه، پوښتنه دا ده چې پيغمبر عليه السلام څرنګه دا له عبرتونو ډکه تاريخي قصه په دومره دقت او تفصيل سره او په داسې اغېزناکي بڼې کي وړاندي کړه؟ څنګه وتوانېدو چې د دې قصې په ترڅ کي له يوې خوا د مکې د هغه مهال وضعيت انځور کړي، له بلې خوا هغه څه په اغېزناکه توګه بيان کړي چې د ده او مخالفينو تر منځ تېرېدل او له بلې خوا د دعوت مخالفين د دې عبرتناکي قصې په هېنداري کي خپله څېره او راتلونکې وګوري او خپلې پايلې او محتوم برخليك درك کړي، متوجه شي او عبرت واخلي؟ او څنګه د دې قصې ټولي برخي يوه په بلې پسې رښتيانۍ شوې؟ د قريشو مشرانو هم د يوسف عليه السلام د ورونو په څېر له رسول الله صلي الله عليه وسلم سره د رخې او کينې لاره ونيوله، د هغه پر ضد ئې د عناد او دښمنۍ لپاره ملاوې وتړلې، په خپلو

(c) ketabton.com: The Digital Library

منځونو کې ئې وویل: یا هغه ووژنئ یا ئې زندان ته کښې کړئ او یا ئې له مکې نه تبعید کړئ، هغه او یاران ئې له مکې مکرمې نه هجرت ته اړ کړل؛ خو لا زیات کلونه نه وو تېر شوي چې ټول د یوسف علیه السلام د ورونو په شان، د رسول الله صلي الله علیه وسلم مخې ته ټیټ سر او شرمېدلي ودرېدل او عذر ئې ترې وغوښت او ده هم دوی ته د یوسف علیه السلام وینا تکرار کړه: (لاتثریب علیکم الیوم)؟!!

پیغمبر علیه السلام په دې ټولو خبرو باندې څنګه او له کوم ځای نه پوه شو؟ قرآن فرمایي: دا غیبي اخبار دي چې الله تعالی ئې د وحې په وسیله دربښیي، دا قصه ښیي چې ته په رښتیا د الله رسول یې او الهي وحې ستا لارښوونه کوي، ځکه چې له وحې نه پرته څوك په غیبو باندې نه شي پوهېدی.

تا د دې قصې په ترڅ کې ستر ستر انکار نه منونکې حقایق د خلکو مخې ته ایښې، خو ډېری خلك داسې وي چې یوازې د حقایقو په لیدو او اورېدو سره ایمان نه راوړي، برهان او استدلال ئې نه شي قانع کولی، د زړه سواندو بلونکو او داعیانو هغه سخت حرص او تلوسه چې د دوی د هدایت په اړه ئې لري، دا هم د دوی د هدایت لپاره کفایت نه کوي او داسې نتیجه نه ورکوي چې د حقایقو په محض لیدلو سره ایمان راوړي او خپل زاړه او غلط افکار او عقاید شا ته وغورځوي، ډېری خلك له حاکمې وضعې سره جوړ جاړی کوي، د خپلې ټولنې له روان بهیر سره خوځي، دې ته ترجیح ورکوي چې له نورو سره اوږه په اوږه پر مخ ولاړ شي که څه هم هغوی په غلطو لارو روان وي، د خپلې زمانې له غوښتنو سره ځان عادي کړي، دا نه خوښوي چې په دوی، د دوی د ټولنې په حالت او په حاکمې وضعې کې بدلون راشي، دعوتګران باید د دې وضعې په لیدو ناامیده نه شي، هغه لږ شمېر خلك چې له حاکمې وضعې سره د ټکر جرأت، همت او شهامت لري او غواړي له روانې بدې وضعې سره مقابله وکړي، د خپلې ټولنې د ځواکمنو جاذبو له اغېز نه د وتلو ځواك په ځان کې ویني او د حاکم نظام په جوړښت کې او د حاکم او محکوم په وضعې کې د بدلون راوستلو ضرورت احساسوي، همدغه خلك د

(c) ketabton.com: The Digital Library

اسلامي نهضتونو د مشرانو او د مصلحو دعوتگرانو لپاره کافي دي، همدوی دي چې په وضعې کې بدلون راولي، د ټولني د خوځښت مسير بدلوي او بيا هغه مخالف اکثريت هم په دوی پسې روانېږي او د دوی لار تعقيبوي.

ستا د حقانيت د اثبات لپاره دا هم کافي ده چې ته د دعوت په عوض کې له خلکو نه د بدلې او عوض غوښتنه نه لرې او دا د پيغمبرانو عليهم السلام او د صالحو او رښتونو بلونکو يوه ستره نښه ده، په همدې سره يو صالح او حقيقي دعوتگر له يوه ټگمار بلونکي نه بېلولی شو، قرآن کريم له ټولو پيغمبرانو نه دا قول رانقلوي چې خپلو قومونو ته ئې ويلي: له تاسو نه څه طمع نه لرو، اجر او بدله درنه نه غواړو، موږ د عالميانو له پالونکي رب نه د اجر طمع لرو، د پيغمبرانو عليهم السلام د مواصفاتو او ځانگړتياوو د بيانولو په ترڅ کي په دې صفت ترکيز او په مکرره توگه د هغه يادونه ښيي چې دا صفت او ځانگړتيا خاص اهميت لري؛ او موږ دې ته متوجه کوي چې د مشر او لارښود په انتخاب کې بايد دې ته په جدي توگه پاملرنه وکړو او يوازې هغه څوك د مشر او د ټولني د لارښود په توگه غوره کړو چې نه له خلکو نه مادي طمع لري او نه معنوي، نه دا هيله ترې لري چې وئې ستايي او مداحي ئې وکړي او نه د ځان او د خپلو خپلوانو لپاره د مادي امتيازاتو په فکر کې وي، هغه څوك چې د خلکو لارښوونه خپل ديني مسئوليت او شرعي تکليف گڼي، اجر ئې له الله تعالی نه غواړي، د حق په لار کې تر نورو زياته قرباني ورکوي، نه دا چې نور خلك قربانۍ ته دعوتوي خو په خپله د نورو د خولو او وينو په بيه له جوړ شوي رنگين دسترخانه تغذيه کېږي، نه هغه چې غواړي خلك د دوی د چړچو او عياشيو په پښو کې ذبح شي، د دې لپاره قرباني ورکړي چې دوی جاه او جلال ته ورسېږي، نه هغه چې غواړي په جامو او خوړو کې تر نورو امتيازات ولري او د اوسېدو ځای ئې تر نورو غوره او مرفه وي.

په آسمانونو او ځمکي کې ډېري داسي خورې نښي نښانې تر سترگو کېږي چې د زمانې په اوږدو کې په وار وار ځان ښيي، راښکاره کېږي او اوړي را اوړي چې انسان د الله تعالی په لوري بلي، حق ته بلنه ورکوي، د کفر له بدو پايلو نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرول کوي او عبرتناکې پايلې ئې انسان ته انځوروي؛ خو ډېری خلك د دغو نښو نښانو تر څنګ په بې پروايۍ او بې باکۍ سره تېرېږي، نه فکر په کې کوي او نه عبرت ترې اخلي.

که چېرې انسان د خپل چاپېريال ښکارندو مظاهرو ته لږ ځير شي او د خپلو کړنو په تاريخي بېلګو لږ غور او فکر وکړي، په زرګونو بلونکي او داعيان به په کې مومي چې دی د الله تعالی لوري او لارې ته دعوتوي او د سمې لارې په تشخيص او ټاکنې کې ئې مرستې ته ورځي. خو ډېر لږ کسان دا کفايت او اهليت ترلاسه کوي، د دغو محدودو وګړو له جملې نه چې ايمان راوړي، ډېری ئې مشرك شي او خپل ايمان د شرك په ګندګيو لړي، ځيني ئې داسې وي چې د الله تعالی په څنګ کې له غير الله نه هم طمعه لري، مرسته ترې غواړي او د هغوی کورګي ته پناه وړي، ځيني ئې له غير الله نه داسې وېرېږي لکه له الله تعالی نه، ځيني ئې له غير الله سره داسې مينه کوي چې داسې مينه او محبت يوازې له الله تعالی سره ښايي، يوه ډله ئې د غير الله په وړاندې داسې منقاد او فرمان وړونکي وي چې داسې انقياد له الله تعالی پرته بل چا ته جواز نه لري... د مشرکو وګړو په پرتله د هغو سوچه او مخلصو مسلمانانو شمېر چې ايمان ئې په شرك نه دئ لړل شوی، دومره دئ لکه د دنګو غرونو په ډېرو بې ارزښتو ډبرو کې د قيمتي کاڼو شمېر!!

دغه کافر او مشرك عناصر چې د پيغمبرانو عليهم السلام له دعوت سره مخالفت ته ملا تړي او له حق دين سره جنګېږي، څه شي له الهي عذابه ډاډه کړي؟ ولې د قيامت له ناڅاپي راتګ نه د امنيت احساس کوي؟ آيا دې خبرې بې باکه کړي او د ګناه کولو جسارت ئې ورکړی چې له الهي عذابه وېره نه لري او ځان خوندي ګڼي او د قيامت په ناڅاپي راتلو باور نه لري؟! دا څومره بې بنياده ډاډ دئ او دا څومره جاهلانه بې باکي!!

دوی ته ووايه: موږ له تاسو نه خپله لار بېله کړې، زه او زما پلويان په بصيرت او پوهې سره د الله لوري ته بلنه ورکوو. الله تعالی له هر عيب او نقص نه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاك ګڼو او له شرك نه ځان ساتو، موږ په کایناتو کې د ژور غور او د تاریخ د دقیقې څېړنې او مطالعې په نتیجه کې خپله لار ټاکلې ده، د الله تعالی د قدرت له نښو نښانو نه د ړندو په څېر سطحي نه تېرېږو، د دغو نښو نښانو پیغامونه په غور او تعمق سره اورو او د هغوی په رڼا کې خپله لار ټاکو.

دا دعوت او بلنه نوې نه ده، له دې نه مخکې هم ډېر ستر ستر شخصیتونه تېر شوي چې په وحي سره به ئې لارښوونه کېده، آیا ستا مخالفین او هغه ځواکونه چې ستا دعوت درواغ ګڼي او ستا پر ضد د جنګ جبهه پرانېزي، له تاریخي حوادثو او د خپلو پخوانیو کافرو او مشرکو ملګرو له بدو پایلو عبرت نه اخلي؟!! آیا په دې نه پوهېږي چې وروستی برې به خامخا د حقپالو په برخه کېږي، په دنیا کې هم او په آخرت کې هم او اخروي اجر خو به ئې د دنیا په پرتله ډېر ډېر غوره وي؟!!

دا یوازې ته نه یې چې له ستونزو، کړاوونو او مخالفتونو سره مخامخ یې، په ډېرو پیغمبرانو باندې داسې سخت او له زغملو اوچت کړاوونه راغلي او د مخالفینو له داسې شدید مخالفت سره مخامخ شوي چې د اولوالعزمه پیغمبرانو علیهم السلام د یأس او نا امېدۍ اسباب ئې برابر کړي، هغوي له داسې وضعې سره مخامخ شوي چې ګمان ئې کړی د دعوت د بریا په اړه د دوی باور له ګمان او غولوونکو هیلو پرته بل څه نه وو، ځان ئې په کلکې محاصرې کې موندلی، ټولې لارې ئې پر خپلې مخې بندې لیدلې او د برې امکان او احتمال ورته په نشت برابر او محال معلوم شوی. په همدغسې یوې ستونزمنې او له کړاوونو نه ډکې مرحلې کې الهي مرسته وررسېدلې، یأس او نا امېدي ئې ختمه شوې او مخکنۍ هیلې ئې رښتونې ختلې، د نجات بېړۍ ئې له طوفانونو تېره شوې او د نجات او بریا ساحل ته رسېدلې او په همدغې مرحلې کې د دوی پر دښمنانو او مخالفینو باندې الهي عذاب نازل شوی او په کلکه مؤاخذه شوي. تر څو چې پیغمبران نه دي مأیوس شوي، د دعوت کار ئې پر مخ بوولی؛ او د خپل قوم له هدایته ئې طمع نه ده شکېدلې، الله تعالی د دوی پر مخالفینو د عذاب لېږل ځنډولی، خو کله چې قوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوی ته د رد ځواب ورکړي، دوی ئې رټلي، شړلي او د دوی په خلاف ئې د جنګ جبهه پرانیستې، الهي عذاب پرې نازل شوی، مهلت ئې پای ته رسېدلی او ټغر ئې ټول شوی.

قرآن چې کومې تاریخي قصې زموږ مخې ته ایښې دي، د تاریخ په لوړو ژورو کې د حق او باطل ترمنځ د تصادم او نښتو کومې پېښې ئې بیان کړې دي، په دې کې د عقل خاوندانو ته عبرتناک درسونه دي، دا د نورو کتابونو د هغو قصو په څېر مه ګڼئ چې قصه خوښو له ځانه جوړې کړې، قرآن د تاریخ د ټولو دردمنو، زړه سواندو او صالحو بلونکو او دعوتګرانو او د دوی د رښتوني الهي دعوت تصدیق کوي، هر څه ئې په ډېر دقت او تفصیل سره بیان کړي، ځوك چې د حق په لټه کې وي او پر حقایقو د ایمان راوړلو اراده لري، دا کتاب به ئې لارښود وي او د ده لپاره د الله تعالی د رحمت او پېرزوینې ډالۍ.

بایبل د دې قصې په پای کې لیکي: (یوسف د کورنۍ غړو ته وویل: زه فرعون ته وایم چې تاسو شپني کوله، دا دنده له نیکونو په میراث درته پاتې ده... اوس له خپلو رمو سره مصر ته راغلي یئ... تاسو به هم فرعون ته همدا خبره وکړئ... که دا ځواب ورکړئ نو هغه به اجازه درکړي چې په جوشن کې پاتې شئ... د نورو سیمو خلك له شپنو کرکه لري... فرعون دوی ته په جوشن کې د پاتې کېدو اجازه ورکړه...یوسف خپل پلار هم فرعون ته راوست او هغه فرعون ته برکت ورکړ!! ... قحطي ورځ په ورځ زیاتېده... یوسف د مصر او کنعان د خلکو ټولې پیسې د غلې په بدل کې ترلاسه او د فوعون په خزانه کې ئې جمع کړې... کله چې د خلکو پیسې ختمې شوې، یوسف ورته وویل: څاروي مو راکړئ چې په بدل کې ئې غله درکړم...دوی مجبور وو د یوه کال غلې په بدل کې د ولس ټول څاروي د فرعون په واك کې شول... خلك بیا راغلل، غله ئې وغوښته او وئې ویل چې اوس خو نه پیسې لرو او نه څاروي، له ځان او ځمکو پرته بل څه نه دي راته پاتې... یوسف د دوی ټولې ځمکې د فرعون لپاره ترې واخیستې... او په دې توګه ټول مصریان د فرعون غلامان شول...یوسف یوازې د کاهنانو ځمکې ترې وانخیستې،

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا ځکه چې هغوی ته ئې وړیا خواړه ورکول نو د خپلو ځمکو پلورلو ته اړ نه ول...نو یوسف خلکو ته وویل: ما تاسې او ستاسو ځمکې د فرعون لپاره پېرلې اوس به تاسو ته تخم درکوم چې وئې کرئ او د لو په مهال به پنځمه برخه فرعون ته ورکوئ او پاتې به ئې ستاسو او ستاسو د څارویو خوراك او د راتلونکي کال د تخم لپاره وي... دوی ورته وویل: تا راسره ښېگړه کړې ده، موږ راضي یو چې له دې وروسته د فرعون غلامان وو!!)

گورئ چې بایبل یوسف علیه السلام د یوه داسې انسان په څېره کې انځور کړی چې د فرعون خادم دئ، د ولس له مجبوریتونو نه ئې د فرعون په گټه استفاده وکړه، د ولس هر څه ئې ترې واخیستل او د فرعون په واك کې ئې ورکړل او ټول مصریان ئې د ده غلامان کړل!! آیا تر دې د ستر ظلم او تېري تصور کېدی شي؟ آیا داسې انسان تر فوعون هم لوی ظالم نه دئ؟ آیا دا ممکنه ده چې عادل او مهربان خدای داسې څوك په پیغمبرۍ غوره کړي؟!! له دې دروغجنې وینا نه د بایبل د لیکونکې موخه دا ده چې خپلو پلویانو ته ووایي: مهمه دا ده چې اسرائیلیان وژغورلی شي، که په هره بیه وي، حتی د فرعون د ملگرتیا په بیه او حتی د فرعون پښنو ته د یوه لوی ولس د غورځولو او د دوی په غاړه کې د غلامۍ د کړۍ اچولو په بیه!! ځکه چې ستاسو جد یوسف علیه السلام همداسې کړي وو!! ښایي یهودي مارکس او هیگل د ځمکو د دولتي کولو نظریه د بایبل له دغې برخې اخیستې وي!! خو تاسو د بایبل دا نظر له اسلام سره مقایسه کړئ چې وایي، ځمکه د هغه چا ده چې کري ئې!! واکمن د خلکو له شتمنیو نه یوازې عشر او زکات ترلاسه کولی شي، خو دا د واکمن حق نه بلکې د (فقیر او مسکین) حق دئ چې حکومت ئې له شتمنو اخلي او په نېستمنو ئې وېشي. قرآن دا د یوه ظالم او فرعوني نظام ځانگړتیا گڼي چې واکمن ئې ځان ته ټولواك وایي او د ملك او ولس ټولې شتمنۍ د ځان بولي، قرآن پیغمبران علیهم السلام او د دوی تگلاره د موسی علیه السلام په څېره کې داسې انځوروي چې هم د ظالم فرعون، هم د تگمار هامان او هم د شتمن قارون مقابله کوي، یو ئې د ظالمانه اقتدار بېلگه، بل

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې د ټګمارو مذهبي مشرانو ښېلګه او درېيم ئې د حريصو شتمنو او بډايانو بېلګه. قرآن وايي چې د تاريخ په اوږدو کې تل دغو دريو طبقو د پيغمبرانو عليهم السلام مقابله کړې، خو بايبل يوسف عليه السلام د فرعون او کاهنانو ملګری معرفي کوي، د فرعون په ګټه د عام ولس شتمنۍ مصادره کوي او کاهنانو ته امتيازات ورکوي، په اسلام کې نه خاصه مذهبي طبقه شته او نه د دوی لپاره ځانګړي امتيازات، اسلام فرعوني نظام په دې خاطر محکوموي چې خلك ئې په ډلو وېشلي وو، طبقاتي نظام ئې رامنځته کړی وو، چارواکو ځان ټولواک ګڼلو او د ولس په شتمنيو کې ئې د هر راز تصرف حق ځان ته ورکاوو.

بايبل دا قصه او د (پيدا ښت) کتاب په دې بېهوده خبرو پای ته رسوي:

(يعقوب له مرګه مخکې يوسف ته وويل: لوړه وکړه چې ما به په کنعان کې ښخوې... د ده دوو زامنو ته ئې برکت ورکړ... د کشر پر سر ئې ښی لاس او د مشر پر سر ئې کيڼ لاس ايښی وو... يوسف وويل: پلاره تا اشتباه کړې... ښی لاس د مشر پر سره کېږده... هغه ورته وويل: زه پوهېږم چې څه کوم... کشر به تر ده مخور او ستر وي او د ډېرو ولسونو پلار به وي... يوسف ته ئې وويل: زه خپله ټوله ځمکه هم تا ته سپارم... زامنو ته ئې وويل: زما خوا ته راغونډ شئ چې درته ووايم پر تاسو به څه حالت راشي!!... رؤبي ته ئې وويل: ته د سيند د څپو په څېر څپانده يې... خو په دې خاطر چې زما پر يوې مېرمني دې جنسي تېری کړی له دې وروسته به په خپلو وروڼو برلاسی نه يې... شمعون او لاوي ته ئې وويل: تاسو بې رحمه او بې انصافه يئ... يهودا د زمري د هغې بچي په څېر دئ چې له ښکاره وروسته ويده شوی وي، څوك دا جرأت کولی شي چې هغه راويښ کړي... د سلطنت او پاچايۍ عصا به تل د ده په لاس کې وي... بولون به د دريا ساحل کې مېشت شي...يساکار د بار وړونکي حيوان په څېر دئ...دان د هغه مار په څېر دئ چې په لاري کې د آسونو پښې چيچي... په جاد باندې به بريدونه وشي... اشي به ښېرازه ځمکې لري...نفتالي هغه غرڅه دئ چې ښکلي بچيان زېږوي...يوسف هغه مېوه لرونکې ونه ده چې د ويالې پر غاړه ئې څانګو سيورى غوړولی وي... بنيامين د څيرونکي

(c) ketabton.com: The Digital Library

لېوه په څېر دئ چې په سباوون کې خپل دښمنان داړي او ماښام هغه څه وېشي چې ترلاسه کړي ئې دي!!! بيا د يعقوب عليه السلام او يوسف عليه السلام د مړينې خبره کوي او په همدې سره دا قصه او دا کتاب پای ته رسوي.

د بايبل له منونکو پوښتنه کوو: که دا د برکت ورکولو خبره رښتيا وی او يعقوب عليه السلام د دې واك او اختيار درلودی چې چا ته برکت ورکړي او بختور ئې کړي، نو آيا ده به د خپلې کورنۍ له کوم غړي سپمولی وو؟ آيا دا مجال به پاتې وو چې ځيني ترې محروم شي؟ ولې به ئې د ځينو په هکله هغه خبري کولې چې بايبل ئې ادعا کوي؟ هيڅ پلار نه غواړي چې ځيني زامن ئې ښه او ځيني بد وي، پلار د خپل هيڅ زوی بدبختي او له سعادت نه محروميت نه خوښوي!! د بايبل دا خبره بې بنسټه او واهي ده چې د ښه پلار ټول اولاد به ښه وي او د بد پلار نسل به ټول بد وي، که داسي وی نو د يعقوب عليه السلام په ټول اولاد کي به يو هم داسي نه پيدا کېدو چې د بايبل په وينا ئې ورته ښېرا کړې او بد ئې ګڼلی!! د انسان ښه والی او بد والی د ده په تربيې او روزني پوري تړلی، هيڅوك له خپلې مور شرير او بد دنيا ته نه راځي او هيڅوك په دې وجه له نورو غوره نه شي کېدی چې په ځانګړې کورنۍ کي پيدا شوی، د آذر په کور کي ابراهيم پيدا کېږي او د نوح په کور کي داسي زوی او مېړمن چې د ده په ځای د کافرانو ملګرتيا کوي.

د بايبل له ليکونکي پوښتنه کوو: آيا ممکنه ده چې د يعقوب عليه السلام په څېر ستر شخصيت دې د خپلو زامنو په وړاندي يوه زوی ته ګوته ونيسي او ودې وايي: ده زما په مېړمني تېری کړی؟!! آيا کوم شريف انسان به داسي بد زوی له ځان سره وساتي؟ آيا کوم غيرتي ورور به داسي بدکار ورور په خپلې خوا کي ومني او له هغه سره به ګډ ژوند ته تيار شي؟!! تاسو به په بايبل کي دا وګورئ چې د ټولو پيغمبرانو عليهم السلام په ضد ئې ډېري کرکجني خبري کړې دي او هر يو ئې په يوې او بلې ګناه متهم کړی، دا ښيي چې بايبل د کوم مسيحي لخوا نه بلکي د مسيحيت د ستر دښمن له لوري ليکل شوی، زه په ډېر ډاډ او يقين سره ويلی شم چې بايبل د روميانو په لارښوونه او لګښت او د پولس په څېر د داسي خلکو په

(c) ketabton.com: The Digital Library

لاس لیکل شوی چې د رومیانو له لوري د همدې کار لپاره ګمارل شوي او وظیفه ورکړی شوې چې د مسیحیانو ټول پیغمبران او لوړ لوړ شخصیتونه په سترو سترو ګناهونو متهم کړي، ما په ټول بایبل کي له آدم علیه السلام نه تر ابراهیم علیه السلام او عیسی علیه السلام پوري داسي کوم پیغمبر ونه موندو چې بایبل دي روغ پرېښی وي او هغه دې په کومي ستري ګناه او غلطۍ نه وي متهم کړی!! څنګه ممکنه ده چې یو خدای پال انسان به د الله تعالی د پاك لمنو او معصومو رسولانو په هکله داسي جسارت کوي او دوی به په داسي لویو لویو ګناهونو تورنوي؟!!

قرآن د بایبل د دې بېهوده ویناوو او یعقوب علیه السلام ته د داسي پوچو او سپکو خبرو او بې بنسټه وړاندوینو د منسوبولو په خلاف فرمایي چې یعقوب علیه السلام له مرګه مخکي خپل زامن راغونډ کړل او ورته ئې وویل: له ما نه وروسته به د چا عبادت کوئ؟ هغوی په ځواب کي وویل: د هغه یوازني رب عبادت به کوو چې ستا او ستا د پلرونو ابراهیم، اسمعیل او اسحاق رب دئ او موږ ورته منقاد یو. او بیا د مخکنیو شخصیتونو په اړه د بحث په هکله یوه ډېره جامع لارښوونه کوي او د هغو خلکو غلطې انګېرنې تصحیح کوي چې نېکو شخصیتونو ته د ځان منسوبولو له لارې د امتیازاتو ترلاسه کول او ځان تر نورو غوره ثابتول غواړي، دغه غلطه انګېرنه ده چې قومي او نژادي تعصبات زېږوي او د سترو سترو فتنو او لویو لویو جګړو باعث ګرځي، قرآن فرمایي:

$Hã bqèóêŸr Ö‚ö¡ . $B Nã9r ÇM6¡ . $B $I; ÇM=z 6% pBè 7ü

ÇÊÍÈ šc qèJè/ (qç. البقرة: ۲۸۲

دا یوه ډله وه چې تېره شوه، دوی ته خپلې لاس ته راوړني دي او تاسو ته خپلې (دوی به د خپلو کړو وړو بدله ترلاسه کوي او تاسو د خپلو کړو وړو)، له تاسو نه دا پوښتنه نه کېږي چې هغوی څه کول؟!!

(c) ketabton.com: The Digital Library

يعني هر څوك به د خپلو عملونو په اړه پوښتل کېږي، نه يو د بل ځواب ورکولی شي او نه يو د بل د کړو وړو په وجه مکافات او مجازات کېږي!! او دا د بايبل د ليکونکي او د بايبل د منونکو او د ټولو هغو خلکو په خولې ستر او سخت گوزار دئ چي په نسلي امتيازاتو باور لري او گمان کوي چي معنوي او مذهبي مقام او منزلت يو داسي موروثي توکی دئ چي له پلاره اولاد ته انتقالېږي، لکه څنگه چي د بايبل بنسټ په همدې غلطي انگېرنې ايښودل شوی، په ټولو جاهلانه او محرفو مذهبونو کي به وگورئ چي دا انگېرنه ئې بنسټ دئ، مذهبي او معنوي مقام موروثي توکی گڼي، په نسلي امتيازاتو باور لري، يوه خاص ټبر ته پر نورو ترجيح ورکوي، د عمل او عقيدې پر ځای نژادي اړيکي او معروفو شخصيتونو ته انتساب خدای ته د تقرب وسيله بولي، په ټولو دغو محرفو مذاهبو کي دا خبره شريکه ده چي خدای له يوه خاص توکم سره خاص تعلقات لري، هغه ورته تر نورو نازولی دئ، خدای ټول خلك يو برابرنه دي پيدا کړي، ټول توکمونه يو شانته نه دي، د دغو مذهبونو توپير يوازې په دې کي دئ چي هر يو خپل خاص او ځانگړی توکم د خدای نازولی توکم گڼي.

د سم او ناسم مذهب، صحيح او ناصحيح مسلك، اصلي او جعلي دين تر منځ د قضاوت په اړه دا د يوه ستر اصل په توگه په پام کي ولرئ چي: کوم يو ئې په توکميز توپير باور لري او خاص توکم ته پر نورو ترجيح ورکوي او کوم يو ټول انسانان برابر او د يوه پلار اولاد گڼي، کوم يو مذهبي مقام موروثي توکی گڼي او کوم يو ئې د انسان عمل او عقيده د ده د معنوي مقام او منزلت معيار گڼي، ناسم مذهب هغه دئ چي د معنوي مقام په اړه د بايبل په څېر قضاوت کوي او سالم مذهب هغه دئ چي قضاوت ئې قرآن ته ورته وي او وايي: $B $l; ßM=z ß% pßé7 ü

ÇÍÈ šc qèJè/ {qç. $B ã bqèóè¯Ÿr Ó¢ç¡ . $B Nä3r ß6 ¡ .

سُبْحَانَكَ اللّهُمّ وَبِحَمْدِكَ، أشهد أن لاَ إِلَهَ إِلاّ أَنْتَ أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د قرآن پلوشي

د يوسف سوره

حکمتيار

(c) ketabton.com: The Digital Library

پلورل شوی صحرایی زلمی!

څنگه له زندانه قصر ته ورسېد

او د نړۍ د ستر او متمدن هېواد پاچا شو؟

راشئ د یوسف له سورې ئې زده کړو!

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library